

2014. János-nap

WALDORF ÚJSÁG - GÖDÖLLŐ

Dióhéj

TARTALOM

Forgács Erzsébet:
Beköszöntő

VISSZATEKINTÉSEK:

A húsvéti ünnepkörre
Tóth Piroska írása

Az első osztály első évre
Kovács Klaudiával

A gödöllői óvodában
töltött évekre
Sárközi Zsuzsi és
Püski Antónia

Forgács Erzsébet:
János nap és Szent Iván éj

Mese a jánosbogarrról

Mesterségek- Házépítés
a 3. osztályban
Kőhalmi Ákos írása

Atlantisztól a Waldorf
olimpiáig
Balog Lehel mesél az ötödik
osztály idei évéről

Állatversek a
4. osztályosoktól
Györgypál Ildikó válogatása

Élménybeszámolók a nyol-
cadikosok éves munkáiról

Beszélgetés Kolinger
Margóval múltrol,
jelenről, jövőről

Csepi Szilvia
bemutakozása

Interjú Fazekas József
Szeverinnel

Benderné Jelinek Eszter:
Néptánc az iskolában

Csendülj-perdülj,
Gingalló!
Tápai Dóra írása

Krónika a 7. osztálytól

Varázsfuvola
a 6. osztályban

Búcsú és köszöntés
Horváthné Gfeller Csilla
írása

Közösségépítés a szadai
óvodában
Skarka Cili összeállítása

Dombágyás építése az
óvodában
Skoda Mercedesz leírása

Kísérleti epocha
a regionális gimnáziumban

Sorskövetés

Kecskés Judit összeállítása a
2006-ban érettségizett
osztályról

Különleges viselkedésű
gyerekek
Kuntz Orsolya fordítása

Nyári konyha
Kuntz Orsolya összeállítása

Kézműveskedés
Mirus Katrinnal

Rejtvény

Kőhalmi Ákos filmajánlója

Gyerekkönyv ajánló
Györgypál Ildikó és Ruskay
Andrea összeállítása

Arbofesz emlékek
Kecskés Judit és Fülöp
Hajnalka írása

Közösségi hírek

Párhuzamos első osztályok
indításának tapasztalatai a
magyarországi Waldorf
iskolákban
Kecskés Judit és Fábian
Zsuzsa összeállítása
Skarka Cili írása az
INSWAP-ról

BEKÖSZÖNTŐ

Nagy ívet járt be a Nap égi pályáján húsvét óta, és óriási utat tett meg az önmagát megismerni kívánó ember is, ha sikerült az év körforgásában a kozmikus-szellemivel való összefüggését valódi ünnepnek megélnie.

A húsvétot követő 40 nappal, a mennybemenetellel zárul le valójában ez az ünnepkör, hogy aztán, mint aranyfonál kösse össze a Pünkösd grandiózus eseményeit a János időszakkal.

Ha a mennybemenetelt a virágzáshoz hasonlítjuk, akkor a pünkösd a gyümölcsrésszel, magok kifejlődésével társítható képileg. Még arra az időszakra esik, amikor a Nap ereje folyamatosan nő, de az egész természet őrzi még fiatalos üdeségének teljes pompáját, hogy aztán röviddel pünkösd után egy merőben új hangulat vegye kezdetét. Mintha az Ég és Föld elveszítené felfelé törekvő légies könnyedségét, elnehezülne, súlyosabbá válna. Olyan ez, mintha két különböző áramlat fordulópontján lennének. És valóban: június utolsó hetében tavasz és nyár találkozik. A hivatalos naptár június 21-ét jelöli meg a nyár első napjának, mert ekkor van a leghosszabb nappal és a legrövidebb éjszaka. Ez azt is jelenti, hogy ettől kezdve a Nap fogyatkozó korszakába lépünk, és így a János-nap már erre az időre esik. Ilyenformán, mint két oszlop emelkedik a két ünnep a jeles napok sorában, megtartó erőt képezve a növekedés, felemelkedés, virágzás,

érés és aratás nagyszabású ívében. Mindaz a hő, amely szelíd formaképzőként jelenik meg a tavaszi virágba borult természetben, pünkösdkor lángnyelvek alakjában mutatkozik meg a szellem gyümölcszeként, hogy aztán a János-napi tüzek mellett már hálát adjunk érlelő erejéért, mert megkezdődik adományainak betakarítása, amely nálunk hagyományosan pár nappal Szent Iván után, Péter-Pálkor (jún. 29.) indul.

Milyen szépen rimel erre az iskolai tanévzárás a bizonyítványosztással, amelyet ugyancsak erre az időszakra rögzített egyfajta ösztönös bölcsesség! János napkor kapják meg iskolánk tanulói személyre szóló bizonyítványversüket saját égő gyertyájuk lángnyelvének fényénél. Keresztelő Szent János születése napján, akit kivételes jelzőkkel illettek, melyeknek sorába örök példaként a próbát megállt ember, a felismerő ember képe is meghatározó módon beletartozik.

Gondoljunk erre is, amikor körbetáncoljuk a János-napi tüzet, amely összeköti az isteni világ kozmikus fényét a lélek belső fényével, Krisztussal!

Forgács Erzsébet

Első követe vala Istennek,
Világoskodó és égő szövétnek,
Utat készíté szent Istenségednek,
Az élő Istennek,
(De Sancto Ioanne Baptista)

VISSZATEKINTÉS

Idén húsvét táján az iskolába belépve egy gyönyörű tojásfa fogadott bennünket a bejáratnál. Ez jelképezte azt mindannyiunk számára, hogy ebben az évben elindítottunk egy olyan folyamatot a húsvéti ünnepkör közös átélésére az első három osztálylyal, amit majd a későbbiek során fokozatosan bővítve szeretnénk az egész iskolára kiterjeszteni, és hagyományként továbbvinni.

HÚSVÉTI ÜNNEPKÖR

Tóth Piroska visszatekintése

Húsvét a keresztény világ legnagyobb ünnepe, melyet Jézus kereszthalálának és feltámadásának emlékére tartunk meg a tavaszi napéjegyenlőséget követő első holdtölte utáni vasárnap.

Iskolánkban a tavaszi szünet előtti utolsó tanítási napon vette kezdetét az ünneplés, az első három osztály tanulói-nak gyülekezésével. A kis ünnepség keretein belül meghallgattuk az önfeláldozó nyúlról szóló tibeti mesét (ezt a Dióhéj előző számában olvashattátok), elénekeltük az égi búzaszál kezdetű dalt és mindenki néhány szem búzát ültetett el a tojásfa alatt, mint a feltámadás, a tavasz és a megújulás szimbólumaként. A szünetről való visszatérésre a búzmagok kihajtottak és a tanítást Fésűs Éva Búzaszem című meséjével indítottuk.

Húsvét után negyven nappal, mennybe-menetelkor újbóli közös ünnepléssel, fohászkodással és Zelk Zoltán Párascájának elmesélésével emlékeztünk.

A Szentlélek és a szeretet kiáradásának

napját, pünkösdt pedig egy újabb mese, a Pillangófa tette ünnepi hangulatúvá.

„Így nagyon könnyű dolgozni...”

BESZÉLGETÉS KOVÁCS KLAUDIA ELSŐS OSZTÁLYTANÍTÓVAL

(Visszatekintés az első évre)

Ez volt az első éved waldorfos osztálytanítóként, közben végezted a solymári Waldorf tanárképzést is. Biztosan nagyon eseménydús volt az elmúlt pár hónap számodra. Hogyan élted meg?

Nagy várakozással készültem erre az új életre, s próbáltam elképzelni, hogy milyen is lesz. De hogy pontosan milyen 24 kisgyermekkel együtt tölteni minden napot, na azt egyáltalán nem lehet előre elképzelni! Aztán belecsöppenne a dolgok közébe, viszonylag hamar sikerült magam megtalálni. Először persze sorra meg kellett ismernem a gyerekeket, aztán rá kellett jönni arra is, hogy mit lehet velük csinálni, mint osztály. Összességében egy nagyon tartalmas év volt.

Gondolom, voltak nehézségek is.

Az például egy komoly nehézség, főleg kézimunka órán, hogy miért is nincs még nyolc másik kezem! Ha egyet kívánhatnék, az talán egy pedagógiai asszisztens lenne. De igazi nehézségek valószínűleg inkább abból fakadhatnának, ha nem épülne köztem és a gyermekek között napról napra az a kapcsolat, ami elengedhetetlen egy Waldorf iskolában. Szerencsésnek tartom magam abból a szempontból, hogy nekem nincs napközim, vagy más hasonló elfoglaltságom, így sokat tudok velük lenni, akár az ebédnél vagy délután, amikor beszókdösnek a terembe. Ilyenkor tovább folyik még az

együttlét, olykor takarításnak álcázva, máskor meg egy-egy órai munkát vesznek elő (szövé, kötés, furulyázás), vagy csak mesélnek, ami csak eszükbe jut, és látom, hogy ez jól tesz nekik. Év végére már sikeresen birtokukba vették az egész iskolát, ismerik az összes kollégát s ott-honosan mozognak a maguk kis világában.

Elégge vegyes összetételű a közösség, gondolok itt arra, hogy a gyerekek kb. fele érkezett csak Waldorf óvodából, de említhetném a korbelti vagy a temperamentumbeli különbségeket is.

Én már az elején is nagyon örültem annak, hogy igen sok helyről érkeznek a gyerekek, nem csak egy vagy két oviból, hanem ez egy nyitott osztály: sokfajta új kapcsolatot lehet kipróbálni. De azért, amikor szeptember elején rájuk tekintettem, kicsit meg is rémültem, hogy vajon hogy fogják egymás mellett megtalálni a helyüket, mert azért mindenkinek van egy egészen határozott elképzelése a világról. Most azt látom, hogy sokat csiszolódnak egymás mellett, rengeteget tanulnak egymástól. Konfliktusok természetesen vannak, de alapvetően türelmesek egymással, nagyon megbocsájtóak és jó szívűek. Egy jó kis csapat!

Hogyan tudtad őket segíteni abban, hogy ez így alakuljon?

Ennek sok összetevője van. Biztos szá-

mítanak az órai csoportmunkák, a körjátékok, az érintéses játékok, a váltakozó ültetések, de szerintem a közös séták és a mozgás órák szabad időtöltése is nagyon hozzájárul. Ez utóbbi nagyon jó dolog, mert ekkor közös fantáziajátékokban merülnek el, szerepjátékokat próbálnak ki, spontán futkároznak, fogócskázhatnak és persze nagy együttműködést igénylő projektekre is belevágnak, mint amilyen a bunkerépítés.

A szülőkkel mennyire sikerült megtalálni a közös hangot? Mennyire együttműködőek, partnerek?

Szerintem az osztályhoz hasonlóan a szülők is egy nagyon jó csapat. Nagyon nyitott társaság. Sokan járnak szülői estre, ilyenkor mindenféle kihívások elé szoktam állítani őket: például már formarajzoltunk, festettünk együtt. Ezeket szerintem örömmel veszik, mert sokan nem Waldorf közösségből érkeztek, és nem egészen tudják kivenni a gyerekek elbeszéléséből, hogy például mi is az a formarajz, sőt, egy nyolcéves nem is tudja ezt elmondani, hiszen őt inkább az érzés viszi, és az fontos neki, hogy szép legyen, amit csinál. Úgyhogy próbálok a szülőknek megmutatni, hogy mi folyik az iskolában. Emellett szeretek velük beszélgetni négy szemközt is, mert nagyon sokat lehet ezáltal a gyerekről megtudni. Én is sokat tudok nekik mesélni, hogy én milyennek látom őket, és így létrejön az együttműködés az iskola és a szülők között.

Mennyire követed a bevett módszereket, illetve mennyire hallgatsz a tanáraidra, mentoraidra?

Nekem Ruszky Andrea a fő mentorom.

Mindig segítőkész, bármivel is keresem meg, s időnként pedagógiai, adminisztrációs vagy szervezési „kereszt kérdéseket” is fel szokott tenni, nehogy valamiről elfelejtkezzem. Én azt kértem a Tanári Kollégiumtól, hogy tárgyként ahhoz fordulhassak, akit számomra a leghasznosabbnak vagy legjobbnak gondolok, már csak azért is, mert Andrea osztálya hetedikese, így a betűk tanításában nem biztos, hogy ő tud segíteni. Egyébként leányom mindig lelkesen megmutatja, hogy csinálta annak idején Ákos bácsi, és számon is kéri, ha én nem úgy csináltam, márpedig az az „etalon”! Énekből mindig Eszterrel konzultálok, festésből Ákoshoz fordulok. Margó néni is nagyon sokat tud az osztályról, hiszen ő nem csak az euritmia tanárunk, de ezen felül erős, napi kapcsolatban is a van a

gyermekkel. Piroska néni pedig hatalmas tapasztalatával, biztató, kedves mosolyával igazán nagyszerű szomszéd!

Azért sokszor le is térsz a kitaposott útról.

Jaj, én nagyon kísérletező vagyok. Az, hogy nemezeltem az elsősökkel, az mindenképp egy nagy vállalkozás volt, hogy vajon sikerül-e. Vagy mikor először elvittem őket a parkba, bízva abban, hogy talán egy gyermek sem fog elveszni, hiszen egyedül mentünk, kísérő tanár nélkül. Megbeszéltük, hogy ki van a sor végén, ki az elején, a többiek közben, és bíztam benne, hogy tényleg odaérünk. S az év végi kirándulással sem hazudtoltam meg önmagam, volt benne kaland bőven. A tanításra való készüléseim során nagyon sokat olvasok, s eltöprengek dolgozon, ha valamit nem érzek a magaménak, addig kérdezek, míg meg nem értem, meg nem fejttem vagy esetleg, ha valamivel nagyon nem tudok azonosulni, akkor máshogy csinálom (például nem használok számológépet).

Visszatekintve az elmúlt évre, mik voltak a legszebb élményeid az osztállyal?

Nagyon sok vicces dolog esett már meg velünk. Aztán vannak olyan pillanatok is, mikor belül elmosolyodok és elteszem magamban azt a képet. Az olyan szép, amikor végre valaki belát a másikkal, és már érzi, hogy egy nyolcéves mégsem erőnek erejével győz. Az is nagyon jó, amikor megérezem az osztályon, hogy valamire kíváncsi - és ugye ők nem mondják el, nem úgy kérdeznak, mint a kamaszok - és abban az irányban kezdünk el dolgozni. Szép azt is látni, mikor felragyog bennük a bizonyosság, hogy a betűk és a számok nekik már jó barátai.

És nagyon szeretem nézni azt is, ahogy játszanak, tesznek-vesznek, kíváncsiskodnak és csacsognak.

És mi volt a legnehezebb?

Talán az, hogy sokat kivesz az emberből ez a nagy jelenlét, ahogy állandóan 24 kisgyerek fordul feléd. Úgyhogy nap végére nagyon álmos szoktam lenni, de ezt minden kollégám előre ki is hangsúlyozta, hogy így lesz.

Soha nem volt olyan érzésed, hogy ez egy tévedés volt? Egy év után is úgy érzed, itt a helyed?

Igen, én az előző helyemen is tanítani nagyon szerettem, csak az nagyon zavart, hogy nem a gyerekekről szól ez az egész; hogy mindenféle kezdeményezőkedvet próbáltak rólam lefaragni, hiszen azok csak nehezítik az iskolai életet. Itt viszont azt érzem, hogy tanítani is nagyon szeretek, és hagynak mellette mindenfélét csinálni, amit én fontosnak vagy jónak tartok. A kollégák igazán jó fejek, támogatóak. És így nagyon könnyű dolgozni.

Elsős szülők visszatekintése az elmúlt évre:

„Joci normál állami óvodából érkezett a Waldorf iskolába. És ezért, amit nehéz volt megszoknia (talán még mostanra sem sikerült teljesen) az, hogy a gyerekek közötti konfliktusokba felnőtt nem nagyon avatkozik bele. Ez bevallom, számomra is kihívás volt. Néhány esetben szívesen beszéltem volna egy-két gyermekkel, de tartottam magam, mert értem ennek a hozzáállásnak a lényegét. A gyerekeknek meg kell találniuk magukat a közösségben, a kapcsolatokban. Ha mindig beleszólunk, ez nem tud kiala-

kulni. De sikerült Jocinak beilleszkednie, sok osztálytársával tud együtt játszani. Ezen kívül minden fantasztikus volt. Épp úgy az oktatás tematikája, mint a tanárok személyisége és a gyerekekhez való hozzáállásuk. Klaudia sokat segített például abban, hogy még jobban megértsem a saját gyermekemet. Nagyon tesszik, hogy a gyerekek nincsenek megítélve vagy elítélve, ha valami nem úgy megy, ahogy kéne, a körülményeket próbáljuk változtatni a gyermek körül, ami által ő is fejlődhet. Az iskolában nagyon sok olyan hatás éri, ami pozitívan befolyásolja a személyiségét. Nagyon szépek és izgalmasak az ünnepek is a Waldorf iskolában.”

Benkó Teodóra

„Ahhoz képest, hogy tavaly márciusban a felvételi idején (amit Bori nem teljesített, mivel egy szót sem szólt senkihez, és egy feladatot sem csinált meg) Klaudián és az autizmusra szakosodott gyermekpszichológuson kívül senki nem szavazott bizalmat nekünk, senki nem hitte el, hogy Bori képes lesz megugrani komoly szociális nehézségei miatt az iskolai szintet – ahhoz képest semmilyen problémánk nem akadt az iskolában az első perctől. Egész évben, egy hang nélkül, egy „nyiffnyaff” nélkül, örömmel ment iskolába. Klaudia a következetességével, a határozottságával, az érzékenységgel, a figyelmével egyértelműen megtalálta az utat Borihoz (is). Már nem ijed meg az újdonságoktól, nyitott, élvezzi a feladatokat, könnyedén veszi az akadályokat. Amit nekünk nem sikerült megoldani nála, Klaudia és az iskola megoldotta, Bori remekül érzi magát ebben a környezetben és ebben az osztályban.

(Bár elsősorban Klaudia érdeme ez a kiváló eredmény, de nem elhanyagolható ennek az iskolának a barátságos, meleg, otthonos légköre, és a többi tanító remek munkája sem!)”

Regös Dia

„Januárban jöttünk át ebbe az iskolába, az első osztályba. Utólag nagyon sajnálom, hogy nem itt kezdtük az évet. Egy örökmozgó, figyelemzavaros, de nagyon okos kisfiunk van, aki év elején megpróbálta, ami tőle telt, de november körül feladta, mert sok és túl száraz volt neki. Hálásak vagyunk a Waldorf iskola tanárainak, hogy befogadták Dömét az iskolába, bár tudták, hogy nem lesz vele egyszerű a dolguk. Boldogok vagyunk attól, hogy itt nyugodtan játszhatnak, sarazhatnak, fára mászhatnak szünetben, még ha néha el is keseredünk a ruhája állapotát látva. Lenyűgöző az a felkészültség, ötletesség, ahogy Klaudia készül nap, mint nap. Mindent megtesz azért, hogy kedvet csináljon a gyerekeknek a közös munkához.”

Tiszamarti Edit és Boros Csaba

„Márciusban váltottunk iskolát a nagylányunkkal, azóta járunk Gödöllőre. Bogi az első naptól fogva nagyon jól érezte magát az új osztályban, gyorsan barátokra lelt. Minden nap jókedvűen, várakozással indul az iskolába, és mindig vidáman, rengeteg élménnyel telve jön haza. Klaudia reggelenkénti nyugalmit, derűjét látva csak jól indulhat a nap – még nekünk, szülőknek is.

Jó érzés jó helyen tudni a gyermekünket!”

Szentmarjay Livia

Az összeállítást készítette: Skarka Cecília

AZ ÉLET = VÁLTOZÁS

Sárközi Zsuzsi és Püsky Antónia visszatekintése

Ahol élet van, ott folyamatos a változás. A tudatos sorsformálás egyik eszköze a biográfiai munka, visszatekintés eddigi életutunkra. Most lezárult életünk egy meghatározó szakasza, fontos hát visszatekintenünk az elmúlt másfél évtizedre: hogyan is kerültünk ide, milyen impulzusok értek bennünket, kikkel találkoztunk, milyen konfliktusaink voltak, milyen kihívások elé állított bennünket a sorsunk, milyen lehetőségeket kaptunk a fejlődésre, változásra és hogyan éltünk ezekkel a lehetőségekkel stb. Ezekre a kérdésekre válaszolva megsejthetjük, hogy a mögöttünk álló évek életeseeményei sem a véletlenek pusztá játéka voltak csupán.

Rudolf Steinertől tudjuk, hogy a köztes létben, leszületésünk előtt az angyali hierarchiák segítségével szőjük meg eljövendő földi életünk szövetét, s erre a sorsra odaát igent mondunk – ez az a bizonyos „Amor fati”, a „sors szeretete”, saját jövőendő sorsunk szívbeli elfogadása. Születésünkkel minden a feledés homályába merül, de idővel, szép lassan – vagy ma már inkább gyorsabban – aktivizálódnak a magunkkal hozott karmacsírák, mindaz, amit odaát megterveztünk: a találkozások, a kiegyenlítésre váró tettek, a feladatok, amelyeknek elvégzésére vállalkoztunk. A fentiekből kiindulva egészen más megvilágításba kerül életünk utóbbi másfél évtizede, amely meglehetősen

szorosan összefonódott a gödöllői Waldorf óvoda életével.

Antónia

Minket szülőként a gyermekünk hozott a Waldorf iskola 2. osztályába. Emlékszem az érzésre, milyen volt, amikor beléptem az épületbe a nyílt napon. A gyerekek a folyosón nyüzsögtek, éppen úgy, mint más iskolákban is a szünetben, és mégis nekem érzésileg volt egy óriási különbség: a felszabadult légkör!

Nagy hatással volt rám a lányom osztálytanítója, Sarolta „néni” által megismertett Waldorf pedagógia.

Az oviba kerülésem nagyon gyors volt, szinte a lehetőség hallatán (Katrin által) azonnal eldöntöttem, hogy igen, megyek. Így kerültem Hadnagy Jutka mellé segítőnek. Pontosan ekkor indult a Waldorf óvónőképzés is, amelyet elkezdhettem, eufórikus érzés volt a képzés időszaka nekem! Közben a „rég” óvónők közötti feszültség és nézeteltérés odáig jutott, hogy mindketten mentek, csak Zsuzsi és én maradtunk segítők és a délutános óvónő, Ancsa. Bennem a nagy lelkesülés hatására valahogy nem volt kéttség, hogy folytatódik az óvodai élet. ÉS IGEN! Zsuzsi tapasztalatára támaszkodva igen, sikerült és folytatódott egy különös új élettel, mivel egy nagy gyermekcsoport volt (ha jól emlékszem, 36 kisgyermekkel) és négy „óvó nénivel”, akik közül csak egy társunknak volt állami óvónőképző diplomája. Mindenesetre a kezdők bátorsága hajtott minket.

Nem volt könnyű időszak, de működött! Aztán, amint alkalmas volt az idő, kiala-

kulhatott két csoport. Úgy gondolom, hogy azért volt nagyon jó, mert a figyelem minősége sokkal jobban kibontakozhatott. Aztán óvó néni társaink, Zsuzsi kivételével, sorra „kidőltek” mellőlünk, legtöbb esetben csodálatos gyermekáldásos időszakra cserélve fel óvodai életüket. Nemsokára nagy lendületet vett az óvoda élete, amikor Csilla visszajött a kislányával közénk. Az ő tapasztalata, tudása friss erőket és megújulást hozott mind a gyerekek, mind az óvónői konferencia szellemi, lelki, alkotói munkájába, életébe.

Aztán nálam valami belső változás történt, ami úgy nyilvánult meg, hogy nem vártam lelkesen a szeptemberi óvodakezdet. Rájöttem, hogy belefáradtam, és ennek a másik oldala, hogy a családi életem működtetése sem volt könnyű, és így együtt ilyen lelki szintre jutottam. És ha nincs lelkesedésem, sajnos elszáll az erőm is, így nyolc év után befejeztem az óvodai életem, legalábbis akkor ezt így gondoltam. Ugyanis egy év múlva megkeresett Csilla, hogy szükség lenne egy délutános óvónőre. Szóval elvállaltam, és ez a csodálatos, meditatív időszak két évig tartott, most ismét másfelé visz az utam. Végül is csodálatos volt az életemnek az óvodai időszaka, és a nehézségek ellenére, általa lelkileg nagyon sokat fejlődtem.

A gyerekekkel való együttlét számtalan felejthetetlen élmény, öröm, szeretet, lelkesülés és sok-sok tanítás nekem. Nagyon hálás vagyok a sorsomnak, hogy ezt megélhettem, és hálás vagyok nektek, gyerekek, szülők, óvónőtársaim, akikkel együtt élhettem ezt az időszakot. És még egy hála: a lányom végigélhette az álta-

lam csodált pedagógia áldását, leérettségizett, immár két éve.

Ezt a cikket Zsuzsival azért együtt írjuk, mert ő volt számomra mindig a Csodálatos Tiszta Ember, akivel mindezt végig átélhettem óvónőként és szülőként is. Köszönöm! Azért is hálás vagyok, hogy ő volt az. S talán most itt a vége...?

Zsuzsi

Nagy hálával gondolok a fiaimra, Marci-ra és Matyira, akik vállalták, hogy inspirálnak a keresésben és elvezettek a Waldorf pedagógiához. Nélkülük aligha lenne meg ezen írás itt és most.

Imrét és engem Marci hozott az óvodába, Kodó Ildikó csoportjába, 1997-ben. Emlékszem, a felismerés öröme töltött el: ez az, ezt kerestük! Nyilván átsejtett valami a köztes létben szőtt terveinkből... Óriási ajándék volt számomra a Waldorf pedagógia! Keresésemre, kérdéseimre választ kaptam, nemcsak elméletben, de gyakorlatban is. Fiatal korom óta érdekelt a gyermeknevelés tudománya, rengeteg szakirodalmat gyűjtöttem össze az évek során. Mikor Waldorf óvodások lettünk, az összes – kb. kétméternyi – könyvet bevittem az antikváriumba és beszereztem a két Waldorf alapművet: A nevelés mindennapi művészetét és a Nagy gyermekkalauzt. Együtt éltünk az óvodával és az évkörrel, még most is elevenen él bennem az első adventi koszorú készítése Szemes Arankával, Tóth Krisztináékkel. Az első Waldorf szórólapot még Nagy Gábortól kaptuk az „Aprók táncházában”, a Művelődési Központban. Emlékszem az olvasókörré

Héjja Zsuzsával, Horváthy Judittal, Jan-kó Katival, Ruszkay Andival az Erzsébet királyné körúton... Aztán majdnem eltértünk Ceglédre, de Katrin egy mondata visszasegített az utunkra: „Aki ilyen bárányokat tud varrni, annak a Waldorfban a helye!” Ő már biztosan nem emlékszik rá, én bizonyára még sokáig fogok.

1999. augusztus végén nagy fordulat következett családjunk életében: Marci első osztályos lett Sarolta szárnyai alatt, mi pedig Matyival együtt kezdtük az óvodát: ő Kodó Ildikó csoportjában én pedig Orth Magdi mellett, mint segítő óvónő, Varga Marcit és Dobos Gergőt vigasztaltam...

Aztán – ahogy az az ember és a szervezet mint élő organizmus életében lenni szokott – néhány idilli hónap után felrobant az óvoda. Hozzáteszem, az intézmény éppen akkor volt a rubikon korban. Nehéz, harcos idők jöttek, kicsit megmosolyogni való harcosokkal, így, ennyi év után (itt elsősorban önmagamra gondolok), de visszatekintve látom, hogy a fejlődés útja ezen keresztül vezetett az óvoda életében és az enyémben.

Igen mozgalmas évek következtek az ovi életében, amely akkor még a Táncsics Mihály úton működött. Kamaszkori csatározások, harcok dúltak kívül is, belül is, aminek aztán az lett az eredménye, hogy – miután átköltözött az óvoda a mai helyére – a Vezetőség megvált a két csoportvezető óvónőtől. Azt hiszem, ez traumatikus élmény volt minden résztvevő számára, még akkor is, ha később bebizonyosodott, hogy valaminek meg kellett

halnia, hogy ebből az áldozatból új élet születhessen.

Érdekes helyzet állt elő 2004 nyarán: Ildikó és Jutka eltávozott s ott maradtunk hárman: Antónia és én mint segítő óvónő, és Dér Ancsa mint délutános óvónő, s nem akadt az országban egyetlen Waldorf óvónő sem, aki felvette volna az éppen lepottyant stafétabotot... A helyzet úgy festett, hogy vagy vállaljuk mi hárman, hogy továbbvisszük egy csoporttal az óvodát, vagy bezárják.

A feladathoz kicsinek éreztem magam, az eszemmel nemet mondtam volna, de tisztán emlékszem ma is arra az égi sugallatra, amelynek hatására igent mondtam: nem az én érzésem volt, azon ritka pillanatok egyike, amikor képesek vagyunk az isteni akarattal együttműködni, félretéve egoizmusunkat és racionalizáló elménket.

Antónia – mint mindig – most is fantasztikusan lelkes volt, Ancsának volt állami végzettsége, nekem pedig viszonylag elmélyült tapasztalataim a Waldorf pedagógia mindennapjairól, így aztán belevágtunk szeptembertől, kiegészülve Csillag Adriennével és több, mint 30 kisgyermekkel. (A délutános óvá néni Berghoffer Judit volt.) Ekkor már Csilláék is Gödöllőre költöztek és mentorként részt vett a konferencia munkájában.

Nagyon nehéz, de szép időszak volt. Intenzív fejlődési lehetőség volt minden életterületen. (Talán kevesen tudják, hogy az eset után Kodó Ildivel annyira megromlott a viszonyunk, hogy 9 év, sok-sok belső munka és mediálás kellett ahhoz, hogy tavaly ismét együtt nevelsünk.)

Hamarosan szülőként is magamra maradtam két fiammal, de végtére is azért születtünk a Földre, hogy fejlődjünk. Ha magunktól nem annyira akarunk, hát kapunk egy erősebb élethelyzetet. Nem tagadom, féltem az önállóságtól, a felnőtté válástól, felelősségvállalástól – a sors helyzetbe hozott, hadd gyakoroljak...

De az égiek nem hagytak magamra, sok segítséget, biztatást és szeretetet kaptam a szülőktől, gyerekektől, kollégáktól.

Úgy emlékszem, hogy mindenki számára megkönnyebbülést hozott ez a békés, jó szándékú, ám tévedésektől sem mentes, talán kevésbé tudatos időszak. Erre az időszakra datálódik a "Tegyünk a levesbe sót, vagy ne tegyünk?" és ehhez hasonló kérdések köre.

Mint fentebb már említettem, tapasztalataim voltak csupán, amelyek így utólag meglehetősen egyirányúnak tűnnek, de a háttértudás birtokában még nem voltam, nehéz volt változni, változtatni. A Waldorf óvónőképzést 2006-ban kezdtem el, sok mindennek a miéjtjére itt jöttem rá, vagy esetleg még itt sem, hanem évekkel később. A tanulás, a kérdezés, a megértés, a felismerés ma is folyamatos munka. Ami az egyik legnagyobb nehézséget jelentette számomra, az az volt, hogy elhittem, hogy tökéletes Waldorf óvónő kell legyek.

Azóta tudom, hogy sok Waldorf pedagógus beleesik ebbe a csapdába...

Eszembe jutott Yehuda Tagar vice, amelyet az előadásán mesélt a pápáról, a rabbiról és a Waldorf tanárról, akik audi-

enciára mennek a Jóistenhez. A pápa egyórás eszmecsere, a rabbi kétórás vita után kijön és mindkettő belátja, hogy Istennek van igaza. Bemegy a Waldorf tanár... 10 óra múlva kijön Isten, felindultan, a fejét fogva e szavakkal: "Tévedtem! Tévedtem!"

Mikor viszonylag stabilizálódott az óvoda helyzete, ismét változás következett: Adrienne és Ancsa is babát várt! Emlékszem, Begala Bori megkérdezte Ancsától, hogy "Mi van a pocakodban?" – akkor, amikor még Ancsa sem tudta, hogy várandós... Íme, ismét egy példa, hogy a gyerekek szellemi látók! Ez idő tájt hospitált nálunk Kádár Kata is, még most is vannak olyan törülközők, amelyekre ő varrta az akasztót.

Az élet tovább hömpölygött és 2007-ben elindult egy másik csoport Kádár Kata és Lajos Kati vezetésével, sokan – most már törzstagnak számító családokkal, mint Turbáék, Kecskések, Istocék, Riczék, Vollárék, Ujcsekék, Szókék... Hamarosan Kata is babát várt (Csanád most lesz első osztályos), és mivel Zsófi is óvoda korba lépett már, Csilla óvónőként kezdett dolgozni közöttünk. Mindenféle óvónői párosítást kipróbáltunk ebben a pár évben, de ezeket a választásokat nagyon komoly előkészület, belső munka előzte meg. Kinek mi az erőssége, gyengége? Mit tanulhatunk egymástól? Miben segíthetjük egymást? – ilyen és ehhez hasonló kérdések mentén történt a párválasztás, amely nem biztos, hogy elsőre kedvünk szerint való volt. Az a törekvés, hogy tanuljunk, fejlődjünk egymás tükrébe nézve, ez segítette, hogy tudatosan mondjunk igent a párunkra. Legtöbbet

talán Rozgonyi Krisztinán csiszolódtam, de örök hálás is leszek neki érte!

Hat évvel ezelőtt Orth Magda is visszaérkezett az óvodába, majd jött Melinda s ment Krisztina... Magda azóta végleg elhagyta a földi létet, s a köztes létből terelget minket tovább, immár megint egy csoporttal.

Nagyon sok család és óvónő sorsából szövődött a GWO sajátos élete, sorsa. Kiszámoltam, 15 óvónő kollégával dolgoztam a 15 év alatt. Szeretném őket név szerint is megemlíteni: Verbó Ildikó, Kodó Ildikó, Orth Magdi, Till Margit, Hadnagy Jutka, Püsky Antónia, Berghoffer Judit, Dér Ancsa, Csillag Adrienne, Lajos Kati, Kádár Kata, Rozgonyi Krisztina, Gfellner Csilla, Steiner Melinda és Kollinger Margit euritmista.

Ahol élet van, ott változás van! Úgy látszik, nekünk ennyi változás szükségeltett a fejlődésünkhöz. Megítélésem szerint meglelt az eredménye. Rengeteg krízist éltem, éltünk át együtt az óvodában – talán tavaly az egyik legnagyobbat –, de ismét beigazolódott számomra, hogy a konfliktus minden esetben rejt magában egy kincset, egy olyan minőségi változást, fejlődést, amelyet csak fájdalom, olykor veszteségek árán lehet kibontani. Mai fájdalomkerülő kultúránkban ez talán nem egy kíváncsi dolog, pedig megéri! Megéri a mélyére ereszkedni és megkeresni a VALÓDI okokat önmagunkban, mert ahogy egy antropozófus szervezetfejlesztőtől tanultam: "Amint kívül, úgy belül!"

A krízis kincset rejt, küszöböt, amelyet lehetőségünk van átlépni: felelősséget

vállalni önmagunkért, tetteinkért, érzéseinkért, szavainkért... végső soron a sorsunkért. Az elmúlt 15 évben ez volt az egyik legfontosabb lecke, amit itt tanultam meg. A másik pedig a közösség, amelyben megtanulhattam együttműködni, teremteni, egymást hordozni, konfrontálódni, megbocsájtani, kérni, adni és elfogadni, sebezhetőnek lenni és vigasztalni.

Gazdag, nagyon gazdag volt ez a másfél évtized! Időközben a fiaim fiatal felnőttek lettek és teljes mértékben tudatában vannak annak, hogy milyen óriási ajándékban részesültek a Waldorf óvoda és iskola által. Hálás vagyok a sorsomnak, égi és földi segítőimnek, hogy bejárhattam ezt az ívet és hálás vagyok kis Mesterimnek, a gyerekeknek, szüleiknek és

kollégáimnak, hogy együtt jártuk ezt az utat nap mint nap.

Antónia és Zsuzsi

Hálásak vagyunk azért az együttműködésért, amely lehetővé tette, hogy az óvoda a 2004-es törés után tovább működhessen, bevárva Csilla érkezését. Visszatekintve – azon túl, hogy nyilván itt tanulhattuk a legtöbbet – úgy látjuk, hogy közös feladatunk ez a hídszerep volt, aminek eredményeképpen Csilla vezetésével egy felnőtt, a mostani gyermekek szükségleteire nyitott, megújulásra, változásra kész, élő szellemiségű közösségtől búcsúzunk.

Sok-sok szeretettel kívánunk minden jót!

Antónia és Zsuzsi

Fazekas Máté, 8. osztály, Éves munka

PEDAGÓGIA ÉS MŰVÉSZET

Forgács Erzsébet:

JÁNOS-NAP ÉS SZENT IVÁN-ÉJ

Keresztelő Szent János (Virágos Szent János) ünnepét a keresztény világban már az V. századtól megtartották. Eredete azonban visszavezethető a jóval korábbi időkre, mint minden napfordulóhoz köthető jeles nap esetében. Szinte minden pogány kultúrában az a hiedelem élt, hogy a világ a sötétség és a világosság harcának örök színtere. Ennek a harcnak győzedelmes csúcspontja a nyári napforduló. Ez a felfogás a keresztény tanításoktól sem állt távol, ezért ezt a napot Keresztelő Szent János emlékünnepévé tette. Június 24-e a Keresztelő születésének napja pedig éppen szemben áll december 24-ével, a Megváltó születésének ünnepével. A Keresztelő, aki a fényben született, előtte jár és utat készít annak, aki az évkör legsötétebb pontján születik, mondván, hogy „Ő az, aki utánam jó, de előttem lett, mert előbb volt nálamnál.” Téli és nyári napforduló – két születés: a Megváltóé és a Keresztelőé.

Szent Ágoston így ír a Keresztelőről: „A megszentelt János születését ünnepli az Egyház. Nincs más az atyák között, akinek földi születésnapját ünneppel ülnék meg, csak Jánosnak és Jézusnak a születését. Ez nincs jelentőség híján! János meddő, öreg asszonytól születik, Krisztus

fiatal, szűz leánytól. Jánosnál az apja nem hisz a születésében, ezért születéséig megnémul. Mária azonban hisz Jézusban, ezzel a befogadó hittel fogantatik a gyermeke.”

A Katolikus Lexikon szerint János olyan, mint valami határvonal a két szövetség, az Ó- és az Újszövetség között. Maga az Úr állítja, hogy János valamiképpen határ, amikor így szól: „A próféták és a

törvény Jánosig tartanak.” (Mt. 11,13) János a maga személyében az Ószövetséget ábrázolja, de már az újat hirdeti. Mivel az Ószövetség képviselője, ezért öreg szülőktől születik. Mivel pedig az újat hirdeti, azért már anyja méhében profétává lesz. Már születése előtt küldetést kapott azzal, hogy még mielőtt látta volna Őt, kinyilvánította, hogy kinek lesz az előfutára. Ez akkor történt, amikor Szűz Mária látogatást tett Erzsébetnél, hogy vele örülhessen, mivel hosszú gyermektelenség után immár hatodik hónapja volt várandós. Mária is már magában hordta az isteni Magzatot, és mikor Erzsébetet üdvözölte, Szent János a Szentlélekkel eltelve megérezte, hogy Isten Fia jön őhozzá, s örömeiben repesett anyja méhében, „mintha föl akarna állni, hogy Urát köszöntse”.

Szent összefüggések ezek, amelyeknek hatása kozmikus méreteket ölt...

Keresztelő Szent János (Johannes Baptista) sok nevet kapott. Hívják őt profétának, a Völegény barátjának, lámpásnak, angyalnak, szónak, Illésnek, az Üdvözítő keresztelőjének, a Bíró hírnökének, a Király előfutárának.

Különböző országokban Szent Ivánként tisztelik. Nálunk is használatos a Szent Iván-éj elnevezés, mely a régi magyar Jovános, Ivános alakjából származik, illetve a János név szláv formájából. Eredete héber-görög-latin-orosz-magyar gyökerekre vezethető vissza, jelentése: Isten kegyelmes.

Ez a kétféle elnevezés – Virágos Szent János és Szent Iván-éj – is magában hordozza az ünnep fordulópont jellegét.

Virágos Szent János egyfelől a Nap megünneplésének ünnepe, hisz a nyarat a Nap ereje teremti meg; kincsei, adomá-

nyai és szépsége mind-mind fényének és melegének köszönhetően jelennek meg. A Nap földi jelképe a tűz, amelynek lobogásában a Nap melegét és a napfény erejét tisztelték. A lobogó tüzet azzal az áhítattal állták és táncolták körül, mint az égi napfény földi követét. Ugyanakkor érezték, hogy átlépnek egy küszöbön, és innentől a fogyatkozó fény féléves időszaka következik egészen karácsonyig. Az evangéliumok szerint a Keresztelő maga utal erre, amikor azt mondja, hogy „Neki növekednie kell, nekem pedig kisebbé lennem.” (Jn. 3,30). Látszik, hogy János a saját lényét a nappalokkal hozza összefüggésbe, és valakivel összehasonlítja magát, aki viszont az éjszakákkal van kapcsolatban, és akkor kezd növekedni, amikor ő maga fogy.

Göllner Mária így foglalja össze ennek szellemtudományos hátterét:

„A Szent János-napi egyszerű ünneplők még tudták, hogy az ő éjszakai tűzük hűségesebb jelképe Krisztusnak, mint a nappali tűz volna, mert mióta Krisztus leszállt a Földre és a Földért, az emberiségért áldozta magát, azóta ő belehozott az emberiség lelki világába, a földi természet életébe egy olyan erőforrást, ami azelőtt naptávolságban volt a Földtől. Ezért a krisztusi megváltás erői leginkább az éjfélnél is világító Naphoz hasonlítanak. A Szent János-napi ünneplők azt mondták: aki Krisztushoz kapcsolja életét, annak többé nincsen éjszakája, mert a bűn, a tévedés, a betegség és halál sötétjében ott ragyog Krisztus napja, és aki bízó tekintetét és szerető szívét Felé irányítja, megtalálja a legsötétebb éjszakában is az örök „Napot”.

Így érthetjük meg a János-napi tűznek a keresztény szimbolikában is megmutat-

kozó összetettségét, mély tartalmiságát. János örömeinek is kifejezője; annak az ujjongásnak, amelyet anyja méhében érzett Mária látogatásakor.

János tisztában volt küldetésével, missziójával. A papok és lévíták küldötteinek kérdésére, hogy „kicsoda vagy te?”, így felel: „Én kiáltó szó vagyok a pusztában. Egyengessétek az Úrnak útját.” (Jn. 1,23) Hogy ő az Úrnak szent előfutára, abból is kitűnik, hogy születését ugyanaz a Gabriel angyal adja hírül, aki Máriának is megjelent. Ugyanakkor az előremutató jelek és csodák is láttatták, hogy profétánál is nagyobb az ő lény, hiszen róla is próféciaik szólnak. Aranyszájú Szent János szerint: „A proféta ajándékot kap Istentől, de melyik profétának jutott, hogy Isten órála profétáljon, és hogy a keresztség ajándékát adja Istennek? Mind az ige hordozói voltak, de ő maga volt a SZÓ. Amennyire pedig közel van a szó az igéhez, de mégse maga az ige, annyira közel van János Krisztushoz, de ő maga nem Krisztus.” Így már szinte törvényszerűnek tűnik, hogy Zakariásnak éppen a szavát kellett elveszíteni, mikor a kiáltó Szó készült megszületni. Hitetlenségében jelet kért az Úrtól, és ez a jel a hallgatás volt. Mikor pedig a nép elé lépett és látták, hogy megnémult, intéséből megértették, hogy „látást látott vala a templomban”. Anyja pedig azzal nyerte el a profétai lelket, hogy előre tudta a nevét. Szent Ambrus ezt így summázza: „Nézétek csak Jánost, mekkora erő van az ő nevében! E név kiejtése a némának visszaadja a szót, az apának a gyermekét, a népnek a papot! Mihelyt János megszületik, az apa rögtön proféta lesz, viszszakapja beszédképességét, gyermeket

kap a Szentlélektől, hivatala elismeri mint papot.”

Heidl György (filozófus, teológus, esztéta) más összefüggésekre és egy fontos különbségre irányítja rá figyelmünket, amely a fordításból adódik. „A Szó és a Hang” című írásában Órigenész és Szent Ágoston nyomán a szó és a hang különbségét és összetartozását kiemelve értelmezi Keresztelő Szent János és Jézus kapcsolatát. Leírja, hogy János evangélista annyiban tér el a többi evangélistától, amennyiben ő hangsúlyozza a Keresztelő önmeghatározását: ő nem egyszerűen „a pusztában kiáltónak hangját” hallatja, hanem ő maga ez a Hang. Tehát Hang – görögül: phóné, latinul: vox –, és nem szó, ahogyan a bevett fordítások hozzák. Éppen a János evangélium prologusának fényében érdemes határozott különbséget tenni hang és szó között, hiszen az így kezdődik: „Kezdetben volt a Szó (görög: logosz, latin: verbum vagy sermo), és a Szó Istennél volt, és Isten volt a Szó. Ő volt kezdetben Istennél.” Másvalaki a Szó, aki testté lett, és köztünk lakozott (Jn. 1,14), és megint más a Hang. A Szó Krisztus, a hang János.

Az elemzés további részében egy magyarul másutt nem olvasható ágostoni prédikációból idéz (Sermo 293B): „A szó a szívbe, a hang a fülbe jut el. Ha a hang megüti a fület, de nem viszi el a szót az értelemig, meddő a hangzása, nincsen hasznos gyümölcse. Nincs szükség hangra ahhoz, hogy a szívemben megszülessék a szó, de a hang segít eljuttatni a te szívedig azt, ami az én szívemben már megszületett. Lehetséges tehát, hogy a szó a hang elé lép, miközben hang nélkül

nem lép elő. Nem azért hozzuk létre a hangot, hogy megszüljön az addig nem létező szó, hanem, hogy megmutatkozzék az, ami volt már, csak éppen rejtőzött (vö. Jn. 1,30). A szóról és a hangról mondottakat lássuk meg Krisztusban és Jánosban! Keresd Krisztust! Kezdetben a Szó Istennél volt. Mennyivel előttünk! Mennyivel fölöttünk! És a Szó testté lett, de honnan tudnánk ezt, ha nem hallanánk a hangot? Már halandó testben élt Krisztus az emberek között, azok mégis Jánoshoz mentek, hogy megkérdezzék tőle: Te vagy Krisztus? (vö. Jn. 1, 19-20) János pedig, hogy igazolja: ő hang, rámutatott a Szóra. A Szó előtt járt, és elhárította magától az őt meg nem illető tiszteletet. Ujjával Krisztusra mutatott. Mert akik arról kérdezték, hogy ő-e Krisztus, azoknak így válaszolt: „Íme, az Isten báránya, íme, aki elveszi a világ bűneit (Jn. 1,29 és 36): hallgassátok őt, ismerjétek fel őt! Őelőtte járok, őt hirdetem. Amikor pedig eljön az, akit hirdetek, és megpihen a ti szívetekben, neki növekednie kell, nekem pedig kisebbednem. Hiszen tudjátok kedveseim, hogy amikor a szó igénybe veszi a hang segítségét, és a hallójáraton át behatol a szív birodalmába, a szó növekszik a szívben, a hang pedig lecseng a fülben. Nem marad meg a hangzás, amely megütötte a fület. Azért, hogy vég nélkül megmaradjon, mivel alászállt az értelemhez.”

De miért is van, hogy éppen János evangélistánál mutatkoznak meg ezek a mélységesen mély titkok? Erre is Göllner Máriánál találtam feleletet, a „Keresztelő János és János evangélista” című tanulmányában: „Keresztelő János az utolsó, Krisztus előtti zsidó beavatott, és János

evangélista az első keresztény beavatott. A Keresztelő a múltat képviselte, János evangélista pedig a jövőt. Apokalipszisében az új fejlődést írja le, a Föld és az emberiség jövőjét. Evangéliumát a kozmikus teremtő Ige működésének leírásával kezdi, és ismételten hivatkozik a Logosra. Nem említi Jézus születését és gyermekkorát, de hatalmas képet fest teremtő tevékenységéről.

János evangélistát, mielőtt Krisztus feltámasztotta őt, Lázárnak hívták. Miért hívták ezután Jánosnak? Ez nyilvánvalóan a köztük lévő lelki rokonságot hangsúlyozza. A „Tanítvány, akit az Úr szeret vala” a Krisztustól kapott beavatás eredményeként különösen fogékony volt a Keresztelőtől származó inspirációval szemben. Beavatása után azért nevezték Jánosnak, hogy egész életén keresztül mély kapcsolatban egyesülve maradjon az eltávozott Keresztelő lelkével. János evangélista sohasem vesztette el ezt a kapcsolatot.

Az ellentétes karmával bíró két individualitás Krisztus által spirituális, magasztos egyesülésben élt, az egyik még a Földön, a másik pedig a szellemi világból tevékenykedik; és mind a kettő megtartja a maga külön, független individualitását. János apostol és Keresztelő Szent János közösségére utal az a fontos tengely az évkörön, amelyen egymással szemben őrzi egyikük a téli, másikuk a nyári napfordulót.

A János-ünnepségek fontos feladata lehet ma, hogy megkeressük azokat, akiknek szíve még nem sivárult el, akik még lelkesednek a mindenség nagy történései iránt!

MESTERSÉGEK–HÁZÉPÍTÉS A 3. OSZTÁLYBAN

Kőhalmi Ákos írása

„Mindig lenyűgöz a Waldorf tanterv bölcsessége!”

Azt hiszem, hogy az emberiség jövője nagyban függ attól, hogy a felnövekvő gyerekeink minden egyes életszakaszukban a nekik megfelelő szellemi, lelki táplálékot kapják meg. Mindig időben, „nem túl korán, és nem túl későn”.

A harmadik osztályos gyerekek, a 9.-10. életévükben járnak, és fontos változáson mennek keresztül. Röviden szólva, ekkor élük meg a „rubikon”-időszakot, egyre jobban meglátják és megélik a kö-

rülöttük lévő világot. Ez csodálatos dolog, hiszen rengeteg érdekességre nyílik ki a szemük, másrésről pedig észreveszik a világ ijesztő, nyugtalanító dolgait is. Bizonytalanokká válnak, miközben a külső (objektív) világ dolgait a belső (szubjektív) lelki tartalmaikkal összevetik. Rendkívül fontos, hogy kézzel fogható tapasztalatokkal segítsük őket, hogy természetes érdeklődésüket, tenni akarásukat kielégíthessék. Nagyon fontos, hogy lássák azt is, hogy minden, amire az

embereknek szüksége van, előállítható, megtermelhető.

A legjobb dolog, amit egy osztálytanító tehet a 3. osztályban: szerszámot adni a gyerekek kezébe és kivinni őket a természetbe. Számomra is meghatározó volt az első nap, amikor elég hűvös időben kapával, ásóval, gereblyével, karókkal, mérőszalaggal felfegyverkezve indultunk a „földünkre”. (Szerencsés iskolának saját kertjük van, s ott elkülönített terület a 3. osztály számára!) A pár nap múlva felmért, kiparcellázott és főleg alaposan kigyomlált földre kicipelünk egy vasékét, s életemben először gyermekek által húzott (ahogy ők mondták „25 lóerős”, mert hogy az egész osztály húzta) ekével szánhattam. Egy mázas korszót színültig tettünk búzával (2 kg volt), s bevetettük a területet. Rendszeresen kijártunk a földre: először nagyon csekély növekedést figyeltünk meg, (Mi lett ez? Fű?), aztán majdnem a feledés homályába tűnt az izgalom, mígnem valamikor a tavaszi szünet után ismét („véletlenül”) arra sétáltunk, és az már „szép szál búzamező” lett. Valaki megszámolta, hány szem van egy kalászban. „Egy magból 33 lett! Ez nagyon megéri!”. Nemsokára aratunk, csépelünk, őrlünk...

Téli csípős fagyban voltunk Dezső Gergelynél, aki a kovácsolás mesterségébe avatott be minket. Gyönyörű a szadai faluház, hozzá méltó a műhely is! Persze nagyon nehéz volt ennyi sok gyereknek kivárni a sort a fűjtatónál, a kalapácsnál, de megérte, mert tényleg maradandó élmény volt.

A következő mesterség kipróbálásáig kiolvastuk a „Kincskereső kisködmön”-t,

amely regény szereplői maguk is mind falusi mesterek: szücsök, bányászok, boltosok, tanítók, sőt bűbájosok. Izgalmas volt a farsang is, ahol mindenki valamilyen mesterember, illetve mesterasszony ruhájába bújhatott!

A jó idő beálltával egy gyönyörű délelőttöt töltöttünk el Falucsikai Emesénél, aki megtanított minket sajtot készíteni. Kint a kertben, ragyogó napsütésben dolgoztunk, meg is éhezünk, az „ecetes sajtot” helyben meg is kóstoltuk. Fontos volt a friss ismeretünk az úrmértékek kapcsán, így könnyen ment a munka. Még haza is hoztunk kóstolókat!

Ismét eltelt néhány hét, meghívtuk Méhes Adriennét, aki a gyapjűfeldolgozás rejtelseibe avatott be minket. Osztálytermünk három napra átalakult egy kártya- és farkasoló, kézi és gépi fonó üzemé. Nagyon érdekes volt maga a folyamat, figyelmet, türelmet igényelt, de megérte. Mindenki pörgette az orsót, fonta a szálakat, dolgozott a motolla. Húsvét táján tovább folytattuk a gyapjúval való munkát.

Monostori Judit és Kovács Gabriella – mindketten elhivatott művészek – nemezelték a gyerekekkel. Húsvéti ajándékot készítettünk fehér és színes gyapjúból. Az elkészült alkotások is nagyon szépek lettek és elmondhatjuk, hogy még a „legszutkosabb nebulók” is ezen a délelőttön alaposan kezdet mostak!

Volt egy munkafolyamat, amely az egész tanévet átívelte. Egy vesszőkúnyhót kezdtünk összetákolni még az őszön. A felső kertben már első osztály óta nagyon

szívesen tartózkodtunk, gyakran sétálunk arra. A gyerekek ösztönös igénye, hogy a mezőkön, dombokon, kis csalitos bozótokban – amelyek a gyermekek számára „óriási erdőrésznek” tűntek – barangoljunk, ekkor megvalósulhatott. Ha tehetjük, hetente többször is meglátogattuk a kedves helyet, nem létezett se fogcsikorgató fagy, térdig érő hó, vagy perzselő napsütés, hogy lemondjunk erről a fontos túráról. A gyerekek kis csoportokban tevékenykedtek, számtalan kis építmény, tákolmány, állatetető, különféle kis „boltok”, sőt egy kismadár síremléke is jelezte, hogy merre jártak a gyerekek. Voltak, akik szívesen „vadásztak”, vagy csatáztak a magas fűben, mások félrehúzóva szépítették a kis „bungi”-jukat, de megfigyeltem a magányosan, gondolataikban teljesen elmerülő sétálgatókat, akik önmagukkal csendben beszélgetve „töltötték” az időt. Ezekben az elmélyült

pillanatokban, azt hiszem, rengeteg olyan élményben volt részük, amelyeket mi, felnőttek sem feledünk soha – már, ha persze volt efféle áhítatos élményekben részünk.

A harmadik tanév elején én magam is részt vettem az egyik építkezésben: „lefaragtuk” egy domb egyik oldalát, egy jó 4 méteres (már eleve kidőlt) kis fát nekitámasztottuk, a másik végét egy másik fácska ágavillája tartotta, így készült el a tetőgerinc. Kétoldalt gallyakat, kisebb-nagyobb bozótokat támasztottunk neki. Úgy terveztük, hogy télre az erre látogató kis állatoknak helyezünk el itt enni- és innivalót. Szép lett a kis kunyhó!

Itt el kell mesélnem azt a történetet, hogy egy alkalommal, amikor folytatni szerettük volna a munkát, iszonyú vandál dúlás nyomait találtuk. Valakinek nem

tetszett a kis építmény és izzé-porrá zúgta. Csalódottak és dühösek voltunk egyszerre, de megfeszített munkával helyreállítottunk mindent. (Én magam is nehezen tartottam magamban indulatimat, főleg, hogy tudtam: ilyen pusztítást nem gyermeki kéz végzett!) Ez az eset még egyszer megismétlődött! Akkor úgy döntöttem – valami azt súgta –, magam állítom helyre az építményt. Tudtam, hogy ha a srácok másodszor is megélik ezt a csalódást, elveszíthetik a kedvüket, hogy valaha is újra munkához lássanak. Szerencsére nem veszítették el, mindenki a maga módján szembesült a felnőtt világ gyermekek számára sokszor értelmetlen dolgaival. Néhányan (még a hír hallatára is) pityeregtek, mások fenyegető és dühös táblácskákat írtak a vandálok számára, és ki is függesztettem a magam üzenetét, amely inkább „kérés” volt. Talán első „Greenpeace”-akciónk végül is sikerrel járt: a kis kunyhó azóta is áll!

A tanév utolsó napjait szántuk arra, hogy immár közös erővel egy új kunyhót épít-

sünk a régi mellé. Terveztünk, készültünk, a szülők bevonásával (naponta 2-3 felnőtt is segített) álltunk újra munkához. Komoly és éles szerszámokat használtunk: ásót, kapát, gereblyét a földmunkákhoz, az utak, lépcsők kialakításához. Külön famunkáló brigád alakult: a kis fejszéssel gallyaztunk, ágakat hegyeztünk ki, kis fűrészekkel méretre vágtuk a botokat, a tető és a kerítés számára. Nagyszerű munka volt ez, igazi siker, amikor 3-4 nap múlva a kis kunyhó már állt. A gyerekek igazi kis brigádokat alakítottak, mindenki megtalálta a neki megfelelő feladatot.

Az utolsó napon kipróbáltuk, hogyan kell habarcsot készíteni víz, mész, homok és egy kis cement segítségével. Az iskola mellett készítettünk egy kicsike (4 téglasor magasságú) négyszögletes falat. Ezt teletöltöttük földdel, hogy afféle kis „terepasztalként” funkcionáljon. Ide fogunk – terveink szerint – egy kicsinyített falut készíteni, hegyekkel, dombokkal, patakokkal és talán tengerrel (!?). Minden kis mesternek lesz egy kis háza, műhelye, földje, aztán majd meglátjuk...

ATLANTISZTÓL A WALDORF OLIMPIÁIG..

BALOG LEHEL mesél az ötödik osztály idei évéről

Az ötödikes kor a „Rubicon” után, még a pubertás előtt, az iskolai lét legharmonikusabb időszaka – mind lelkileg, mind fizikailag. A gyerekek ilyenkor a legkönnyedebbek, legharmonikusabb a mozgásuk, ami fiziológiailag is megjelenik. Most van az az egyensúly a szervezetükben, hogy a szívverés és a tüdő ki-be lég-

zése ugyanazt az egyensúlyi állapotot éri el, mint amikor majd felnőttek lesznek. Ha végigkövetjük egy gyereknek a fejlődését – akár fizikai fejlődését –, akkor úgy néz ki, hogy mindig megnyúlik-kitelik. Most ebben is egy ilyen egyensúlyi állapot van, ami mondjuk 1-2 év múlva már látványosan más lesz: nagyon hosszú ke-

zek, nagyon hosszú lábak – kamaszként majd mindenbe beleakadnak, mindenbe belebotlanak. Most van az, amikor már képesek egyéni teljesítményekre, a testüket is sokkal jobban belakják, mint 1-2 év múlva.

A tanulásban ez az időszak a legalkalmasabb arra is, hogy a régi korokkal, régi civilizációkkal találkozzanak. A földi létet az indiaiak még úgy tekintették, mint egy szükséges állapotot, de mindig visszavágytak. Ehhez képest a perzsáknál már megjelenik, hogy ők már elkezdene foglalkozni ezzel, ugyanakkor a jó és a rossz nagyon erősen isteni szinten jelen van. Az egyiptomiak már nagyon belemennek az anyagba: a piramisok, a királyok, akik istenek. A görögöknél alakul ki ez a harmónia, amely a gyerekekben megszületik ebben az évben. Valójában a Waldorf-olimpia a szellemileg tanult dolgoknak és a gyerekek fizikai felépítésének a szintén harmonikus találkozása. Nem hiába a görögöknél születik meg maga az olimpia is. Itt nagyon fontos az, hogy az olimpiára ne úgy gondoljunk, mint a mai olimpiákra, hanem tényleg a környezettel harmóniában. Tulajdonképpen ez az egész olimpia egy tisztelet – lehetne akár azt is mondani, hogy egy isten-tisztelet, egy áldozat.

Az olimpiára való készülést lelkileg tulajdonképpen már a tanév első napján el-

kezdte az osztály, hiszen a nagyobbaktól, testvérektől tudtak róla. Már az első nap el akartak kezdeni futni...

Tulajdonképpen az egész ősi civilizációs időszakban a hangulat, annak a kornak a hangulata a legfontosabb. Azon keresztül tudnak leginkább a gyerekek kapcsolatot teremteni az adott korszakkal, kultúrával, történelemmel. Ha bemagolnának dolgokat – amire képesek lennének –, az nem lenne maradandó.

Az Atlantisztól, a mitológiailag elsüllyedt földrésztől indultunk év elején, amelyről tudunk egyet s mást az elbeszélések szerint, de írott dolgok nem maradtak... Valójában ez már az emberi emlékezet számára is, a történelem számára pedig még inkább egy ködbe vesző múlt. Amely után az Atlantiszról menekülő emberek telepednek meg a Föld bizonyos részein, és ezek közül az első és legfontosabb India. Azok az emberek, akik ott megtelepszenek, még nagyon emlékeznek Atlantiszra, nagyon emlékeznek arra, amikor az ő teremtet erejük nagyon hasonló volt az isteni teremtető

erőhöz. Él bennük még az, hogy tulajdonképpen az atlantisziak visszaéltek ezzel a teremő erővel, és ezért kellett elsüllyednie annak a kornak (ugyanúgy, mint ahogy a bibliai teremőstörténetben is megjelenik ez Noénál), tehát egy tisztulási folyamatnak kellett bekövetkeznie. De lelkiileg még nem tudnak elszakadni attól a léttől, és ők a földi létet csak egy szükséges állapotnak tekintik. Minden, amit tesznek, az arról szól, hogy úgys visszakerülnek oda, abba a nagy harmonikus, boldog világba, ahonnan jöttek. Nagyjából erről szól India, erről szól a vallásuk, erről szólnak a történeteik. Az istenek nagyon fontos szerepet töltenek be. Még a kellemetlen dolgokat okozó istenek sincsenek rossz színben feltüntetve. Tehát még nem történik meg egy olyan szakadás, amely a következő korszakban majd megjelenik.

A hangulat megéléséhez tartozott, hogy a lányok az osztályban – illetve végül nemcsak a lányok – beöltöztek szariba. Az indiaiakra jellemző az is, hogy mandalákat raknak ki: pl. apró rizsszemekből akár több méter átmérőjű, aprólékos

munkákat. Mi ezt nem tudtuk akkorában csinálni, hanem azt találtam ki, hogy a maradék krétaporból próbáltunk egy indiai mandalát kirakni. Igazi türelemjáték volt – sikerülhetett volna jobban is...

Egy idő után már nem bírták türelemmel, és mivel az élmény volt a lényeg, ezért nem erőltettem, hogy márpedig „csakazértis”. Az elején látszott, hogy nagyon beleélik magukat, nagyon fontos nekik, aztán csökkent a lelkesedés, a kitartás...

És persze történeteket olvastunk, mesélünk erről a korról is. Nagyon jó, hogy van a Charles Kovacs-féle történelemkönyv, amely pont úgy végigvezet, egymásra építi a dolgokat, hogyan szeretnénk, és nem kell nekünk, tanároknak ezt még külön innen-onnan összeszedni. Persze kiegészíteni jó, lehet és kell is mással.

Utána jött a perzsák által jelzett időszak...

Az indiaiak még a kellemetlent is jónak tekintették, a perzsáknál már egyértel-

műen megjelenik a kettősség: a jó és a rossz, a fény és a sötétség. Ők azok, akik először tekintenek úgy a Földre, mint egy olyan eszközre, amivel foglalkozni kell. Náluk jelenik meg először a földművelés, ők építenek először igazából építményeket: földvárakat, városokat. Így alakul ki már az írásos történelem számára is elfogadható múlt – a két folyó, a Tigris és Eufrátesz közötti civilizáció. Az állattenyésztés is itt jelenik meg, és persze a kettősség is fontos: Ahura Mazda mint a jó képviselője és Ahrimán mint a sötétség, a gonosz képviselője.

Ott jelenik meg először a sötét és világos küzdelmét jól megmutató játék, a sakk is. Meséltem róla sokat a gyerekeknek, elmondtam a sakk történetét. Régebben inkább az indiaiakra és perzsákra jellemző bábukat használtak, pl. elefántokat, nem a mai figurákat. De maga a sakk ott jelent meg, és ebben a játékban mind a mai napig játsszák a jó és a rossz, a sötét

és a világos küzdelmét. Perzsia nélkül nem tudnánk ott lenni, ott tartani a világban, ahol tartunk. Nagyon fontos lépcsőfoka ez is az életnek. Általában nem annyira ismert, meg nem annyira látványos, mint India, de már megfogható.

Miután ez a korszak véget ért, utána jön a hozzánk már fizikailag közelebb álló Egyiptom. A babilóniai részt azért nem emeltem így, ennyire ki, mert abban nincsenek nagyobb különbségek. A perzsa és a babilóniai egymásba való átmenet – ahol fontos változás történik, azok az egyiptomiak.

Az egyiptomiaknál már nagyon fontos a földi, fizikai lét, habár nem szakadnak el még mindig az égietől. Ezt az is jelzi, hogy a királyaik, tehát az isten-királyok (általunk fáraóként ismert uralkodók), balzsamoztatják magukat. Nem elég az, hogy az emberek emlékezetében megmaradnak, hanem olyan épületeket emeltet-

nek, amelyek maradandóak, tulajdonképpen a mai napig csodának számítanak. Ugyanakkor a fizikai testük megőrzését is fontosnak tartják. Az indiaiak még vágytak vissza, és nem akartak itt semmit hagyni – a temetkezési mód főleg a hamvasztás volt, ne maradjon semmi, semmi földi ne kösse őket. Az egyiptomiak már mumifikálnak, komoly szertartásaik vannak erre.

Itt jelenik meg először az, ami még inkább köt a földi valósághoz: az egyiptomiak építményeibe rejtett csillagászat, számtan – tehát tulajdonképpen a mai tudományok alapjai.

Így érkezünk meg a görögök időszakába. A görög civilizáció első felében még él néhány emberben egy emlékezet az atlantiszi korról – már Egyiptomban is csak a fáraók, a felsőbb uralkodó osztály, papok, uralkodók voltak azok, akiknek kapcsolatuk volt az égiekkel, ez a görögöknél még inkább elválík, és egy idő után már meg is szűnik. A görögök is törekednek a harmóniára, de ezt ők már teljesen fizikailag valószínűsítik meg. Ha megnézzük a művészeteket, akkor mind a mai napig a görög szobrok azok, amelyek a leginkább emberre hasonlítóak – szinte megmozdul egy-egy szobor, még akkor is, ha hiányzik már valamelyik testrésze.

Mindenben a harmóniára törekszenek. Eltávolodnak az istenektől – a görög mitológiában sokszor fordulnak elő olyan esetek, amikor az emberek megpróbálják kijátszani az isteneket. Vagy amikor vala-

melyik isten vagy félisten próbál az embereknek segíteni. Itt két mitológiai alakot említenék: az egyik Prometheus, aki ellopja az embereknek a tüzet, ezzel segítve és magára haragítva a főistent, Zeust, és az egész isteni kart – vállalva azt is, hogy bűnhődik az emberekért. És ott van a Prometheust csellel kimentő, emberként születő, de végül mégis isteni rangra emelt Héraklész. Aki végigállja a számára kiszabott embertelen próbákat, végül megmenti a szintén az embereket segítő Prometheust is. Ezek a küzdelmek nagyban azok a küzdelmek, amelyek akár a mai emberekben, gyerekekben is lezajlanak. Itt a görög korban jelenik meg az a máig is az emberek által nagyra tartott dolog, amelyet mind a mai napig teljesen megvalósítani soha nem tudott az emberiség: a demokrácia.

Amikor nem találunk olyan királyt, aki vezetné a városállamokat, akkor úgy gondolják, hogy megoldják ők egymás közt. Megjelenik az egymás közti egyenlőség, amely van, amikor működik, és van, amikor nem. Ezt játsszuk ma is...

Ez egy olyan része a történelemnek, amelyet általában be szoktunk vinni az osztályba is. „Demokráciásdit” játszunk: a görög városállamok vezetésének mintájára képviselőket – akiket arkhónoknak, városállam-vezetőknek nevezünk – próbálunk választani, és olyan területeken kapnak vezetői jogokat és kötelességeket, amelyek a gyerekközösséget érintik. Tehát ha valami konfliktus van az osztályban, akkor elsősorban ők azok, akik megoldják. Ha nem sikerül, akkor fordulnak a „feljebbvalók”-hoz. Arra nincsen joguk, lehetőségük, hogy egy tanár szintjén, egy tanárral kapcsolatban hozzanak döntéseket, csak a gyerekközösség szintjén.

Ezt a folyamatot mint osztálytanító én lehetőleg kívülről próbálom figyelni, vagy esetleg helyzetekkel ráirányítani a figyelmüket arra, amire kell.

S hogy hogyan is működött ez? Azt nem mondanám, hogy teljesen jól... Az elején, a kezdeti lelkesedésnél jobban, aztán egy kicsit bele is feledkeztek, nem is kerültek elő annyira problémák. Voltak teljesen eseménytelen arkhóni időszakok. Az első volt a leginkább érdekes – az új volt, amikor elkezdtek kipróbálni. Voltak olyan gyerekek is, akiket nem szavaztak meg első körben – nekik kevésbé tetszett, elhatározták, hogy akkor a következőben ők lesznek, és meggyőzik a többieket. Ebben van egy olyan lehetőség, amelyet szintén érdemes kihasználni, hogy ebben az időszakban születik meg tulajdonképpen a retorika. Ezt így a gyerekeknek nem neveztem meg, csak meséltem róla, hogy például felállt egy hordóra, aki valamit szeretett volna mondani a többiek-

nek. Ha tényleg úgy beszélt, hogy a többieket beleillesztette, akkor odagyűltek köré. Aki jól tudott beszélni, szépen, ékesszólással, azokra figyelték az emberek. Volt a görög történelemben olyan, amikor egy egész városállamnak a gondolkodását, döntéseit egy jó szónok képes volt megfordítani.

Nagyon sok emberi csoda születik meg a görögöknél, ami azért fontos, mert a gyerekek számára az előző korszakok olyan elérhetetlenek. Itt pedig olyan dolgok történnek, amelyek akár velük is megtörténhetnek. Fontos itt még azt is megmutatni, hogy a városállamok különböző minőségeket képviselnek. A nagy ellentét az athéniai és a spártaiai között van – a többiek inkább valamelyikhez alakulnak. Ott vannak a spártaiai, akik a legszigorúbb, legkeményebb katonai kiképzést tartják magukhoz méltónak. Már a születés, az új kis spártaiai bekeverése a közösségbe is eléggé számunkra embertelen módon történik. A gyerekeket már nagyon korán elválasztják a családtól, és katonásan nevelik. És ahogy az egyik történetben van: harcba engedi az anya a fiát, és szűkszávuán – a spártaiai rendkívül szűkszávuak – rámutat a pajzsára és azt mondja: „Ezzel vagy ezen”. Egy athéninak – ha egyáltalán mondott volna ilyet – legalább egy oldalnyi szövegbe telt volna ugyanezt kifejezni... Az athéniaiknál a legfontosabb a művészet. A művészetben sok olyan dolog is megjelenik, amit ma nem feltétlenül művészetnek neveznénk – tehát pl. a számolás is művészet. Az athéniai és a spártaiai konfliktusán sok minden múlik, tulajdonképpen a görög történelem nagyjának ez az alapja.

Ezt például a házi feladatokban tudtuk megjeleníteni, közelebb hozni a gyerekekhez – látványos volt mondjuk, amikor bele kellett élni magukat egy spártainak és athéninak a találkozásába. Az athéni sokat beszélt, a spártai pedig szűkszavúan válaszolt...

A görög városállamoknál jelennek meg még olyan városállamok is, amelyek nem vesznek részt az egymás elleni csatározásokban, hanem kicsit szentebb helyek, mint a többi. Ilyenek pl. Delphoi, a jóda – minden városállam hozzájuk próbál fordulni, amikor már nem tudja saját erőből megoldani a problémáit. Olimpia – ahol is ezt az isteneknek ajánlott áldozatot, isten-tiszteletet mutatják be. Erre az időre – milyen nagy dolog lenne, ha meg tudnánk ma is csinálni – beszüntetik a harcot. Ezzel biztosítva azt is, hogy az olimpikonok oda tudjanak jutni, meg hogy zavartalanul zajlódjon le az egész. Nagyon fontos még megemlíteni, hogy elég sok találmányuk volt a görögöknek. Tulajdonképpen ők azok, akiket civilizáció szempontjából az őseinknek tudunk tekinteni.

Ahogy már az elején is említettem, tulajdonképpen már az év elején elkezdünk készülni az olimpiára. A görögökhöz hasonlóan egyfelől egy lelki felkészülés is szükséges hozzá, másfelől egy fizikai is. Ez az időszak az, amikor a gyerekek leginkább harmóniában vannak saját testükkel, így bejönnek a testedzéses gyakorlatok.

A Waldorf olimpián nyolc versenyszám van. A legismertebb – aminek az iskolában nap mint nap látják a többiek is a gyakorlását – a maratoni futás. Ami per-

sze nem a 42 kilométeres távot jelenti, hanem egy kb. 3-3,5 km-es távot fognak lefutni. Ez igényli a leghosszasabb felkészülést. Nagyon lehet látni ebben, hogy melyik gyerek mikor érik meg rá, hogyan tudnak rá felkészülni. Látszanak benne akár a hangulatingadozásaik is. Szépen, fokozatosan kell felépíteni, mégpedig úgy, hogy lehetőleg az olimpián legyenek a legjobb formában. Ha túl hamar kezdenénk, akkor addigra belefáradnának, beleunának, ha túl későn, akkor pedig nem lennének eléggé felkészülve. A maratoni futáson kívül még két futószám van. Egy úgynevezett botkerülő verseny szám, amely talán a mai sprintnek felelne meg, tehát tulajdonképpen egy rövidtávfutás. Annyi különbséggel, hogy elszaladnak egy bizonyos pontig, ahol vagy egy bot, vagy egy ember áll, és azt megkerülve kell gyorsan visszaszaladni a kiinduló helyre. Van még egy futószám, a váltófutás vagy staféta, amelyben egy görög írást kell átadnia egyik gyereknek a másiknak – itt fontos, hogy megtanuljanak egymásra figyelni, megtanulják azt, hogy tudják a leginkább zökkenőmentesen átadni az üzenetet egymásnak.

Van még a gerely és a diszkosz, mindkettő tipikusan görög sporteszköz. Mind a kettőnél nagyon fontos a harmónia. Igazából egyik versenyszámban sem a rekord felállítása a fontos, hanem a görögök egyik jelszava, hogy a szépség, harmónia jelenjen meg ezekben a sportokban. És van még a magasugrás, távolugrás. A távolugrás teljesen hasonló a hétköznapiakban ismert távolugráshoz (és ezt a kisebbek is nagyon megkedvelték, akik a gyakorlási időszakban így egy plusz homokozót kaptak az iskolaudvaron.). A magasugrásnál az más, hogy

nem egy merev lécen kell átugrani, hanem egy kifeszített gumin, mindig emelve a magasságot, hogy azért mindenki próbáljon jobb lenni az előző napi, az előző önmagához képest főleg. Ez minden versenyszámra érvényes, hogy mindig önmagához képest legyen jobb. Mint ahogy ez a Waldorf iskolában is így van. Még egy sportág van az olimpián, a birkózás. Itt a gyerekek körben leülnek és a kör közepén két gyerek úgy helyezkedik el, úgy fogják meg egymás kezét, hogy egy kört alkossanak a kezükkel. A lényeg az, hogy ki kell tolniuk egymást a küzdőtérrel. Szoktak a gyerekek ebben különböző cseleket alkalmazni, de az nem szabályos. Az a legjobb, hogyha megtartva ezt a kört, akár megtartják a helyüket, akár kitolják az ellenfelet a küzdőtérrel.

Az olimpia néhány éve egy olyan helyen van, Alsóörsön, amely képes kb. ötszáz gyerek megfelelő ellátására. A nagy nap előtt 3 napig ott edzünk. Közös me-
gyünk innen el az iskolából az olimpia

helyszínére, de ott már a görög szellemében városállamokra vagyunk beosztva. Mégpedig úgy, hogy az ország különböző Waldorf iskoláiból érkező osztályokból 2-3 gyerek kerül ugyanabba a városállamba. Ezért nincs esély arra, hogy úgy szurkoljanak nekünk a szülők, hogy „hajrá, Gödöllő!”, mert az itt nem működik. A felkészülés három napja arról szól, hogy az évről-évre egyre tapasztaltabb szervezők, városállam-vezetők segítik az „olimpikonokat”. Az addig az osztálytanítók által végzett felkészítést még kicsit csiszolják, hogy a városállamok azért egységesek legyenek.

És akkor elérkezik a nagy nap, amikor is a gyerekek görög tunikákba öltözve a városállam-vezetőkkel, segítőkkel felvonulnak. Az olimpia előtt az isteneknek egy felajánlás történik, majd elkezdődnek a fentebb már felsorolt versenyszámok.

Az olimpiai nap egy lakomával és egy díjátadó ünnepséggel végződik. A szülőknek, látogatóknak nagyon fontos azt tudni, hogy korán kezdődik, de jó ott

lenni időben – ha nem, akkor az a gyerekeket megzavarhatja. Van napközben egy-két kisebb szünet, amikor a gyerekeknek van egy kis idejük, és lehet találkozni a szülőkkel. A városállamok résztvevőit a különböző színű övükről lehet felismerni.

Mi mint városállam-vezetők leginkább azzal foglalkozunk ott, hogy a felkészítési helyekről, ill. a nagy napon a versenyekről kísérik egyik helyről a másikra a gyerekeket, figyeljük és biztassuk őket. A Waldorfban megszokott szöveges értékeléshez hasonlóan a végén, a díjátadón néhány mondatban értékelünk minden egyes gyereket, magukhoz képest első-sorban. Ez nagyon fontos, hogy magukhoz képest, hiszen nagyon nagy a szórás a képességeikben. Minden évben szokott lenni olyan gyerek is, akinek nehéz a mozgás pl. betegség vagy sérülés miatt – talán ők szokták a legnagyobb biztatást kapni a nap során.

Egymás segítése, biztatása megjelenik már a felkészülésben is. Az olimpia előtt néhány nappal volt például egy olyan futásunk, amikor úgy éreztem, hogy mindenki kihozta magából a maximumot. Ez úgy történt, hogy mindig, aki elől szaladt, húzta egy kicsit az utána jövőket. Nagyon jó volt, mert mindenki egyéni csúcsot tudott így futni. Ezt a napot követően volt olyan, amikor még jobbak próbáltak lenni, és akkor történtek kisebb-nagyobb balesetek, sérülések. Utána másnap, amikor újra edzettünk, volt olyan gyerek, aki az előző napi sérült mellett szaladt – pedig tudott volna gyorsabban is futni –, hogy ha megint elesik, akkor nehogy ott maradjon egyedül. Figyelnek egymásra, és ez nagyon jó.

Vannak olyanok is, akik együtt szaladnak – nem válnak el egymástól, és végig, tulajdonképpen egymásnak erőt adva szaladnak be.

Az nem tetszik nekik, ha úgy látják, hogy valamelyik osztálytársuk ezzel próbál visszaélni, vagy lazsálni, ezt elég keményen tudják jelezni egymásnak. De hogyha azt látják, hogy az osztálytárs dolgozik, akar, akkor megadják a segítséget egymásnak.

Remélem, hogy ezt a szellemiséget a sportból át tudják vinni más területekre is az osztályban, ez a cél. Ez egy folyamat, erre mutató jelek egyértelműen vannak, meg néha felvillanások is.

Jó és szerencsés, ha minél több dologgal tudjuk az év során erősíteni ezt a görög hangulatot. A farsang is a görögökhöz kapcsolódott – tulajdonképpen egy általuk megálmodott, kitalált és megrendezett darabot, egy saját isteni színjátékot adtak elő a gyerekek. Jónak tartom ezt, hogy egyre több az építő jellegű önszerveződésük – pl. a farsangi próbák mellett euritmiaiból is próbálkoztak ezzel, többször is az év során. Egyre jobban magukra találnak...

Az évet is egy görög színdarabbal fogjuk zárni, Odüsszeusz kalandjaival, amely szintén az istenek és emberek közötti kapcsolatról, mindkettejük világáról szól.

Jövőre pedig jönnek majd a rómaiak, ahol ez az ív folytatódik...

Lejegyezte: Fábíán Zsuzsa

ÁLLATVERSEK

A 4. osztályosoktól

SAS

A sas egy nagy és erős madár,
egy őzt is elvinne akár.
De a kedvencei: nyúl, pocok, ürge,
igaz, hogy ez mind nagyon ürge.
De a sasnak ez nem okoz gondot,
mert számára az élelem fontos.
A meleg levegő segítségével száll minél
magasabbra,
és onnan csap le a finom falatra.
Mivel látása igen éles,
így sose marad éhes.
Gyerekeit nem kényezteti el,
de a párjára egy életen át ügyel.

Várkonyi Dalma

Szírtisas az én nevem,
Elmondom történetem.
Tojásomból kikeltem,
Fiókaként sokat ettem.
Hoztak nekem nyulat, rókát,
Előző nap még megpuolták,
Harmadnap a fészek ölé hozták
Hatodnapra fészek mellé dobták.
Így tanultam meg repülni,
Vadat fogni, nyulat űzni.
Ezután már én mehettem érte,
Majdnem itt a történetem vége.
Elűztek a területről, újra letem nyomban,
Ezért családot alapítottam egy fészek-
odúban.
A csapatom ezért áll négy főből,
s így kezdődik el minden előről.
Szírtisas az én nevem...

Balogh Botond

Aranyi Boglárka és Kiss Napsugár, 4. osztály alkotása

TINTAHAL

Ha a tintahal kishalat lát,
színe olyan színűvé vált,
például ha korallon vár,
szabad szemmel nehezen látnád.

A gyanútlan préda arra úszkál,
s a világ előtte összedőlt már,
mivel a tintahal már elkapta,
a zsákmányt elmajszolta.

De ha delfin úszik arra,
vagy okos, ügyes, gyors fóka,
a tintahal vizet szív fel,
a száján kilöveli gyors sebességgel,
eltűnik, elillan,
s fóka, delfin: ez hogy is van?

Kiss Napsugár

Tintahal vagyok, étkezem kutatom,
Fodros testemet lebegtetve járok az uta-
mon.
Tintával lefröcskölök pár szemtelen bú-
vart,
Ki tudományos kísérlettel én utánam
turkált.
Ha kilövöm magam, gyorsabb vagyok
mint a szél
Trükkjeimet ellesheti bármelyik bűvész.
Soha nem megyek fürre,
Mégis gyorsabb vagyok mint az ürge.
Fürge vagyok, de néha áldozatul esem,
Éttermekben megeheted a tintahalleve-
sem.

Balogh Botond

Tengerfenéken folyik az élet,
Éppen tintahal villózik itten,
Csikóhal bébi ámulva nézi,
Erős csápok ölében végzi.

Víz beszippantva,
Tinta kibocsájtva,
Ellenség nézi,
S félelemmel teli.

Már biztonságban,
Szikla odujában,
Elhatározza magában,
Hogy, kezdődhet a vadászat.

Korallnak álcázva,
Hínár közt megbújva,
Kis rákok csapata,
Elveszik gyomrába.

Háló megfeszítve,
A tintahal benne,
Illatozik a virág,
Elsötétül a világ.

Gesztelyi-Nagy Boldizsár

ELEFÁNT

Elefánt az én nevem,
Száz kilós a gyermekem.
Sokat iszunk naponta,
Így életben maradunk havonta.
Ormányunkkal lefröcskölünk,
Majd titokban kiröhögünk.
Az elefánt az agyarával ás,
Könnyű neki a zuhanyzás.

Hiába nehéz a teste,
Hatvannal fut a beste.
A másikkal orrhangon kommunikál,
Nincsen kötszer ha a lába fáj.
A csorda mindig együtt halad,
Kivéve ha valakit kitagad.

Balogh Botond

SZARVASMARHA

Megindul a csorda ki a legelőre
Elöl halad a csorda vezetője.
Van egy néhány kutya farkas medve
ellen,
Akkor pihennek, ha nincsen ellen.
Ha ellenséget látnak
A csordára nagyon vigyáznak,
Ha hazafelé mennek,
Vannak lusták és serények.
A bőrük színe tarka barka,
De van egyszerűen szürkemarha
A szürkemarha híres magyar fajta.

Póder Vid

Szép állat a bocika,
Tele van a pocija.
Anyja a tehén,
Szarv van a fején.
Apja a bika,
Nagy az orrlíka.
Legelnek, kérődznek,
Gulyások őrkdnek.
A tehénnek jól van dolga,
Míg lengedezik farka bojtja.

Gesztelyi-Nagy Boldizsár

OROSZLÁN

Az oroszlán nagyon morcos,
mert a csont ma nagyon porcos.
Délelőtt még zebra volt,
Délutánra por se volt.
Jön már a savanna ura,
a kicsik azonnal húznak oda.
Az anyjuk rájuk mosolyog,
gyertek kicsik zabáljatok!!!
A hím a zsákmányát becserkészi
a területét megjelöli.
Az oroszlán már rég az úr
a savannán innen és túl.

Vollár Gyula

Én vagyok az oroszlán,
S savannán élek, mint egy lány.
De nem tudom, hogy került ide egy
lány.
Antilop s zebra ki nem tudja, hogy a
kedvenc vacsorám.
Ha nem tudom megfogni az antilopot,
mérgeesen elfutok, mint egy robot.
De nem tudom, hogy kerül ide egy ro-
bot,
Én még mindig oroszlán vagyok.

Kiss Réka, Szabó Janka

Az állatok királya az oroszlán,
a szavannán mindenki fél tőle,
főleg a gyík, antilopok, zebbrák,
a kafferbivalyok, gyors gazellák.
Az oroszlánok társas állatok,
a hordában a nőstények a vadászok,
addig a hím felügyel a kölykökre,
egy se kóboroljon el messze mellőle!
A kölykök kedvenc játéka:
farokelkapósdí,
de ha a felnőttek farkát
erősen megharapják,
kapnak akár egy pofont is!

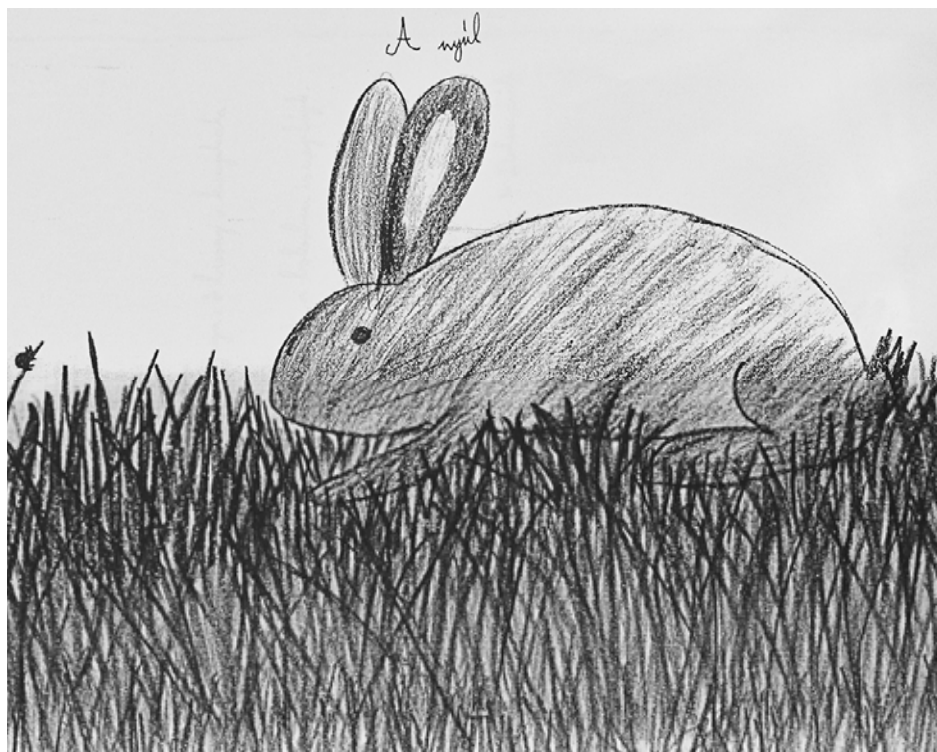
Kiss Napsugár

POLIP

A polip hosszú csápjai oly veszélyesek,
Hisz áldozatainak a halála az lehet,
De azért neki is kell néha-néha enni,
Mert egy polipnak is rossz éhesnek lenni.

Horváth Zsófia Csilla

Györgypál Ildikó válogatása

Horváth Zsófia és Várkonyi Dalma, 4. osztály alkotása

Dióhéj

ÉLMÉNYBESZÁMOLÓK A NYOLCADIKOSOK ÉVES MUNKÁIRÓL

A 8. osztály egyik nagy megmérettetése minden évben az ún. Éves munka, diákjaink idén is nagyon kitettek magukért. A felkészülés végig kísérte az egész tanévet. Nagyon inspirálóan hatott számukra a tavalyi nyolcadik osztály beszámolója, munkáik megtekintése, így már volt aki tavaly témát választott. Nagyon szép, egyénileg elkészített munkák születtek a legkülönbözőbb témákban, mint pl. a repülés, origami, természetfotózás, bűvészkedés, mesterlövészet, túrázás, tánc, operett, stb. A folyamatot a diákok által választott tanárok és külső szakmai konzulensek segítették. A tartalmas, 20-30 oldalas írásokat színvonalas művészi munkák egészítették ki, melyeket hetekig megtekinthettek az érdeklődők az első emeleti aulában. Az előadások is nagyon élvezetesek voltak, gratulálunk értük minden diáknak!

Az alábbi cikkösszeállításban három nyolcadik osztályos diák számol be élményeiről, tapasztalatairól.

A tánc eredete és művészete

Az éves munkám témája a tánc eredete és művészete.

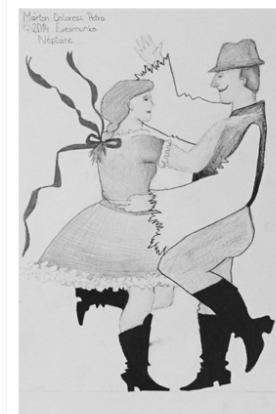
Azért választottam ezt a témát, mert már kiskoromtól kezdve a szüleim felfigyeltek rá, hogy nagyon érdekel a zene és a tánc. Hároméves koromban a jazz-ballettel kezdtem, majd négyévesen áttértem a hip-hopra, amelyet a mai napig intenzíven gyakorlok. Az elmúlt évek

során számos színpadi fellépésen vettem részt, és táncversenyeken kiváló eredményeket érek el. A tánclásom hatására ástam bele magam mélyebben a tánc eredetébe és művészetébe.

Kutatásaim során megtudtam, hogy milyen fontos a tánc az emberiség történetében, kezdve már az őskortól napjainkig. Az ősi bennszülött rituálé-táncok, törzsi születési táncok, az indiai kígyótánc, a görög istenek tánca, néptánc, modern

Dióhéj

tánc történelmét tanulmányozva rájöttem, hogy a tánc egy művészeti ág, amely ritmikus zenére történő mozgással fejez ki érzelmeket, épít társadalmi kapcsolatot és spirituális tartalommal is rendelkezik.

„Bármilyen tánc során, amelynek örömmel átadjuk magunkat, agyunk elveszti a kontrollt, és testünket a szívünk irányítja tovább.”

Márton Doloresz

Természetfotózás

Mikor eldöntöttem, hogy természetfotózás témában fogom az éves munkámat elkészíteni, a legnagyobb problémám az volt, hogy hol és miről fogok olyan képeket összehozni, amelyekről úgy érzem, hogy méltóak arra, hogy azt mondjam rájuk: ez a 8.-os éves munkám. Márpedig ez tényleg elég nagy probléma volt, mert természetfotók nélkül a természetfotózás nem is létezhetne. Ki kellett valamit találnom. Tudtam, hogy a profi fotósok lesek-ből fényképeznek, de nem tudtam, hogy be akarom-e vállalni egy tervezését, megépítését. Persze bevállaltam. Ez, az éves munkám egyik legelső szakasza volt a legizgalmasabb, ám legnehezebb is. Nem lehet találni semmit, hogy egy fotós lest hogy kell építeni, mindent magamnak kellett kitalálnom. Rengeteget gondolkodtam a tervezésen, a lehető legtöbb buktatót szerettem volna még az építés és használat előtt fölfedezni. Hiszen tudtam, hogy sok-sok órát fogok benne fotózással eltölteni, szerettem volna a lest úgy megtervezni, hogy a lehető legjobb legyen madárfotózásra. Azt, hogy ezt hogy kell csinálni, szintén magam kellett kitalálnom, hogy a les és környéke megfelelő körülményeket adjon olyan fotókhöz,

amiket én elképzeltem. Mikor már mindent csak a papír síkjából életnagyságúvá és térbelivé kellett tenni, Horváth Dani osztálytársam segítségével két délután alatt (idő hiányában: jött az őszi szünet, amiben már fényképezni szerettem volna; a gyors ütemű munka miatt végül sikerült is) megépítettem a lest. Az őszi szünetre kész volt minden. Már csak ülni kellett a lesben (és a közben föllépő – minden igyekezetem ellenére nem kevés – problémát orvosolni).

Annak ellenére, hogy az egész munka a természetfotózásról szólt, úgy érzem, a legjelentősebb tapasztalatokat azon a téren szereztem, hogy hogyan kell úgy eredményesen tevékenykedni, hogy én vagyok az egész munka fő mozgatója és megvalósítója, nekem kell „föltalálnom a meleg vizet”, habár már sokan föltalálták, de egyrészt nem elérhetőek a „titkok”, másrészt mindenki a maga által kifejlesz-

tett dolgokban tud a legjobban elhelyezkedni, a tőle telhető legjobb eredményt nyújtani, mert már eleve az ő saját igényeihez igazítva alakítja ki a munkakörnyezetet.

Nagyon örülök, hogy elkészíthettem ezt a munkát és hogy tényleg az egész, utolsó tanévemet ebben az iskolában egy ilyen szép dolog, mint a természetfotózás, kísérhette végig.

Fazekas Máté

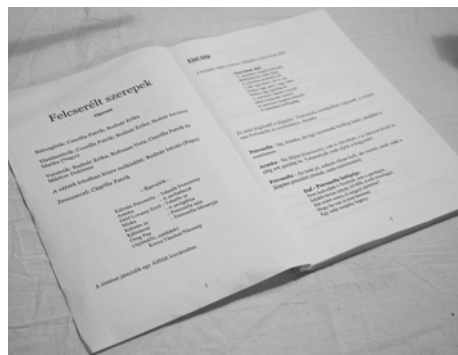
A magyar operett története

Az éves munkámban jó volt dolgozni, sok új dolgot tudtam meg a Magyar operetről, közvélemény kutatást csináltam a szomszédok körében és sikerült megismerkednem a szubrettek királynőjével is, Oszvald Marika művésznővel. Egy hónapja még nehéz helyzetben voltam, mert a saját operettemet kellett megszerveznem, ami a művészi munkám volt. Ez a kezdetektől nagyon nehéz volt, külön próbák a főszereplőkkel, a kórussal (ebből sajnos egy próba sem volt), egy-egy diákot még közben rá kellett beszélni. Végül kiderült, hogy akik elvállaltak egy szerepet, semmi idejük sincs próbálni. De ezek után úgy nézett ki, hogy mégis vannak szereplők és velük próbáltunk is, jól ment minden, de aztán sajnos az idő és egyesek akarathiánya miatt abba kellett hagynunk, nem tudtuk előadni. És hihetetlenül hálás vagyok azoknak, akik mindent bele adva segítettek nekem és tanulták az énekeket, kiemelek pár nevet: Fazekas Máté, Horváth Dani és Maria Kozireva. Nagyon szépen köszönök nekik mindent és sajnálom hogy elvettem az idejükből.

Na de az olvasók biztos nem az én sirámjaimra kíváncsiak, tehát akkor itt egy rövid kis szöveg az operettemből:

„Addig-addig táncolj, míg beáll a csúz Pihenj pár pillanatig igyál egy dzsúsz Válassz ki egy férfit ki Néked tetszik Táncolj és barátkozz, míg férjed megleled.”

Csurilla Patrik

BESZÉLGETÉS KOLINGER MARGÓVAL

multról, jelenről, jövőről...

Mesélj egy kicsit magadról!

Édesanyám mindig gyerekekkel foglalkozott, bölcsődevezető volt 20 évig. Édesapám kétkezi munkás volt, és ő mondta ki először, hogy mi lenne, ha óvónő lennék. Persze eleinte ez ellen lázadoztam, és minden más akartam lenni – régész, biológus és egyéb –, aztán mégis maradt az óvónőség, folytatva az anyu által megkezdett hagyományt. Ötödikes koromtól már azt mondtam, hogy óvó néni leszek. Szakközépiskolába jártam, utána kétéves felsőfokú képzésre, óvónő lettem és hét évig dolgoztam egy állami óvodában. Ott hallottam először a Waldorf óvodáról.

Akkor azt gondoltam, hogy ez csak mese. Aztán egyszer a vezető óvónőm elvitt Solymárra – akkor láttam, hogy létező valóság... Ő nagyon szeretne volna megvalósítani ezt az akkori állami óvodában, szeretne volna, ha minél több óvónő megismeri, elvégzi a solymári képzést – végül én maradtam közülünk egyedül. Aztán azt már én választottam, hogy 1990-ben beiratkozom az első posztgraduális Waldorf óvónőképzésre. Úgy érzem, a sors egy kicsit így terelgetett engem erre felé.

Amikor elvégeztem a solymári képzést, akkor szembesültem azzal, hogy ha tényleg meg akarom valósítani ezt a pedagógiát, akkor szükségesek azok a szülők, akik ezt szeretnék és tisztában is vannak vele, hogy mindez mivel jár. Akkoriban nagyon sok Waldorf óvoda nyílt hazánkban.

Hogyan kerültél Gödöllőre, és hogyan találtál itt új otthonra?

Nagyon sok Waldorf óvoda keresett akkoriban óvónőt, több helyre hívtak – többek között Gfeller Csilla is ide, Gödöllőre. Először akkor jártam Gödöllőre, még az óvónőképzés időszakában, amikor Orth Magdához jöttem babát varni. Az óvónők tartottak nyaranta önképző-köröket, ahol mindenféleket alkottunk, pl. babát varrtunk. Bár én nem vagyok

ebben annyira ügyes, de azért nagyon szívesen jártam Magdához a társaság kedvéért, és sokat tanultunk egymás pedagógiai tapasztalataiból is.

Amikor hívtak az óvodába óvónőnek, kijöttem a HÉV-vel, és megláttam az ovit, rögtön „aha-élményem” volt, mert nagyon hasonlított arra a németországi Waldorf óvodára, ahol én hospitáltam (és ahonnan egy életre szóló barátot szereztem egy ottani óvónő, Christine Geiter személyében). Azonnal igent mondtam. Ez a gödöllői óvodának már a harmadik éve volt, két csoporttal működött. Ursula mellé kerültem, aki egy évre tervezte az ittlétét, de addig nem volt kinek átadnia a stafétát, s így rám tudta hagyományozni a csoportját. Négy évig voltam itt óvó néni – ez az óvoda életében és az én életemben is egy nagyon szép időszak volt. Sok gyerekkel és szülővel ismerkedtem meg, akikkel később az iskolában újra találkoztam, és diák-ként tanítottam, neveltem tovább őket. Gödöllő hangulata, a dombvidék varázsa, a sok zöld, a történelmi háttér – ezek mind megfogtak benne, nagyon kellemes hangulat veszi körül, jó itt élni.

Hogyan kerültél kapcsolatba az euritmia-ával?

A Waldorf óvónőképzésen ismerkedtem meg az euritmia-ával, nagyon megkedveltem. Aztán titkos vágyként bennem élt, hogy de jó lenne egyszer euritmistának lenni. Amikor az euritmia képzés megalkult, egy barátnőm elment rá – akkor én még nem voltam ehhez elég érett, bátor. Végül a második euritmia képzésre jelentkeztem, ami 5 évvel később indult. Akkor ez egy nagy, komoly döntés

volt, hogy euritmia vagy tovább az óvoda, és úgy alakult, hogy az euritmia képzést választottam.

A legszebb éveiben hagytam ott az óvodai csoportot, átadtuk Orth Magdinak, végül is így minden jól elrendeződött ott is. Elvégeztem az euritmia képzést, ami négyéves, az ötödik év pedig egy munka melletti év, amikor a pedagógiai euritmiát tanuljuk. Mivel én nagyon jól éreztem magam itt Gödöllőn az óvodában, és abban az időben nagyon szorosan együttműködött az óvoda az iskolával, közösen konferenciáztak, benne voltam óvónőként is az iskola életében, az iskolaszék tagja voltam, teljesen benne voltam ennek a közösségnek az életében – így adódott az, hogy valamilyen módon vissza szeretnék ide térni, immár euritmistaként. Akkor már volt euritmianár az iskolában, ezért azt kértem, hogyha lehetőség van rá, akkor amit tanultam, azt egy-két osztályban ki tudjam próbálni a gyakorlatban. Az első évben – akkor még Budapesten laktam – nagyon sok óvodába jártam euritmiát tartani: Szentendrére, Szadára, Gödöllőre, Vádra, mindennap máshova utaztam. A gödöllői iskolában eleinte az első-második osztálynak tartottam euritmiát, aztán úgy alakult, hogy Incze Andrea (az akkori euritmianár) elment külföldre, és átadta nekem az iskolai euritmiát.

Nagyon sok különböző korosztállyal foglalkozol, jelenleg 3-14 évesig – mennyire nehéz áthangolódni egyikről a másikra?

Egyre nehezebb, és nem is teljesen ideális, hogy ilyen sok korosztályt tanítok, bár nagyon izgalmas feladat és szép kihí-

vás. Amikor elkezdtem az euritmia képzést, már akkor ajánlották, hogy tulajdonképpen egyszerre öt korosztályt tanítani lenne az, ami egészséges. Persze ennek más korlátai is vannak, szinte egyetlen Waldorf iskola sem tudja ezt igen megvalósítani még tőlünk nyugatabbra sem.

A különböző korosztályok közötti váltásban pedig segíthet a művészi munka azzal, hogy megtartja bennem az ehhez szükséges rugalmasságot. Most még napközizem is, aminek vannak olyan előnyei is, mivel másképpen is találkozom a kisebbekkel, az alsós korosztállyal, más oldalukról is látom őket, megismerhetem őket, ez segít az euritmia órán is. Tervezem, hogy egy-két osztályfokot lejjebb adok majd a jövőben, mert ez így már sok, úgy érzem. A nagyobb korosztályokhoz egy kicsit erősebb személyiség kellene, vagy több felkészülési idő. Az alsóbb osztályok talán közelebb állnak hozzám, ötödikben látszik, érződik a harmónia, a hatodik osztályban pedig a rúdgyakorlatok nagyon sok segítséget adnak. És hát persze, hogy nagyon közel állnak hozzám az óvodások is, de olyan pici időt vagyok velük, hogy nem tudok teljesen feloldódni ott, az óvodás létben.

Ha jól számolom, összességében most már lassan 20 éve itt vagy – rengeteg tapasztalatod összegyűlt. Nagyon sokat beszélünk arról, hogy mennyire mások már a gyerekek, családok, akik érkeznek. Mik azok, amiket állandó értékeknek látsz, amióta itt vagy, és mik azok, amikben érzed a változást?

Az nem véletlen, hogy akik az ezredforduló óta kerültek hozzánk, nagyon meg-

váltak, nagyon mások – gyerekek is, szülők is. Ahogy egyik kollégánk fogalmazta meg, a Vízöntő kornak vége. A korábbi évek gyerekeit az érzelmeiken át lehetett jobban megfogni, a mostanában érkező gyerekek pedig mintha intellektuálisan lennének éberebbek. Ennek vannak előnyei is meg hátrányai is. Egyrészt fontos, hogy ne csak ezt az oldalukat erősítsük, hanem a másik oldalt is hagyjuk bennük kiegészülni. Amiben látszólag kevésbé mozognak otthonosan, abban kell erősíteni őket, érzelmi-szociális téren. Közben persze azt is tudjuk, hogy ez a korszak az individuális fejlődésről szól, tehát nem véletlen, hogy velük találkozzunk. Nagyon fontos feladatunk erősíteni az érzelmi oldalt, az akaratit oldalt, tehát a tevékenységeket és a szociális oldalt.

Másrészt viszont vannak olyan dolgok, amiket a kisujjukból kiráznak. Például egy tizenéves, ha leül a számítógép elé, neki nem kell tanfolyam, már tudja használni.

De lehet akár egy szellemi dolog, egy euritmia mozdulat is, pl. tanítanék negyedikben egy hangzót, és egyszer csak egy gyerek magától megmutatja, amikor még korábban nem is látta soha, illetve senki sem mondta neki, hogy ez mi.

Hogy mik is az örök értékek ebben az iskolában? A legnagyobb értéke talán az, hogy itt tényleg a szülőkkel együtt hozunk létre valamit, ez egy közös munka. Azt hiszem, hogy én azért tudom ezt annyira értékelni, mert dolgoztam előtte egy állami óvodában. És bármennyire tanult, képzett pedagógus vagy, ha a szülők nem partnerek, mert nem ismerik a pedagógiát, a szellemiséget, vagy nem

ezért hozzák ide a gyerekeket, akkor bármit csinálsz, nemigen fog sikerülni... Ezért nagyon fontosnak tartottam mindig is a szülőkkel való együttműködést, és azt, hogy partnerként tekintünk a szülőkre. E nélkül nincs Waldorf iskola. Itt Gödöllőn, végignézve az elmúlt néhány évet, mindig nagyon nyitottak voltunk az új dolgokra, tudásra, kezdeményezésekre. Forgács Erzsikének sokat köszönhetünk abban, hogy nagyon sok vendégünk volt/van, sok rövidebb-hosszabb képzésnek, tanfolyamnak adtunk/adunk otthont. Sajnos kevesen jönnek el ezekre, de nagyon jó, hogy ilyen dolgok is történnek ezek között a falak között, ez is egy nagy pozitívuma ennek a közösségnek...

Mindig is azt mondták, mondjuk, hogy Gödöllő befogadó Waldorf közösség, tágas élet van ebben az iskolában. Régen nagyon sok helyről jöttek ide pedagógusok – a witteni képzésről, Erdélyből stb. Nagyon befogadó, nyitott közeg, ez fontos értéke a konferenciáknak. Ez nem minden Waldorf iskolában sikerül így, meg kell becsülnünk ezt. Voltak nálunk is kemény törések, nagy konfliktusok az elmúlt 20 évben – de talán ennek a közegnek köszönhetően nem váltak annyira élessé, meg tudtuk tartani a befogadó, támogató légkört.

Ezt kell folytatni, erősíteni, bővíteni...

Fel tudnál-e idézni az elmúlt évekből néhány, az iskolához, közösséghez kötődő kedves, emlékezetes pillanatot?

Leginkább az ünnepeket tudnám kiemelni, amelyek nagyon feltöltőek, és a közösségi megmozdulásokat, pl. ebben az évben a bált, a Csiribiri-napot. Amikor összefog egy közösség, és együtt minden-

ki tesz érte, mindenki belead mindent, amit tud, ott van, jelen van, érzi, hogy fontos. Belül is, a közösségünknek is, és kifelé is. Az összes ünnepünk ilyen élményt tud adni.

A dolgos napokat is szeretem, mint amilyen pl. egy Tér-Erő nap, amikor együtt dolgozunk, együtt szépítünk valamit, amikor megmutatkozik a közösség összetartása. Aki éppen ott van, az csinálja. Ez egy nagyon jó érzés.

A tanításban is voltak, vannak ilyen kedves pillanatok. Ebben az évben például az 5. osztályban több olyan önálló kezdeményezés is volt, amikor a gyerekek maguktól kitaláltak euritmia gyakorlatokat, előadásokat az évszakünnepekre, nagyon jó érzés volt. A 4. osztályban volt egy ideig külön foglalkozás, amire többen szívesen jártak, maguktól. Amikor egy kamasz fogja magát és egy euritmia gyakorlat után azt mondja, hogy még egyszer csináljuk, az felemelő tud lenni. A tavalyi évben nagyon szép volt, amikor a nyolcadikosok mécsesekkel euritmiaztak adventkor. Megerősítő tud lenni, amikor rájönnek arra, hogy a mozgás, amit csinálnak, örömet jelent másoknak is, nemcsak őket harmonizálja.

Kiskamasz korban időnként nehéz eljutni addig, hogy euritmiazzanak – de ha eljutunk odáig, akkor tényleg nagyon benne tudnak lenni. Ezek nagyon szép pillanatok.

Ennyi év alatt hullámhegyek és hullámvölgyek is voltak az itteni életedben. Volt-e olyan időszak, amikor azt érezted, hogy „na, ezt most már nem csinálom tovább”, változtatni kellene, illetve mi az, ami fel tud tölteni, erőt tud adni a továbbiakhoz?

Nyilván nehéz volt nekem is ez a gimnázium körül kialakult helyzet, főleg akkor, amikor osztálykísérő is voltam. Nagyon nehéz volt ezt az időszakot megélni – de akkor sem gondoltam, hogy vége, nincs tovább. Nagyon bíztam, bízom benne, hogy mint egy fénixmadár, fel tud ez az iskola újra épülni, fel tudjuk együtt újra építeni. Szerintem ezen az úton van, de úgy érzem, hogy még erősödnie kell belül, minden területén. Ez magától nem megy, csak komoly belső munkával fog sikerülni, úgy gondolom.

Ebben az évben úgy éreztem, hogy nem voltam olyan lelkes, nem tudtam úgy ott lenni mindenütt, mint korábban. Mostanában egy kicsit megfáradtam. Lehet, hogy én sem tudok jól gazdálkodni az időmmel – talán néhány dologra nemet kellene mondani... Kevesebbet vállalni, vagy jobban figyelni arra, hogy igazán pihenjek, töltekezzek.

Amiből igazán fel tud tölteni egy euritmianár, az az euritmia, a művészi euritmia lenne maga, amire pont ebben az évben is kevés lehetőségem nyílt. Tavaly még megcsináltam azt, hogy kb. havonta egyszer Solymárra kiutaztam, és három másik euritmistával együtt euritmiáztunk. Elő is adtunk év végén egy komoly kortárs verset. Akkor nagyon soknak, áldozatnak tűnt kiutazni Solymárra – most ebben az évben viszont nagyon éreztem a hiányát. Jövőre mindenképpen fel szeretném ezt a kapcsolatot újra venni, kell, hogy én magam is feltöltődjek ilyen módon is, hiszen innen jön az erő, amit tovább tudok adni. Idén az segített valamennyire, hogy koléganőm, Horváth Györgyi gyógyeurit-

mistaként, heti egy órát dolgozik felnőttekkel is. Ez is tud adni töltést, nagyon jól tesz. Sőt, az is egy feltöltődés, hogy néhány hónapja a vezetőséggel is kéténtente egy reggel 20-30 percet euritmiázunk – más módon lehet egy felnőtt csapattal dolgozni, mint a gyerekekkel, és ez nekem is sikerélmény. Ami még segíti a feltöltődést, kikapcsolódást, az a szabadban, a természetben töltött idő. Például korábban a Mayer Zsolt által vezetett – időnként többnapos – kirándulások, de akár egy jó kiadásos kerti munka is.

A folyamatokat már nagyon régóta, szinte a kezdetektől követve, mit érzel most az iskola, közösség előtt álló legnagyobb feladatoknak? Látsz-e olyan területeket, ahol kicsit meginogtunk, ahol erősíteniük kellene?

Talán a közösségépítést tartom legfontosabbnak. Nagyon fontos, hogy az újabb és újabb ideérkező családokkal – nemcsak a gyerekekkel, hanem a szülőkkel is – hangot találjunk. Jönnek nagy lendülettel – nagyon fontosnak tartom, hogy ez a lendület és a már meglévő tapasztalat tudjanak találkozni. Amik előtt állunk még, azt csak úgy lehet megcsinálni, ha itt van egyfajta egyensúly – mert még ki tudja, hogy mi előtt állunk...

Kérdés az iskolaépület, a párhuzamos osztályok. Kérdés, hogy van-e dolgunk, és ha igen, mit tudunk tenni azokkal a gyerekekkel, akik a Waldorf pedagógia mellett még valamilyen további segítséget igényelnének. Tudunk-e ezekben lépni, tudunk-e/kell-e ezekkel foglalkoznunk – ezek hosszú távon meghatározóak lesznek.

A közösségépítés mellett fontos, hogy a

már többször említett nyitottságunkat megőrizzük, illetve még nyitottabbak tudjunk lenni az új kezdeményekre, ha valóban dolgunk van velük.

Emellett nagyon fontos az is, hogy a pedagógiai kollégium belül is tovább erősödjön. Sokkal kevesebb gyerek nem lett tavalyhoz képest, sokkal kevesebb feladat sem lett, így itt is tudatosabban kell gazdálkodnunk idővel, energiával, még hozzá úgy, hogy közben a pedagógiai munka is erősödjön mindenképpen. Már elindult idén egy tudatos folyamat a konferenciákon e területen és a tantárgyakkal kapcsolatban is. Említettem Györgyit, hogy nagyon jó, hogy a pedagógusoknak is lehetősége van feltölteni pl. euritmiával – emellett szívesen festenek is, vagy más művészeti tevékenységeket, kézműves tevékenységeket is végeznek.

A régi történetekből sokszor az látható, hogy több volt a „közös csináljunk együtt valamit” jellegű megmozdulás. Mostanában sokszor úgy érezzük, hogy mindenkinek – szülőnek, pedagógusnak egyaránt – kevesebb ideje van hasonlókra. Vajon több a feladat vagy más oka van ennek?

Több a feladat – például az adminisztráció is sokkal több. Igen, egyre több a feladat, emiatt kevesebb idő jut más dolgokra, ami fontosabb lehetne, de már nincs rá idő. Persze az adminisztratív dolgokat is meg kell csinálni, több külső dolognak meg kell felelni – ez az ára annak, hogy egyáltalán létezhetünk, működhetünk tovább.

Yehuda Tagar, amikor nálunk járt, említett egy szülők iskoláját – nem egy-egy előadásra, hanem ő is egy hosszabb fo-

lyamatra gondolt. Lehet, hogy a szülőknél is felmerülne egy ilyen igény, hogy ne csak a gyerekek részesüljenek a Waldorf pedagógia áldásos hatásaiban. Erre is volt már példa, hogy a Csiribiri segítségével próbáltunk elindítani egy szülők iskoláját, ahol különböző művészeti tevékenységekbe is bele lehetett kóstolni.

Lehetnének még új kezdeményezések – kevés az ember, aki ilyen tartson, mindannyiunknak rengeteg más feladata van, és a szülőknél is egyre kevesebb idejük van ilyenekre. De jó lenne legalább belekóstolni.

Bár lehet, hogy előtte meg kellene tanulnunk gazdaságosan bánni a saját időnkkel. Ez lehetne a jövő...

A Waldorf Szövetségben is Te vagy az iskola képviselője. Mesélnél egy kicsit erről a munkáról?

Imrétől vettem át ezt a munkát. Régebben is bekapcsolódtam már ebbe, még gödöllői óvónőként, és az Euritmia Társaság képviselőjeként is dolgoztam a Szövetségben. Egy darabig inkább megfigyelőként voltam jelen, közben a NÉHA (névhasználati) csoportban is vállaltam szerepet. Most születtek meg éppen az új iskolakezdeményezésekről szóló döntések. Az egri, a pátyi és a közép-budai iskolakezdeményezés kapta meg idén a névhasználati jogot.

Szeretném a pedagógustársaimban is tudatosítani azt, hogy a Szövetség nem egy rajtunk kívül álló dolog, hanem azok mi vagyunk, tőlünk is függ, hogy milyenné válik. Biztos, hogy nekem is több energiát kell belefektetnem ebbe, többet kell hallaniuk a Szövetségről – nekem is éberen jelen kell lennem minden ilyen kérdésben, hogy érezzék, hogy ez tényleg a

mi Szövetségünk, ezt mi hoztuk létre, mi működtetjük. Ha van benne olyan, ami nekünk nem tetszik, akkor dolgozhatunk azon, hogy az változzon – persze bizonyos kompromisszumokat kell mindig hozni. Az a pozitívuma most a Szövetségnek, hogy az Iskolák Gyűlése tényleg egy alulról jövő kezdeményezés, tényleg az iskolák képviselői hozták létre, sokat beszélünk a találkozókön az iskoláinkról, az iskolákat érintő valódi kérdésekről, tapasztalatokról.

Nagyon nagy dolog például, hogy a Waldorf kerettantervet az általunk megalkotott módon, módosítás nélkül elfogadta a tavalyi évben a minisztérium. Persze vannak olyan dolgok is, amikben próbálkozott a Szövetség, de nem tudott előrelépést tenni – ezeken még lehet tovább dolgozni...

Említetted, hogy van olyan terved, hogy egy-két nagyobb osztályt átadnál másnak, ha lenne erre lehetőség. Milyen további terveid vannak még a jövőre vonatkozóan? Hogyan látod a saját utadat, merre fog tovább vezetni?

Szeretnék még egy jó ideig euritmiazni itt az iskolában – talán annyi könnyítéssel, hogy egy-két osztállyal kevesebbet vinnék, mondjuk néhány év múlva. Meglátom, hogy mennyi ideig fog ez még úgy menni, hogy mindenki számára gyümölcsöző legyen. Mindenképpen szeretném majd jó érzéssel, méltón befejezni euritmiaitanári pályafutásomat, úgy váltani. Az óvodát is jó érzéssel, jó állapotban adtam át annak idején.

Nem tartom elképzelhetetlennek a jövőben a visszatérést az óvodába, az óvodás

korosztályhoz. Bár látom, hogy ott is nagy kihívások vannak... Hetente két reggelt egy-egy óvodában vagyok most is, hiszen járok a gödöllői és a szadai óvodába is, de az kicsit más. Sokat kellene tanulnom előtte, hogy újból bele tudjak helyezkedni az óvónői munkába, létre, ez komoly belső munkát igényel.

Hogy tervezed a nyarat? Hogyan fogsz feltöltődni?

Nagyon sokat várok a nyártól. Az eleje mozgalmas lesz: a nyárünnep után konferenciák, aztán kezdődik a Nyári Akadémia, amelynek egyik helyi szervezője is vagyok. Nagyon jó, hogy az Akadémia újra itt lehet nálunk, Gödöllőn. Utána még tervezek elmenni egy nemzetközi Waldorf táborba, amelyet norvégok szerveznek kelet-európai Waldorf tanároknak. Ez minden évben máshol van, idén Vácon lesz. Angol nyelvű, ami elég nagy kihívás nekem, farsang óta ismét angolul tanulok.

Utána július közepén elmegyek két hétre Skóciába, egy barátnőm családjához. Sokat leszünk a természetben, abban bízom, hogy ott sikerül teljesen feltöltődnöm. Az augusztust még teljesen szabadon hagytam, a kolozsvári képzést is lemondtam most. Szeretnék pihenni, rákészülni a következő tanévre, frissebben, új lelkesedéssel kezdeni! Az elmúlt években talán kevesebb időt adtam magamnak a pihenésre, feltöltődésre, és ezt éreztem is...

Köszönjük a beszélgetést - jó pihenést, feltöltődést a nyárra!

Fábián Zsuzsa

Kedves gödöllői Waldorf közösség!

Szeptembertől újra részt vehetek az iskola életében, ezért szeretnék bemutatkozni azoknak, akik még nem ismernek és azoknak is, akik már találkoztak velem (hiszen négy év telt el, és annyi minden történt azóta, hogy itt tanítottam).

12 évvel ezelőtt az iskola folyosóján kezet fogtam egy citromsárga kezű, fergetegesen jókedvű osztálytanítóval, név szerint Richter Beával, aki épp a leendő harmadikosok osztálytermét festette szép sárgára. Ebben az osztályteremben kezdte boldog waldorfos életét Kis Dodó nevű gyermekem, aki azóta szépen felcseperedett. (Láthatjátok őt néha az Irma zenekarban furulyázni, tangóharmonikázni. Sajnos én is csak ilyenkor találkozom vele, merthogy Amszterdamban él, és most végez a Zeneakadémián. Nem titkolom, hogy nagyon büszke vagyok rá.) Szóval 12 éve csatlakoztunk a gödöllői iskolához. A következő évben az égiek és a tisztelt tanári konferencia az akkori

harmadik osztály vezetését bízta rám. Nagyon szép és nagyon nehéz feladat volt ez. Hosszú lenne elmesélni, hogy ez mit is jelent. Az életem teljesen átváltozott. És nagyon örülök, hogy így történt. Végzettségemet tekintve rajztanár vagyok, Pécssett diplomáztam az egyetem művészeti karán. Ezután értelmi sérült fiatalok és felnőttek mellett dolgoztam, kézműves foglalkozásokat tartottam. A Waldorf tanárképzést követően Bothmer gimnasztikát tanultam. Tavaly homeopátiás gyógyítással kezdtem foglalkozni, a négyéves képzés első évén vagyok túl. Itt az iskolában az osztályom mellett, akiket a 11. év végéig kísértem, kézimunkát és Bothmer gimnasztikát tanítottam és szeptembertől is ezzel fogok foglalkozni. Kisfiam, Peti most múlt hároméves, hamarosan Waldorf ovis lesz. Örülök, hogy újra itt lehetek. Hát „Dióhéjban” ennyi. Várom a szeptembert.

Csepi Szilvia

„Új utakra léptünk—én a megoldásokra figyeltem!”

Interjú Fazekas József Szeverinnel, leköszönő elnökünkkel

Fazekas József Szeverin e sorok írásakor az iskolánkat fenntartó Egyesület elnöke, és persze szülőtársunk is. Két éve tölti be ezt a tisztséget, és most szeretné átadni a lehetőséget valaki másnak. A Közgyűlés előtt, de a végleges döntés meghozatala után beszélgettem vele eddigi munkásságáról, céljairól, terveiről és persze családjáról.

Honnan érkeztek ebbe a közösségbe, és mikor és miért? Mit kell tudni a családjáról?

F.J.Sz:2010-ben költöztünk Gödöllőre, miután gyermekeinket felvették az oviba és az iskolába. Jelenleg Lilla lányunk 3. osztályos, Máté most végez és felvették a Göllner Mária Waldorf Gimnáziumba. Feleségem, Nóri, angolt tanít egy másik iskolában. Szolnokról érkezünk, ahol néhány év alatt (2005-2010) megtapasztaltuk hogyan tud eltűnni a szív hangja, pedagógusokkal együtt egy tanári Konferenciából, miközben a fej és az ego veszi át az irányítást...

Mit jelent számodra a Waldorf, hogy ismerkedtél meg ezzel?

F.J.Sz:Meggyőződése, hogy a Waldorf pedagógia minden korban esélyt jelent a gyermekeknek, a felnövő fiataloknak és szüleiknek szabadabb, teljesebb életet élni. Nóri tanári tanulmányai alatt ismerte meg a Waldorf pedagógiát és átadta azt nekem is.

Milyennek látod az elmúlt két évet, mit gondolsz, hogyan alakult a közösség az elnökséged alatt?

F.J.Sz: Amikor vállaltam az elnöki feladatokat, a közösség negyedik hetedévének megalapozását tűztem ki célul, a pedagógusok, a gyermekek és a szülők szövetségének megerősítésével. A szövetség új közös kezdeményezéseket indított, új utakra lépett és meghatározta a következő évek irányát.

Elnökként milyen kihívások értek, mi volt könnyebb, mi volt nehezebb?

F.J.Sz:Csak a megoldásokra figyeltem, nem a kihívásokra.

Nem éreztem könnyebbnek vagy nehezebbnek.

Milyen nagy feladatokat látsz most az iskola és közössége előtt?

F.J.Sz: A konferenciában egyre inkább fontos a konszenzusra törekvés, az összetartás, az egymás, a gyermekek és a szülők felé fordulás, a megértő figyelem. A fej helyett, tiszta, nyitott szívvel hallani a másikat és a szellemi vezetéshez méltón egységes álláspontot képviselni. Nekünk, szülőknek nélkülözhetetlen elfogadni ezt a vezetést.

A családoknak létszükséglet a Waldorf

pedagógiát minél inkább megélni a mindennapokban, a tanítókkal szövetségben, a gyermekeink szabad, egészséges fejlődésének érdekében.

Milyen tapasztalatokat adnál át a következő vezetőségnek?

F.J.Sz: A következő vezetőség reményeim szerint a mostani folytatása, így az eddig együtt megélt folyamatok tapasztalatait tovább tudják vinni.

Mivel foglalkozol a Waldorf iskolai ügyeken, közösségi feladataidon kívül, mi a munkád?

F.J.Sz: Független pénzügyi szakértőként dolgozom saját vállalkozásomban.

Mi a hobbid? Vajon mit fogsz csinálni az iskola ügyeinek aktív intézése után, a „rengeteg fennmaradó” szabadidőben?

F.J.Sz:- Antropozófia. Többet leszek a családommal.

További sok sikert kívánunk és köszönjük az eddigi munkádat!

Fülöp Hajnalka

Ehhez kapcsolódó hír, hogy a 2014. május 28-i közgyűlésen megválasztásra került az egyesület új vezetősége, melynek tagjai:

Fábián Zsuzsa – elnök

Balajti Ilona – gazdasági vezető

Tari Attila – titkár

Garamszegi Zoltán – vezetőségi tag

Munkájukhoz ezúton is sok erőt és kitartást kívánunk!

ISKOLAI ÉLET

NÉPTÁNC

Benderné Jelínek Eszter írása

*"Lánc, lánc, Esztertánc, Tánc, tánc Esztertánc -
Hol volt, hol nem volt ... és egyszer csak itt termett a néptánc..."*

Kezdetek:

Kilenc éve annak, hogy egy csütörtöki tanári konferencián felvettem a néptánc-oktatás ötletét. Szerencsére a jelenlévők örömmel fogadták és támogatták a javaslatomat. A szülők felől is jött olyan kérés, hogy milyen jó lenne, ha indítanék az iskolában néptáncos csoportokat. Így amikor elkezdtem komolyabban szervezni a csoportokat, a szülői körben is támogatókra találtam. Nem utolsó sorban a gyerekek is örültek a „népi játék és néptánc foglalkozás” hírének. Sok minden várt kitalálásra és felmerült pár Waldorf pedagógiai kérdés is a néptánc kapcsolatban. A felmerült kérdéseket és igényeket egyeztetve alakítottam ki az órák menetét, a foglalkozások feladatait és a táncanyagot. Miután ezek tisztázódtak, meg kellett oldani a teremkérdést.

Akkor még nem használtuk az alsó szintet és nem volt szokás délutáni foglalkozást tartani az osztálytermekben. Persze minden megoldódott és 2005 őszén elkezdtem az 1., 2. és 3. osztályban (kb. 25-30 alsósna) néptáncot tanítani heti egy (45 perces) órában. A gyerme-

keim születése, a „babázás” itt-ott beleszólt a szokásos heti és éves rendbe, de minden évben elindultak a csoportok és egyre többen lettünk. Nagynak és Maminak sokat köszönhetek ezért, hiszen a táncos feladataim alatt ők vigyáztak a gyermekeimre! Volt, hogy összevontam osztályokat és együtt volt az 1-2. és 3-4. osztálynak órája, vagy csak október végén indult a néptánc, de beépült az iskolai életbe.

A tavaszi bazárok jó lehetőséget adtak arra, hogy az addig tanultakat a közösség számára is bemutathassuk, így évről évre hosszabb népi műsorral örvendeztettük meg az érdeklődőket.

Egy régi waldorfos anyuka jóvoltából képfestő szoknyák varródtak az első felépésünkre, amelyeket azóta is szívesen vesznek föl az első és második osztályos lányok.

A foglalkozások hosszabbodtak, és a csoportok száma is bővült évről-évre.

Egyre több alkalom nyílt arra, hogy az iskolán kívül is bemutakozhassunk. Így sikerült szerepelnünk a Gödöllői Királyi Kastélyban, az Egyetem téri óvodában és

a város főterén szerveződött különböző rendezvényeken.

Ugyan a bazári bemutatókon sokan láttak minket fellépni, de mi keveset láttunk a bazárból. Így találtam ki a néptáncos gálát, amely igen nagy sikert aratott tavaly év végén.

Jelen:

Az idei tanévet fellépéssel indítottuk az Alsóparkban megtartott csiribiris Mihály-napon.

Ebben az évben 1-6. osztályig vannak csoportjaim, 61 táncos lábú gyermek koptatja hétről hétre a parkettát, akikkel ügyesen és egyre jobban fejlődünk.

1. osztályban 45 perces, 2. osztályban 1

órás, 3. osztályban 1 óra 15 perces és a 4-6. osztályban már másfél órások a foglalkozások. Ennyi gyerekkel a heti két órát nem tudtam összehangolni, de a foglalkozások idejét növelve mégis több időt tölthettünk néptáncal. Nekem is könnyebb volt beosztani az órát bemelegítésre, táncra és játékra. Egyre változatosabb a repertoárunk, egyre több tájegységi táncaival ismerkedünk meg.

A március 15-i műsort is egy kis verbunkkal színesítettük, amelyet a 3., 4. és 7. osztályos fiúk közösen adtak elő.

Tavasszal vendégünk volt Kovács József (Dodi), aki az Állami Népi Együttes táncosa. A legénykékeknek tartott külön foglalkozást, szatmári verbunkból, somo-

gyi pásztorbotolóból és széki legényesből. Ezeken a jó hangulatú órákon igazi férfias, kemény táncolást láthattak és tanulhattak a fiúk tőle. Teljesen fellelkesültek!

Hagyománnyá válik a tavaszi közös kirándulásunk az Országos Táncháztalálkozó és Kirakodóvásárra. Láttunk sok szép népviseletet, hallgattunk autentikus népzene-szereket, tanultunk új táncokat és szurkoltunk Kiss Ármin Balásznak (Balunak) a botoló versenyen. Sok él-ménnyel gazdagodtunk és igazán tartalmas időtöltésben volt újra részünk. Vásár-fiáról most is gondoskodtam, hogy az itthon maradtak is részesüljenek egy picit a vásárból.

A tavalyi gálán befolyt összegből elkészült 15 rend szoknya köténnyel, amelyekben

azóta már több városi rendezvényen szerepeltünk.

Részt vettünk az Eszterlánc táncsoporttommal a III. Nemzetközi Gödöllői Ifjúsági Zenei Fesztiválon, amelyet 2014. május 5-én rendeztek meg a Gödöllői Királyi Kastély Lovardájában. Nagy örö-münkre néptánc kategóriában 1. helyezettek lettünk, és az egész fesztiválon bemutatott összes produkció közül pedig III. díjat kaptunk. Először mérettettük meg magunkat versenyen és nem bántuk meg, hogy jelentkeztünk.

Ruhatárunk 4 új posztó kalappal és eredeti galamenti szoknyákkal is bővült, amelyeket a turai vásárban sikerült beszerez-nem. Varrattam még ingvállakat, pende-lyeket, hosszú alsókat, kötényeket, bő-gatyákat, amelyek Kőkéndy Nelli,

Haffner Andi és Szokob Edit keze mun-káját dicsérik.

Év végére kicsit jobban elfáradtak a gye-rekek, mint szoktak, így lassabban álltak össze a koreográfiák. A II. Néptánc Gálánkat, amelyet június 11-én 17 óra-kor tartunk az euritmia teremben, nagy izgalommal várjuk.

Jövő évi tervek:

Ebben a részben szinte minden monda-tom azzal kezdődhetne „Szeretném, ...” Szeretném, ha 8. osztályig lehetne néptáncolni az iskolánkban. Ha a mosta-ni 7. osztállyal (akik nagyon ügyes tán-cosaim voltak ötödikben) tudnék egyez-tetni időpontot, mert egyre elfoglaltab-bak a diákok.

Jó lenne, ha minden táncosom maradna jövőre is táncosom!

Iskolai keretek közé is bevonni a néptáncot. Bekapcsolódni jobban az iskolai ünne-pekbe, énekekkel, tánccal színesíteni

azokat és bevonni pár jeles napi ünnepet az iskolai életbe (pl. karácsonykor betle-hemezni, tavasszal kiszézní).

Szeretnék több közös programot (fellépést, versenyt, kirándulást, tánchá-zat) a táncosaimnak.

A táborozás is egyelőre csak ötlet marad, de ha lesz igény rá, jövő nyárra meghirde-tem!

Felnőtt néptáncsoprot, népdalkör-tervem is van évek óta, meg is keresett már ezzel pár szülő, szeptemberben visz-szatérünk rá!

A ruhatárunk bővítése itt is szerepel, hiszen oly sok mindenre lenne még szükségünk az autentikus megjelenéshez. Köszönöm mindazoknak, akik eddig segítették a munkámat és remélem, még sok évig koptathatjuk táncosaimmal a parkettát itt, a Waldorf iskolában!

"Hol volt, hol nem volt ... és még most is táncolnak, amíg muzsikát hallanak."

CSENDÜLJ-PERDÜLJ, GINGALLÓ!

Iskolánkban 2013 januárjában alakult meg „hirtelen felindulásból” a Gingalló népi ének- és táncsoprot. Ebben az elnevezésben a hangsúlyt az éneke-re helyztük, de több olyan csokrunk volt már, amelyhez táncos koreográfia ké-szült.

A hirtelen megalakulásunk oka egy len-

gyelországi meghívás volt, hogy iskolánk valamilyen művészeti csoportja utazhat Zywiecbe, az ott megrendezésre kerülő „Karácsonyi énekek fesztiváljára”, ahol is mi képviseltük Gödöllőt mint testvérvá-rost. Lengyelországban szép sikert arat-tunk a karácsonyi pásztortáncsal egybe-komponált dalsokrunkkal, II. helyezést kaptunk.

Szintén tavaly májusban itthon, a Gödöllői Ifjúsági Fesztiválon első díjat kaptunk a „Pünkösödölő” című koreográfiával. Ekkor jött az ötlet, hogy órarendi órában egyben tartjuk a Gingallót, amelyet Jelinek Eszterrel közösen „rendeztünk”.

Idén szeptemberben pedig a városunk főterén léptünk fel több alkalommal is a Szüreti napokon, a „Galga-menti szüreti mulatság” című koreográfiánkkal. Ezt a produkciót a Csiribiri családi napon is bemutattuk. 2013 decemberében, a Civil karácsony szervezőinek felkérésére, a betlehemes koreográfiánkat láthatták ismét az érdeklődők a városi karácsonyi programok keretében. A Gingalló idén

március 15-én is szerepelt az iskolai műsorban és rendszeres fellépője immár az iskolai bazároknak is.

Jelen pillanatban 6. és 7. osztályos lányok és fiúk a tagjai a csoportnak, de jövő tanévben már várunk újabb tagokat is. Terveink között szerepel egy finnországi kirándulás, amelyet még tavaly a Testvérvárosi Egyesülettől nyertünk. Erre – reményeink szerint – a következő tanévben kerül majd sor.

Új tagokat főként a leendő 6. osztályból várunk nagy szeretettel, Eszter nénivel közösen.

Tápai Dóra „néni”

Summáját írom ennek az évnék...

- A 7. osztály krónikája, mely elhangzott a húsvéti Évszakünnepen -

Summáját írjuk ennek az évnék,
A hetedik osztály eddig mit ért meg.
Volt sok szép élmény és hajmeresztő is,
Elmondjuk sorra, mindenki hallgassa.

A magam részéről küzdöttem bőszen,
Bárki láthatja, beleőszültem.
Hangot csíholni kiskamaszokból,
Ezen a próbán megbuktam néhányszor.
Tápai Dóra

A gödöllői Waldorf suliban,
Huszonnyolc hetedikes diák van,
Mindegyik nagyon jófej és vicces,
De a tanulás egy kicsikét necces.
Harmati Jázmin

Az ősz kezdeténél indul a sulis,
Az osztályban már sok volt a buli.
Rengeteg doga is fáraszt minket,
Szülők bosszankodnak:
"Tanuljál többet!"

Boér Aliz

Az osztály kicsit érdekes csapat,
Most jön a reggel, felkelek 8-kor.
Lehet, hogy kések, nem tudom
mennyit,
Vigyázzatok gyerekek, doga lesz ma
még itt!

Antal Barnabás

A hetedik osztály sokszor volt bajban,
Elmondom ezt most ebben a dalban.
Mi mindig cuki anygalkák voltunk,
Elsőt kukába csak egyszer pakoltunk.

Kerek Kata

Az iskolánkban van Kati néni,
Ő a munkát itt mindig elvégzi!!
Tiszta itt minden, csillog a padló.
Köszönjük néked kedves takarítónk!!!! "

Kőhalmi Adél

A Dóra néni, kiborult sokszor,
Ordítva ment ki az osztályunkból,
De a végére egész jók lettünk,
Fagyit is kaptunk, amit mi megettünk.
Hernig Lilla

Summáját írjuk ennek az évnék,
Mert Dóra néni azt ígérte,
Elő kell adni, ez nem vitás,
De a megvalósítás, az már megint más.
Zoltán Dávid

Én vagyok G. K., jófej és kedves,
Nem vagyok soha büdös és retkes,
De most már térjünk a tárgyra,
István bácsinál rengeteg a trágya.
Gódegy Kornél

Kertművelésen sokat kapáltunk,
Ültettünk krumplit és bekajáltunk.
Finomat főztünk, mindenki evett,
És azután még mosogatni kellett.
Laurán Anna

A történelem engem nem köt le,
Mátyás királynak régi élete,
Bethlen Gábornak uralkodása,
A törököknek nagy fosztogatása.
Nagy Bálint

Idén volt témánk a reneszánsz ember,
Ki új utat keres az ismeretlenbe,
Alkot, felfedez, kísérletezik,
Sőt mi több, önállóan gondolkodik.
Ruszkay Andrea

Summáját írom ennek a létnek
Nagy Mátyás király míg élt mit élt meg.
Nagy hős volt ő biz', főurat büntető,
Nem olyan, mint egy magamfajta költő.
Oláh Barnabás

Kolumbusz Kristóf ő volt a nyerő,
Bátor volt vagány, volt benne erő,
Hajóval ment ő Amerikába,
Aztán börtönben volt ő Kasztíliaiban.
Szemerédi Kevin

Történelemnél mi előadtunk,
Én Francis Drake-ről tanultam akkor.
Majd biológián tanultunk mi
Sokat a májról és az epéről is.
Szabolcs Barnabás

Csillagászatunk volt egy pár hete,
Ott megtanultuk a bolygó neveket
Már azt is tudjuk, a Nap van közepén,
Sok csillagkép van a januári égen.
Kiss Márton Gellért

Csillagászaton elmentünk Pestre,
A Planetáriumba egy jó kis estre,
Sokat utaztunk, hogy odaérjünk,
A vetítés után okosabbak lettünk.
Lévai Márton

Meglátogatták híres csokizdánk,
Éhes ínycsegek fogadtak is ránk,
Sülttökös muffin, fogyott sok kis fánk,
Hidd el enélkül most mi nem
rockiznánk.
Begala Bori

Valentin napon korizni mentünk,
Sokszor elestünk és nevetgélünk,
Azt' hazamentünk, buliztunk egyet,
Rákosmentiek este hazatértek.
Beke Zsófia

Míg hideg tél volt, korizni voltunk,
Tavasz jöttével mi megújultunk,
Volt sok kacaj, harag is elég,
Az osztályból ennyi is elég.
Gubó Laura

Az osztálybuli, az nagyon jó volt,
Eljött egy osztály, s buliztunk egy jót.
Sashalomról jöttek, HÉV-vel el hozzánk,
S megismertük a rákosmenti osztályt.
Kadók Norina

Szól itt a zene, a lemez pörög,
Izzadságunk a földre csöpög.
Elment Rákosmente, kidöglöttünk
mind,
Takarítani itt maradtunk reggelig.
Póth Zsombor

Mariann néni mindig kedves volt,
Tanultunk keringőt, bécsit és angolt.
Volt ott még rumba, country és rocky,
Sokat szenvedtünk, de végül megéri.
Szmrtyka Hanna

Táncolni jártunk csütörtökönként,
Tanultunk rockyt, countryt és bécsit.
Sokat nevtünk, jó is volt nagyon,
Meg lett gyümölcse, izzadtunk is érte.
Ricz Lea

Csúnya betegség ez a kis pestis,
Beteg lett tőle Buda és Pest is,
Hogyan lehetne meggyógyítani,
Szent Rókus doktor meg tudta oldani.
Makár Bálint

Az én témám cukorbetegség,
Mit inzulinnal enyhít a népség.
Az inzulinnal könnyen lebontod
A szervezetedben lévő sok cukrot.
Faddi Dominik

Summáját írom az iskolának
Ahol tanulunk és mulatunk.
Történelemből ügyesek voltunk,
S biológián felvilágosodtunk.
Maria Kozíreva

Osztályunk idén sokat változott,
Sokat tanultunk és mulatoztunk,
Tanárokat is jól kioktattunk,
Az osztályunk biz' nagyon összetartott.
Kada Adrienn

Voltunk fagyizni Dóra nénivel,
Eltűntem a parkban Oláh Barnival.
Az egész osztály keresett minket,
Nem jöttünk elő, s leszidott bennünket.
Póder Barnabás

Summáját írom ennek az évnek,
Mindjárt vége lesz benne egy hétnek.
S eljön ideje a pihenésnek,
A húsvéti szünetben a semmittevésnek.
Varga Máté

Summáját írtuk ennek az évnek
A hetedik osztály eddig mit ért meg
Meghallgattatok, s ha tetszett néktek,
Tapssal dicsérjétek!
Tápai Dóra

EGY VARÁZSFUVOLA "WALDORF"-MÓDRA...

Mitől is „waldorfos” egy művészeti oktatás? Mitől más itt a megközelítés? Mit is jelent az élményszerű oktatás fogalma? Ezekre a kérdésekre egy igen egzakt választ tudtunk ebben a tanévben adni a 6. osztályosainknak, mikor is januárban egyeztetve Mirus Katrinnal és Kóhalmi Ákossal, egyidejűleg kezdtük feldolgozni Emanuel Schikaneder és Wolfgang Amadeus Mozart csodálatos misztériumjátékát, a Varázsfuvolát. Katrin a német nyelvórákon dolgozott a gyerekekkel a szöveggönyv szerint, németül mesélve és értelmezve a történetet, Ákos óráin pedig fantasztikus illusztrációkat készítettek a feldolgozott szövegrészekhez. Ennek eredménye számos gyönyörű füzet, amiből kiállítást is láthattak az érdeklődők a rajzteremben, a húsvéti évszakünnep során.

Szabó Adrien, 6. osztály
2014. János-nap

V. Johanna, B. Dorina, T. Anna, K. Orsolya, R. Szonja, B. Anna, F. Lizett, Sz. Dóra,
C. Anita közös alkotása, 6. osztály

Énekórákon szintén tartottuk a tempót, és részletről-részletre haladtunk a zene rejtelmeiben...

Megbeszéltünk közben számos kapcsolódó kérdést, mint pl. mi is az a partitúra, a Köchel-jegyzék, mi is a daljáték és opera között a különbség, és milyen magasra is jut egy koloratúrszoprán ária? Számos kedvencünk közül nagy nehezen tudtuk kiválasztani azokat a részleteket, amiket elénekeltünk az évszakünnep alkalmával. A témát záró tudakozódó osztályátlagos 90% felett volt, és az utolsó kérdésre – ahol is arra voltam kíváncsi melyik is volt a tanév kedvenc dala – szinte mindenki egy Mozart részlettel válaszolt.

Szép élmény volt a közös munka:, köszönet érte: Tápai Dóra

Izsó Boglárka, 6. osztály

ÓVODAI ÉLET

BÚCSÚ ÉS KÖSZÖNTÉS

A 2013-14-es esztendőt a búcsú évének nevezhetnénk óvodánkban.

Szeptember 1-én Magda eltávozott a szellemi világokba. Így kezdődött az év. Aztán hamarosan kiderült, hogy Melinda az iskolában folytatja tanárként munkáját a gyerekekkel, Zsuzsi szintén úgy döntött, hogy ez lesz az utolsó éve a Gödöllői Szabad Waldorf Óvodában. Aztán az év vége felé Antóniát is másfelé kezdte vinni az élet.

Zsuzsi és Melinda döntése után nagyon gyorsan – januárban – meghirdettük többféle fórumon, hogy pedagógust keresünk. Azt kértük, hogy motivációs levéllel jelentkezzenek az érdeklődők. Úgy döntöttünk, hogy a pedagógus-kiválasztási folyamatot nyitottá tesszük a szülők számára is, így négy szülő vállalkozott, hogy segít a jelöltek meghallgatásában és a leendő pedagógusok kiválasztásában. A fenntartó részéről Fazekas József Szeverin vállalta ezt a feladatot. (Köszönet érte!) Összesen tízen jelentkeztek teljesen vegyes végzettségekkel és motivációkkal. Közülük nyolcat hívtunk be a motivációs levelek alapján a második forduló beszélgetős fázisába, ahol első-sorban ismerkedés folyt a jelöltekkel, s kérdéseket tettünk fel és kérdésekre válaszoltunk. Nagyon hálás voltam, hogy ilyen sokan vettünk részt a beszélgetésen. A szülők nagyon sok olyan témát is érintettek (nevezhetnénk kényes kérdéseknek

is), amelyek nekünk elkerülték a figyelmünket.

Ezután a hospitálás következett. Öten töltöttek el az óvodában – többségük – kettő napot, ahol pedagógiai feladatot is kaptak a jelöltek, majd ezután következett a záró beszélgetés a hospitálási tapasztalatokról, konkrét elképzelésekről. Mindezen tapasztalatok fényében ültünk össze és választottuk ki a számunkra legmegfelelőbb jelölteket. Nagyon szép közös folyamat volt ez a szülőkkel, önmagunkkal. Letisztult több dolog bennünk, még egyértelműbbé váltak a közös céljaink és szándékaink, megismertük jobban egymást. Mindenki egyenrangú félként osztotta meg a véleményét. Természetesen meghagyva az óvónői konferencia döntési szabadságát.

Főbb szempontok a teljesség igénye nélkül, amelyek alapján döntöttünk:

- Mire, kire van most szüksége az óvodának?
- Mire, kire van szüksége a tágabb közösségnek?
- Itt van-e a helye a jelentkezőnek? Vagy máshol van feladata?
- Ki tudja támogatni és ki tud kapcsolódni ahhoz a szellemiséghez, ahhoz az irányhoz, amely jelen van az óvoda fejlődésében?
- Szülőkkel való egyenrangú, partneri viszonyra törekvés.

- Tudatos önismeretre, önnevelésre törekvés.
- Pedagógiai ismeretek, képességek, együttműködés, együtt gondolkodás lehetősége.
- Törvényi elvárások.

Volt, ahol nagyon könnyű és egyértelmű volt a döntés, volt, ahol igen nehéz.

Végül összeállt, hogy kik lesznek a pedagógusok az óvodában, a 2014-15-ös tanévben: Kékesiné Hannus Katalin, Matúz Erika és Sinkó Dániel. Isten hozott Benneteket, új kollégák ezen az izgalmas, szép, nem mindig könnyű úton!

Izgalommal várom az új évet.

S kis fájdalommal tekintek vissza a régi-re. Tudom, hogy rendben van és szükségyszerű ez a változás. Tudom, hogy a változás maga az élet, de mégis fáj elengedni azokat az embereket, akikkel sok élmény, öröm, tett, esetleg csalódás, fájdalom köt össze.

Zsuzsi – akihez mély barátság is köt –, ebben az utolsó évben nagyon sok nyomástól, elvárástól felszabadult. Ízig-vérig óvónő lett!

Antónia, akinél mindig lehetett lelki támaszt és megértést kapni anélkül, hogy „mellém ugrott volna a gödörbe.”

Melinda, akiben hihetetlen elszántság és akarat munkál.

Most értékelem igazán, milyen csoda egy nyelven beszélni emberekkel.

Milyen csoda, hogy értik, amit mondok. S én is értem Őket.

Drága Melinda, Antónia és Zsuzsi! Hála-
lán köszönöm, hogy társak voltunk az úton! Annyi mindent kaptam Tőletek, hogy egy KÖSZÖNÖM nem fejezi ki, amit érzek. Isten áldjon Benneteket, bármerre vigyen is az utatok!

Egyszóval fáj Benneteket elveszítenem, s fejest ugrani az ismeretlenbe. De mégis szükséges most ez a purgatórium, s talán ez az újjászületés?

A Gödöllői Szabad Waldorf Óvoda 24 éves. Nagykorú, felnőtt életet él, szabadon dönt és cselekszik, viselve a következményeket. Annak a szellemi lénynek az oltalma alatt, akit Mihálynak nevezünk, s ahhoz a szellemi lényhez kapcsolódva, akit Krisztusnak.

Rudolf Steiner szavaival búcsúzom a távozóktól és köszöntöm az érkezőket, s ezt a teljesen új esztendőt az óvoda életében.

S kívánom, hogy ki-ki ott, ahová a sors viszi, tapasztalja meg az újjászületés erejét!

Szeretettel: Csilla

„Ha nem találunk Krisztusra, akkor az nem betegség, hanem szerencsétlenség, hiszen elmulasztunk valamit az életből. Ha az ember tudatában van annak, hogy a természetből, a természet erőiből született, és ha egészséges lélekkel követi ezt a születést, akkor eljuthat az Isten-fogalomhoz. Ha az ember élete során valamit mint újjászületést él meg, akkor eljuthat a Krisztus-fogalomhoz. A születés Istenhez vezet, az újjászületés Krisztushoz.”

KÖZÖSSÉGÉPÍTÉS A SZADAI ÓVODÁBAN

Az idei esztendő nagy kihívás elé állított bennünket: óvodánk háromcsoportosra bővült, a tavalyi sok ballagónk helyére 20 új család érkezett.

Mi, régi szülők nagy szükségét éreztük, hogy ezeket a családokat minél előbb és minél jobban bevonjuk a közösségbe, és a korábbi években spontán kialakult közös programokat, együttléteket igyekeztük úgy alakítani, hogy az minél többeket megérintsen, minél több szülő, család megtalálja a módját, hogyan kapcsolódhat a nagy egészhez.

Családi kirándulások

„A szadai Waldorf óvodában évek óta

próbálunk hagyományt teremteni azzal, hogy ősszel és tavasszal is egész közösséget megmozgató kirándulásokat szervezünk. Az őszi kirándulást ottalvásra, kétnaposra alakítjuk, mert öröm látni, hogy gyermekeink mekkora lelkesedéssel hívják át magukhoz vendégségbe a szomszédos szobákból kis barátait, hogyan veszik birtokba egy-egy szoba emeletes ágyait, hogy kínálják meg egymást az otthonról hozott, saját készítésű ételekkel, italokkal. Minden szobának más-más hangulata van ilyenkor, és az együttalvás utáni közös ébredés egész éven átívelő, felejthetetlen lenyomatokat hagy a gyermekekben.

A Waldorf gyerek alapközege az erdő és

mező, épp ezért külön jó érzés látni ezeket a gyermekeket fára mászni, patakot birtokba venni, állatokat megfigyelni, tüzet rakni. A kétnapos kiránduláson minden évben igyekszünk egy, a korosztálynak megfelelő programmal is kedveskedni, mint például a sólyom- és vadászgörény-mustra vagy egy szakavatott erdőismerő helyi erő érdekfeszítő, gyermeknyelven kísért erdőfelfedező kirándulása. A tavaszi kirándulás a közeli erdőségeket, mezőségeket igyekszik bemutatni a gyermekeknek, és mivel egy délelőtti vesz igénybe, ezért olyanok is tudnak csatlakozni, akik kevésbé utaznak könnyen vagy egészen fiatal testvérrel jönnek. A gyerekeket kisebb túrát követően egy pihenőhelyre kalauzoljuk, ahol szabad játék keretein belül – esetleg amellett valami kisebb meglepetéssel készülve, mint kincskeresés vagy vicces ügyességi feladatok – hagyjuk őket elmerülni saját világukba, amíg mi, szülők olyanokkal is beszédbe elegyedhetünk, akikkel az óvoda folyosóján nem volt alkalmunk.”

Családi napok

A családi együttlétek egy másik formája, amikor nemcsak önfeledten együtt vagyunk, hanem együtt igyekszünk dolgozni is az óvoda fizikai környezetén, az épületen vagy az udvaron. Ám ez nem akadály annak, hogy a hangulat jó legyen, ahogy az a legutóbbi családi napról szóló élménybeszámolómból is érzékelhető: „Egész héten rosszat sejtve kémleltük a felettünk kitarotán táborozó esőfelhőket, és azon aggódtunk, hogy a családi napot valószínűleg elmossa majd a májusi eső. Szombat reggel ehhez képest ragyogó

nap sütésre ébredtünk, így sok ovis család apraja-nagyja felvonulhatott az oviszépítő eseményen. Célunk elsősorban a kerti játékok, bútorok rendbetétele, javítások elvégzése és az udvar szépítése volt.

A fő szerep ennek megfelelően az Apuka Munkacsoport lelkes tagjaira hárult. Csapatépítésnek, sőt látványnak sem utolsó, amikor egy tucatnyi apuka mély koncentrációban, nagy homlokráncolás közepette próbál megoldást találni egy-egy felmerülő műszaki problémára. A közös fejkavarást az ötletek fel- és elvetése követi, majd sor kerül a szerszámkészlet kiválasztására (még hazaszaladunk ezért-azért!), és néhány hosszabb-rövidebb stratégiai egyeztetést követően máris szépen alakulnak az új fa üllőkék, korlátok, homokozó és pergola feletti árnyékolók. Mások az öntözőrendszert javítgatják, vagy a kerti faház szigetelésén munkálkodnak. Meg ami még az időbe belefér.

És ha netán valaki azt gondolná, hogy közben az anyukák tétlenkednek, az bizony téved! Az elszánt gyomirtás, kapálás, virágültetés és kertszépítés közben jólesik megvitatni a közelmúlt ovis eseményeit, a leginkább bevált recepteket, és mindazt, ami az embernek gyomlálás közben eszébe jut. Szóval bármit.

Na és a gyerekek? Családi nap ide vagy oda, ők mindig otthonosan mozognak ebben a barátságos kertben. Élvezik egymás társaságát, óriási gödröket ásnak a homokban, ahonnan rengeteg értékes kincs bukkan elő, úgymint deszkák, félig megrágott almák és elveszettnek hitt kis

gereblyék. A sárdagasztás pedig örökös sláger (köszönjük, esőfelhők!), na és ilyenkor lehet a bokrok aljában gilisztát és pajort is találni, marokszámra. (Anyá, megسيمogatod?) A kistesókat is örömmel nézni, ahogy a nagyok nyomában loholva, vagy éppen tipegve egyre magabiztosabban mozognak ezen az izgalmas terepen. Egy-két év múlva ők is beveszik majd az újjávarázsolt játszóvázat.

Pillanatképek a családi napról. Berreg a fűnyíró, morog a körfűrés, csivitelnek a madarak és az anyukák, vidáman szaladgálnak az egyre sárosabb gyerekek. Az ovi szépül, a közösség épül...”

Kertész Erzsébet

Varrókör

Az igazsághoz persze hozzátartozik, hogy ritka, már-már ünnepi alkalomnak számít, amikor teljes családokként tudunk együtt lenni. A hétköznapiakban a nagyobb gyerekek óvodában, iskolában vannak, az édesapák és sok helyen az édesanyák is dolgoznak, vagy éppen a kisebb testvérrel vannak otthon. Főleg ez utóbbi csoportnak, a kisgyermekkel otthon lévő anyukáknak nyújt segítséget és lehetőséget a varrókör munkája.

„Itt készülnek óvónői „megrendelésre” az óvodai kellékek, és a bazárra szánt szebbnél szebb portékák. Amellett azonban, hogy praktikus célt is szolgál, építi a közösséget, lehetőséget teremt azoknak az anyukáknak, akik az otthon lévő kistestvér mellett egyébként nehezebben jutnának el az ovis „csak szülős” programokra, hogy bekapcsolódjanak a közösségi élet-

be. Amíg mi varrunk, beszélgetünk, teázgatunk, a csemeték együtt játszanak, szaladgálnak – így ők is szocializálódnak, és az óvodába pár év múlva már zökkenőmentesebben fognak beszokni, hiszen kis társaikkal együtt nőttek bele a közösségbe.”

Kézimunkaklub

Hasonló jellegű, ám egészen más hangulatú az éjszakába nyúlóan tartó kézimunkaklub, amelyen viszont csak felnőttek vesznek részt – itt végre igazi „felnőtt” témákat is meg tudunk beszélni, amelyeket a gyermekek jelenlétében nem tudnánk. Emellett másik fontos funkciója, hogy itt készülnek a babák, amelyeket ebben a fázisban még elrejtünk a gyermekiek tekintet elől.

„A Kézimunkaklub sokkal több, mint esti öltögetés. Baráti társaság, hiszen a varrogatás közbeni beszélgetések alkalmával megismertük egymást.

Az esti összejövetelek alkalmával van idő odafigyelni egymásra, kiderül, hogy milyen sok mindenhez értünk, számtalan dologban vagyunk jók, vagy mik azok a dolgok, amelyeket most szeretnénk megtanulni. Tudjuk, hogy miben számíthatunk a másokra, ha segítségre van szükségünk, megoszthatjuk tudásunkat és tapasztalatainkat, amivel segíthetünk. Babát, játékokat varrunk gyermekeinknek, kötünk és horgolunk. Saját tapasztalatból állíthatom, hogy mindenki tud babát készíteni csemetéjének. Ezek a gyermekeinknek saját kezűleg készített babák a szeretet szálaival átszóttek és különle-

sen magas minőséget képviselnek.”

Toldi Bea

Komatalázás

Az idei évben nemcsak az új családokkal bővült a közösségünk, de abban a szerencsés helyzetben voltunk, hogy több kisbaba is született – ráadásul a többség éppen az új családokban. A komatalázás szokását Gödöllőről „lestük el”, és kedvet kaptunk hozzá mi is, hogy bevezessük. Nem bántuk meg. Átéltettük, hogy milyen jó érzés adni, szeretettel, támogatón rá gondolni a kibővült családra, miközben tényleges segítséget is nyújtunk. A kismamák örömmel és hálával fogadták, remélhetőleg sikerült kicsit megkönnyíteni számukra a gyermekágyas időszakot, és nem utolsó sorban, a közösség is erősödött ezáltal.

„Mi ebben az évben értünk ide a Meseház oviba, és alig ismertünk valakit. Gödöllőn szokás volt már a komatál, és többször magam is készítettem a kisbáb családoknak. Már ez is nagy élmény. A készítés során az ember azokra gondol, akiknek előkészíti, főzi, süti az ételt. Ez önmagában is jó érzés! Csak ebből kiindulva is, nagyon sok pozitív energia, hangulat és gondolat ért el hozzánk. És akkor még nem is ettünk...”

Nagyon sok finomságot kaptunk, számomra új ételeket is hozott, amelyekből biztos lesz olyan, amit én is fogok főzni ezek után. Új ízek, új ételek és új emberek. Nagyon jól esett ez a szeretet, amit éreztem a közösség és a főző családok felől is. Megerősítette bennünk, hogy jó érzés ide tartozni, jó helyen vagyunk.

Skarka Cecília

Nagy élmény megtapasztalni, hogy friss családként is ilyen szép számmal segítettek, főztek nekünk. Az elsők között lehattunk részesei ennek a hagyománynak az újraindításában itt az oviban. Kíváncsi a közösségre, hogy minél többször megtapasztalhassuk a komatál ajándékát mindkét oldalról. Jó látni, hogy erre bőven lesz lehetőség a közeljövőben is.”

Farkas-Molnár Judit és családja

Szülői kórus

Végezetül ide kívánczik egy két évvel ezelőtti gödöllői óvodában indult kezdeményezés továbbélése is. Az őszi időszakban a szadai szülőkkel együtt a gödöllői óvodából és iskolából érkező szülők heti rendszerességgel közös éneklésre, zenélésre gyűltek össze.

„Hetente egyszer egy délelőtt a szabad, ráérő anyukák találkoztunk egy kis éneklésre, hangképzésre, beszélgetésre, teázásra. Alakult egy kis hangszerecsapat is, akik külön is próbáltak, és ők a kórust is kísérték egy-két darab erejéig. A gyönyörű karácsonyi koncertet az iskolában, az első-második osztály előterében adtuk elő. A gyerekek a felcsendülő hangokra kikukucsáltak az ajtón, majd tátott szájjal, néma csendben hallgatták végig a nem rövid műsort. De az élmény bennünket is megérintett – szem nem maradt szárazon.”

Bízunk benne, hogy lesz még ilyen kezdeményezés, amely összehozza a három közösség tagjait, és az egész helyi Waldorf közösséget erősíti tovább.

Osztatlan siker – Dombágyás építése a gödöllői oviban

Az ovinak mindig is volt gyógynövénykertje, ahol citromfű, menta és kakukkfű termett a teába és fűszerkertje szurokfűvel, bazsalikkal, majorannával. Volt veteményes is, friss újhagymával és hónapos retekkel egészítette ki az ebédet tavasszal. Amikor tavaly ősszel először hallottunk a lehetőségről, hogy bőtermő és csinos magasított dombágyásunk lehet, ahol több zöldség terem rövidebb idő alatt, a közösség egy emberként tette magáévá az ötletet. Sok szervezés és egyeztetés után a kerti tó helyén, április 10-én pár lelkes szülő segítségével elkészült a bio-dombágyás Székely Gyöngyvér (a Bio-gazdabolt tulajdonosa) receptje alapján és közreműködésével.

Íme a hozzávalók egy 1,5m x 5m dombágyához, otthon bárki könnyűszerrel elkészítheti:

8 db 1 méteres szőlőkaró
5 db 5 m hosszú, 20 cm széles deszka
2 db 5 m hosszú, 15 cm széles gyalult deszka (ülőkének) / farönkök / ágak
Levelek/ levágott fű/ 3 m³ föld/ palánták, magok / folyékony komposzt (oltóanyag) öntözőberendezés

Elkészítés:

A deszkákból a karók segítségével összeállítottuk a keretet. (1. kép) Középre leraktuk a fatuskókat és a vastagabb ága-

kat (2. kép), rájuk a vékonyabb gallyak és levelek kerültek (3. kép). Ekkor következett egy réteg szalma, amit Gyöngyvér gondosan formára igazított (4. kép). A szalmára termőföldet lapátoltunk, miközben vigyáztunk, hogy az továbbra is megtartsa a formáját. (5. kép) Ezután komposztot szórtunk a tetejére és tömörítettük. (6. kép) Jól beöntöztük komposztáló folyadékkal felturbózott vízzel. (7. kép) Elhelyeztük az öntözőberendezés csöveit, betettük földdel majd keskeny árkokat hoztunk létre a domb tetején és oldalain, ahová elvetettük a magokat. (8. kép) Az utolsó képen látható az új ágyásunk 5 héttel később.

4. a szalma formázása

5. jöhet a föld a szalmára

6. tömörítés

7. beöntözés

8. magok elvetve

9. saláta, borsó, retek

Székely Gyöngyvér munka közben beszélt nekünk a dombágyás-projektről az ötletgazda szemszögéből:

Speciális magasított ökológiai dombágyást fejlesztettünk ki, amelyben a kertépítészetben divatos magas ágyást ötvöztük az ökológiai gazdálkodás legintenzívebb termelési formájával, a dombágyással. Ily módon elérhető, hogy akár szennyezett városi talajon, rendkívül kis felületen, gyógyító hatású, vegyszermentes, élő növényi táplálékot állíthassunk elő:

- Kényelmesen, akár a szélén lévő ülőkéről is gondolható. Kevés energia- és időráfordítást igényel, mert a folyamatos növényborítottság miatt alig kell gyomlálni

- Az oltóanyaggal kezelt szerves anyag

mag biztosítja a korai, bőséges termést. Szinte egész évben terem.

- Az öntözést professzionális, beépített, felszín alatti rendszerrel oldjuk meg, amelyet nyomáscsökkentőn keresztül gyorscsatlakozóval lehet kerti locsolótömlőről üzemeltetni, így működtetése nem igényel időt, illetve automatizálható

- Egy 5 méteres ágyás a második évtől képes ellátni egy két fős család vagy egy lábadozó beteg nyerszöldség-igényét

- Az 5 x 1,5 méteres dombágyásról négyszer-ötször annyi termést lehet leszedni, mint egy ugyanekkora hagyományos ágyásról.

A betelepítés a növénytársítás és az ökológiai vetésforgó alapján történik, így a növények védik egymást a különböző

kártevők és kórokozók ellen, tehát nincs szükség vegyszeres növényvédelemre. A dombalak kihasználásával megfelelő helyet biztosítunk a fény- és melegigényes, illetve a félárnyékos helyet kedvelő növények számára is. A dombágyásban bármilyen zöldséget megtermelhetünk, mégis inkább azokat ajánljuk, amelyeket frissen, azonnal megesszünk, amelyeket folyamatosan váltják egymást. Ahogy egy zöldség leterem, kivesszük és mászt ültetünk a helyére.

A dombágyás egy ökológiai rendszer. Kell hozzá egy komposztáló is, a domb ugyanis lassan de folyamatosan esik össze a mikrobiális bomlás következtében. Amikor kivesszünk egy növényt, például egy salátát, akkor a keletkező helyre egy-egy lapát komposztot dolgozunk be, amit jól betömörítünk. Ez segít megtartani a dombágyás magasságát, pótolja a tápanyagokat és mulcsozással szorítja vissza a gyomosodást.

Azért favorizáljuk az ovikban a bio

dombágyást, mert egyrészt a gyerekek látják, hogy néz ki a retek meg a saláta, amikor nő, másrészt, ha kijöhetnek ide a gyerekek, akik esetleg csak egy picike salátalevelet tépnek le a tizóraijukhoz, ráteszik a szendvicsükre és megesszik, máris sokat tettünk értük, ugyanis az élő enzimek miatt a frissen leszedett és azonnal elfogyasztott zöldség annyira hatékony.

A gyerekek azóta már ettek is az új ágyásban termett retekéből, salátából és hamarosan megkóstolják a borsót is. A történetnek ezzel nincs vége: több család is kedvet kapott és otthon is építenek hasonló dombágyást. És ősszel újra vetünk, palántázunk, locsolunk és szüretelünk.

Forrás: Székely Gyöngyvér és
<http://bio-gazdabolt.hu>
 web: www.bio-gazdabolt.hu
 telefon: (70) 6373 883

Skoda Mercedesz

GIMNÁZIUMI ÉLET

PROJECT EPOCHA A GÖLLNERBEN

Pezsgő, színes élet zajlik a Regiben, érzékelhetjük ezt személyes kapcsolatokon keresztül első kézből, vagy akinek nincs ismerőse, részletesen tájékozódhat tartalmas honlapukon: www.prwk.hu.

Iskolánk egyik jól bevált gyakorlatát követették tavasszal, amikor is a "Projekt epocha" során két hétre teljesen megváltott az iskola menetrendje. Kovács Flóra, 11. osztályos diák vállalkozott

arra, hogy átfogó képet adva, élményeiről részletesen beszámoljon újságunknak. Szerintem bátran kijelenthetem, hogy az összes diák a projektet várta a legjobban egész évben. Új iskola lévén sokan közülünk még nem is tudták, mi ez és hogyan kell elképzelni, hiszen ez a gödöllői anyaiskolában volt igen népszerű. Ilyenkor minden kizökken a megszokott hétköznapiakból, és egy kis játékot és persze sok-sok vidámságot hoz nekünk,

diákoknak és a tanároknak is. Ebben a két hétben két nagy részre estek a napok, egy délelőtti főtémával foglalkoztunk 12:30-ig, utána pedig 15:00-ig egy délutáni foglalkozáson vettünk részt. Hét fő téma közül lehetett választani, mindenki oda jelentkezett, ahova szeretett volna osztálytól függetlenül, így a végén teljesen vegyes csoportok alakultak. A tanárok általában kettesével vezették a csoportokat, amelyek nem feltétlenül tantárgyhoz vagy nem csak egy tantárgyhoz kapcsolódtak. Volt, aki a cégalapítással és működtetéssel foglalkozott, ám azok, akik még nem tudták eldönteni, milyen pályát választanak, lehetőségük volt az Orientációs tréning témát választaniuk. Nagy létszámú, lelkes csapat alakult a Kampány anatómiája témában is, akik csináltak egy valódi kampányt a Waldorf népszerűsítésére, illetve a róla alkotott téveszmék és előítéletek eloszlatása érdekében. A Kortárs tánc a lányok körében volt népszerű, akik mindenféle akrobatikus, valamint földdel dolgozó elemekkel ismerkedtek, és egy kis betekintést nyerhettek, hogy milyen lehet annak, aki a táncal foglalkozik a mindennapjaiban. A Budapest csoport különböző nézőpontokból és jobban megismerhette ezt a szép várost. Ők a második hétben idegenvezető túszerkezt szerveztek, amelyeket maguk állítottak össze. A legnyugisabb csoport talán a „stresszesek” voltak, akik aztán nem stresszelték magukat. Megtanulták, hogyan lehet kezelni illetve könnyíteni ezen a jelenségen, amely napjainkban majdnem minden embert érint. Végül az utolsó csoport a dokumentum-filmes volt, amelyen én is voltam. Beszélgettünk a játék- és dokumentum-

film különbségeiről, filmeket néztünk ki- és bevándorlókról, megismerkedtünk különböző filmes technikákkal, amelyeket a második héten alkalmazhattunk is a saját filmünk készítésénél. A filmjeink mondanivalója a látottakhoz hasonlóan ki- és bevándorlókról kellett, hogy szölgön. Én nagyon élveztem a közös munkát a többiekkel, és a hangulat is mindig szuper volt!

A délutáni foglalkozások közül is igen nagy volt a választék. A cukrászattól kezdve a kertszépítésen keresztül a versírásig és csillagászatig minden volt. Bicikliszerelés, túlélés, testmozgás, zene a dalos kedvűeknek, patchwork és batik a kézimunka kedvelőinek (de nemcsak lányoknak!).

Az utolsó napot egy bemutatóval zártuk, ahol mindenki elmondta, bemutatta, mivel foglalkozott a két hét során.

SORSKÖVETÉS

Terveink szerint ebben a számban a 2006-ban érettségizett diákjainkat kérdeztük meg életük, sorsuk alakulásáról, amióta kiléptek iskolánk kapuin. Mély, őszinte visszajelzéseket kaptunk most is, fogadjátok szeretettel!

Borosnyay Áron

Először is szeretném megköszönni a türelmet és figyelmet, amelyet 2006-ig – és ilyen-olyan módon azóta is – a Waldorf tanáraimtól kaptam, valamint ezt a rövid beszámoló jellegű írásos megemlékezési lehetőséget az újság szervezőinek.

2006 érettségije után külföldön (Angliában) próbáltam keresni a lehetőségeket az akkor számomra fontosnak tartott dolgom rendezésére, ami többé-kevésbé sikeresnek mondható visszatekintve a kint töltött egy évre. Eleinte változatos munkáim voltak munkaközvetítőn keresztül, építettem rendezvénysátrakat, szedtem epret ültetvényen, nyomdagépet kezeltem, voltam postás. Azután hosszabb időre egy logisztikai céghez kerültem.

Persze tudtam és éreztem, hogy ezek a munkák nem nekem valóak, de valahol el kellett kezdenem az önállósodás útját járni. Ezek után újra Magyarországon hosszú évek gyötrelmei következtek számomra mind fizikai-munkák mind pedig szellemi-érzelmek terén. Rengeteg csalódás ért a teljes környezetemből és belülről is.

Nem találtam a helyemet sem kívül a világban, sem belül magamban.

Nem hiszek a véletlenekben. Abban hiszek, hogy minden okkal történik, csak sokszor nem látjuk az összefüggést az történés és annak célja között, mert emberi korlátainkba ütközünk és hamarabb elvakulunk, mintsem megpróbálnánk kinyitni a szemünket.

Szó mi szó, még nem látom pontosan, miért vagy hogyan, de az eddig nem túl szép képet festő történet mégiscsak fordult. Hamarosan két éve lesz, hogy Gödöllőn sikerült elhelyezkednem egy multinacionális gyógyszeripari vállalatnál, ahol jelenleg is dolgozom mint „mérégkeverő”. Ez sem álommaló, de már jobban körvonalazódni látom, hogy „valamit mindig valamiért” elven érdemes belefogni dolgokba, merni tenni és cselekedni a látszat ellenére, valami irányába.

Nagyon szűk ez a keret, amely itt most adatott, ezért nem szaporítom a szavakat, gondolatokat tovább.

Még egyszer szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik bármilyen módon szerepet játszottak az eddig megtapasztalt életemben és kívánok nekik örömteli, élvezetes, értékes életet!

Brech Péter

Az érettségi és a waldorfos évek óta nagyon sok minden történt velem és változott meg körülöttem, de ezeket a változásokat sokszor kísérte gondolatban a 13

évre való visszaemlékezés. Az érettségi után közvetlenül az ELTE ÁJK Politológia szakán kezdtem tanulmányaimat, ami sajnos nem váltotta be a hozzá fűzött reményeimet, elsősorban azért, mert túlságosan jogi oldalról közelítette meg a politológus képzést, én pedig inkább szociológiai, történelmi oldalról érdeklődtem a politika iránt. Sajnos pont attól az évtől nem indult már politológus képzés a Társadalomtudományi Karon. Ezt követően a másik téma felé fordultam, amely érdekelt: a nyelvek és az utazás, így az Európai Üzleti Politechnikumban OKJ-s idegenvezető-képzésre jártam, amelyet sikeresen el is végeztem, német nyelven tettem vizsgát. Úgy hozta a sors, hogy közben dolgozni kezdtem – akkor még diákmunkaként – a Magyar Telekom egyik üzletében, recepciósként. A betérő ügyfeleket fogadtam, illetve az ott dolgozó értékesítő kollégák munkáját segítettam, támogattam. Itt egy év után főállású munkatárs lettem, értékesítőként, ügyfélszolgálatosként kezdtem dolgozni.

Több, mint négy évet töltöttem el értékesítőként, rengeteg tapasztalatra tettem szert az emberekkel való munka során, és azt érzem, hogy bár ez a munka és környezet sok tekintetben távol áll attól, amit a Waldorf közvetít, mégis remekül tudtam kamatoztatni azt a tudást (és itt nem elsősorban a „tárgyi” tudásra gondolok), amelyet ez a 13 év átadott. A négy év értékesítői munka után a cégen belül megpályáztam egy oktatói munkakört, amelyet sikeresen el is nyertem, így tavaly év eleje óta

oktatóként dolgozom. Ez az a munka, ahol igazán megtaláltam azt, amit kerestem, és bár a négy év ügyfelekkel való foglalkozás sok-sok kitarást igényelt, úgy gondolom, megérte kívánnom. Jól érzem magam a bőrömben, bár sokszor tapasztalom azt, hogy kevés a szabadidőm, és sokszor gondolok vissza a 13 waldorfos évre mint kiegyensúlyozott időszakra.

Legszívesebben a hosszú tavaszi-nyári eleji kirándulásokra, az éjszakába nyúló színdarab-próbákra és előadásokra, a bazárookra emlékszem vissza. Jó visszagondolni a változatos epochákra, de gyakran eszembe jut a szociális gyakorlat is. Természetesen ezen kívül rengeteg személyhez – tanárokhoz és diáktársaimhoz – kapcsolódnak vidám történetek és emlékek. Öcsém a Regionális Waldorf Gimnáziumban tanul, rajta keresztül sokszor újraélem és eszembe jutnak a régi gödöllői waldorfos évek...

A jövőre nézve úgy tervezem, hogy ha váltásra kerül is a sor, akkor is hasonló oktatói, támogatói munkát képzelek el magamnak.

Gégény Jonatán

2006 után (mivel elszurttam az érettségim) elmentem dolgozni az építőiparba. 2007 elején volt annyi pénzem, hogy nyugodtan kimenjek Angliába ismerősökhöz, akik segítenek a kezdésnél. Ehhez megfűztem Borosnyay Áront is, így együtt próbáltunk szerencsét. Én hét hónapot töltöttem el Európa

Szalagavató 2006

legnagyobb szigetén, és mire felvettek volna véglegesre egy jó munkahelyen, hazajöttem. Munka itthon, közben sokat tanultam 3D modellezni, animálni. 2008-2012: Megszereztem a gödöllői SZIE-n a mechatronikai mérnök diplomát Bsc képzésben. Pénzhiány miatt nem tanultam tovább, de rosszul döntöttem. Időközben eltávozott szeretett anyukám, ami nagy törés volt az életemben, de pár rosszul sikerült kapcsolat után végre úgy érzem, megtaláltam azt a lányt, akivel le szeretném élni az életem és akitől gyerekeket szeretnék. 2011-ben elvégeztem egy németországi nyári egyetemet, ami nagy élmény volt, majd egy 10 hónapos gyakorlatot a Sanofi gyógyszergyárban. Az egyetem befejezése óta sok helyen

dolgoztam, pl. a hatvani Bosch gyárban is. Most jelentkeztem Msc képzésre, folytatni szeretném a tanulmányaimat. A helyem nem találtam még meg az életben. A céljaim most tisztázódnak számomra. Későn érő típus vagyok, de remélem, hogy így legalább jól megérek. A céljaim elérésében és az utam megtalálásában még úgy gondolom, nem segített a Waldorf iskola. Nekem túl könnyű és lassú volt így utólag visszatekintve, bár mégis lusta voltam, de kétség kívül szerettem odajárni. Nagyon is jó volt az életem azon szakasza, utólag látom. Sajnos igazán mindig csak az informatika érdekelt, így nem vettem komolyan a sulit, ráadásul a számomra szükséges erős ösztönzést sem kaptam

meg. Az egyetemen kellett megtanulnom tanulni, ráadásul nem humán, hanem erősen reál beállítottságú vagyok (sok érzelemmel dúsitva). Ezért is volt nehéz nekem egy műszaki egyetemen érvényesülnöm, bár utólag ez sem tűnik már nehéznek.

Céljaim, hogy elvégezzek egy Msc képzést, majd informatikus tanfolyamon vagy suliban folytassam a tanulmányaimat, hogy végre abban tudjak elhelyezkedni, amit tényleg szeretek és amihez tényleg értek is. Angolul meg akarok tanulni közel anyanyelvi szinten, és a német nyelvet is magas szintre szeretném fejleszteni. Sajnálom, hogy 10 éve még lenéztem ezt a nyelvet és azt hittem, nem lesz rá szükségem. Nagyon is lett volna. Számos tanfolyamot el szeretnék még végezni majd életem során, ha végre rendelkezésre fognak állni majd az anyagiak. Család, cégalapítás és még sok egyéb szerepel a céljaim/álmaim listáján, de elég itt most párat megemlítenem. Az élet viszont csak akkor lehet szép és teljes, ha ahol lehet és tudunk, segítünk másoknak.

Jenes Csongor

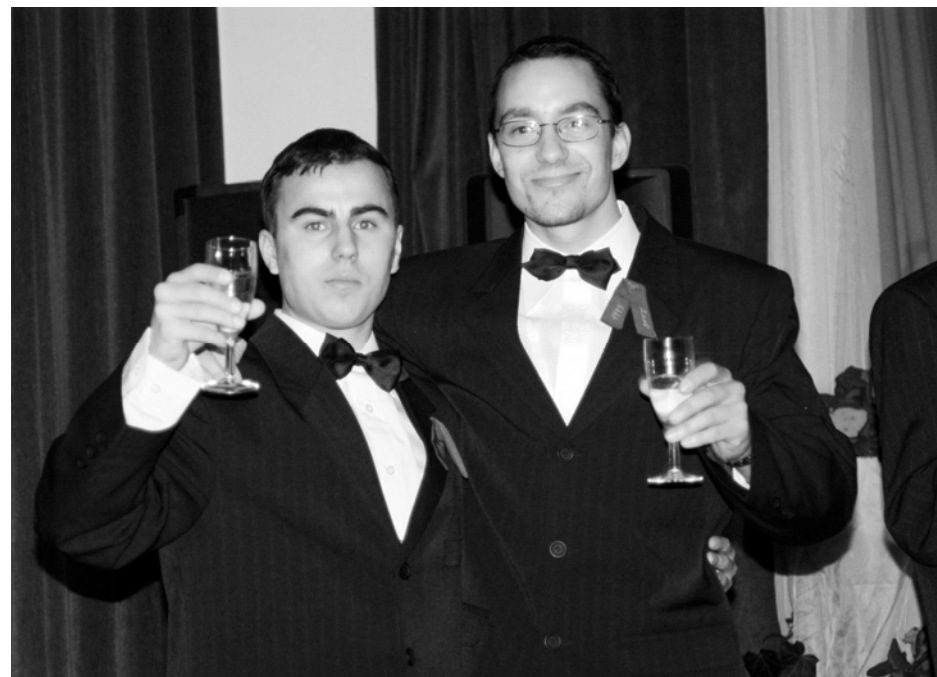
Az érettségi után elmentem Jászberénybe továbbtanulni, amit a saját ostobaságomból két év után otthagytam. Ezután elmentem dolgozni a Gödöllőn lévő barkácsboltba, ahol három évig dolgoztam. Sajnos mivel családi vállalkozás ez (tehát kicsi cég) és a válság is bekavart, így mennem kellett. Eközben jó dolgok is történtek velem. A 2010-es évben, pontosan 2010 október 9-én összekötöttem az életemet egy leánnyal, és a mai napig

erős kötelékek fűznek egymáshoz minket. A másik nagyon jó dolog ami történt velem az az, hogy megszületett a kislányom december 5-én. Ugyanebben az évben elköltöztem (elköltöztünk) egy albérletbe, ahol a mai napig lakunk. Visszatérve a barkácsbolt után volt három hónap "pihenő" sajnos, de aztán felvettek egy vaskereskedelmi céghez, mint területi képviselő. Ott fél évet voltam. Lettem volna még többet is csak volt néhány áldott jó kolléga, aki nem jó szemmel nézte, hogy az "új" ember rögtön kap telefont, autót, laptopot. Ezután volt megint egy kis "szünet", de nem sokára felvettek egy Gödöllőn működő fémipari céghez, ahol különböző fémalkatrészeket "mosok" vegyszerrel és ultrahanggal. Jelenleg is itt dolgozom. Tehát összegezve: csapongó életem megnyugvásra lelt, amikor többen lettünk és az a célom, hogy a kis családomat békés körülmények között tudjam.

Nagy Zsolt

Miután sikeresen túlestem az érettségi rögsnek mondható útvesztőin a Waldorfbán, ősszel a Budapesti Raoul Wallenberg Humán Szakközépiskolába jelentkeztem mint gyermek- és csecsemőápoló. Itt tapasztaltam, mennyire más is az addig általam ismert világ. Más volt az elvárás, más volt a fontos, más volt minden, egyszerűen meg kellett tanulni másként gondolkodni, cselekedni, tanulni. Igen, sikerült. Szakmát szereztem. Hozzáteszem, voltak itt is link időszakaim, és emiatt voltak hullámvölgyek.

Mindenből, úgy gondolom, profitáltam.

Nagy Zsolt és Jenes Csongor, Szalagavató 2006

Rengeteg új embert ismertem meg tanulmányaim alatt, és nagyon jó tanárnőim voltak. S mint egyetlen férfi diák volt hidegben, melegben is egyaránt részem. Igen, tudták, hogy honnét, milyen iskolából jöttem, ezt nem is titkoltam, sőt, a mai napig vállalom. Büszke vagyok erre.

Miután megvolt a szakmám, először igen nehéz volt, sajnos, szembesültem a világ kegyetlen oldalával, vagyis azzal, hogy bár kellesz mint szakember, mégsem kellesz sehová, így mosolyogva mindenhol, ahol állást pályáztam, elküldtek. Míg végül 2009. október végén a Budapesti Heim Pál kórház egy újonnan induló osztályára kerestek

ápolót. Megpályáztam és sikerült. Mivel még a Heim Pál kórházban nem volt kész a jelenlegi épület, a Budapesti Nyíró Gyula kórház felnőtt osztályára a serdülő és ifjúság pszichiátriáján volt az osztály, ahová mehettem dolgozni mint gyermekápoló. Itt leírni is nehéz miket tapasztaltam, kicsit furcsa volt látni a pszichiátriai beteg gyerekeket, és helytállni, de ez is sikerült. 2009 decemberétől már a Heim Pál gyermek pszichiátriáján dolgozom, már nem egészen öt éve mint ápoló. Itt napi szinten magatartászavaros és hiperaktív gyerekekkel foglalkozom, heti szinten 15-20 gyerekekkel. De van személyiségzavaros, skizofrén és egyre nagyobb számban autizmus, és autizmus spektrumzavaros

Szalai Imre osztálykísérő 2006

gyermek. Szeretem a munkám, pláne ha tudom, hogy segítek, márpedig a sok nehéz sorsú, rossz családi körülmények közt nevelkedő gyermeknek lehet. Ezért nem tudom megunni, ezért vagyok még ott. Itt ismertem meg feleségemet, aki a gyakorlatát töltötte, mondhatni jó helyre vitt az élet.

Értékelnek mint munkatársat, építhetek valamit, amitől a világ talán kicsit, de jobb lesz. Persze a mai napig keresem a helyem, az életnek ez csupán egy rövid megállója. 2012-ben megbetegedtem, és egy életre szóló betegség tört felszínre. Emiatt kéthavonta járok kórházba. Kicsit nehéz, de meg lehet szokni, ez erőssé tesz. Minden időmet lefoglalja a munka,

sokat dolgozom, és amikor tehetem, a feleségemmel vagyok.

Terveim közt szerepel, hogy leérettségizem egészségügyi alapismeretekből és főiskolára megyek, de ezek még távlati dolgok, most fontosabb a családocskám építése, hiszen minden közül az a legfontosabb...

Vidákovich Emese

Hogy mi történt velem az érettségi után, annak fontos előzménye, hogy a gimnázium első évében Horváth Györgyi lett az euritmia tanárom, aki nagyon megszeretette velem ezt a mozgásművészeti ágat. Olyannyira, hogy az érettségim választott tantárgyam lett. Ezzel elindí-

tott az utamon, amire akkor még nem is gondoltam.

Nagyon szerettem a sulit, ma már leginkább a szépre szeretek emlékezni, de azért azt is tudom, hogy küzdelmek és nehézségek épp úgy akadtak. Akkor már 9 éve éltem „Waldorfiában” és az érettségi után szerettem volna kicsit eltávolodni ettől a világtól. Multimédia és pénzügyi képzéseken vettem részt és sokféle munkát végeztem a virágárulástól a statisztáláson át az irodai munkáig. Sok mindent kipróbáltam, de mindegyikből hiányzott valami vagy a szellemi munka vagy a mozgás vagy a „lélek”. Ezek mellett azért mindig visszajártam Györgyihez euritmiázni.

Két év „csavargás” után megkerestek az Euritmia képzésről és felajánlották, hogy előképzettségemet és vizsgámat látva felvesznek a második évfolyamukra, ha vállalom a felzárkózást. Addigi életem legszebb és legküzdelmesebb 3 éve következett, rengeteget formálódtam és változtam, Scheily Mária lett az új mesterem, aki azóta is folyton tanít és alakít.

Bevallom soha nem akartam tanár lenni, főleg nem Waldorf tanár, mert gyerekként sokszor úgy láttam nagyon nehéz dolguk lehet és szinte minden idejüket az iskolának szentelik. Akkor még nem éreztem vagy nem értékeltem eléggé azokat a pillanatokat és eredményeket, amiért megéri ezt a pályát választani.

Fogadkoztam is, hogy soha nem leszek

Waldorf tanár, amit aztán pályám elején nagy mosolygások mellett vissza is kaptam Türkössy Szilárdtól. A képzés befejezése után egy hónappal már Euritmia tanár voltam, általános iskolai osztálytanító Fazekas Katalin mellett a Veresegyházi Waldorf Iskolában. Szentmártony Yvonnától rengeteget tanultam a pedagógiáról és rá kellett döbbenem, tanítani még nagyobb művészet.

Az elmúlt három évben négy Waldorf iskolában tanítottam, volt, hogy párhuzamosan három helyen. Tavaly az a megtiszteltetés ért, hogy Horváth Györgyit helyettesíthettem egy évig a Gödöllői Waldorf iskolában. Nagyon szép élményeket és hasznos tapasztalatokat szereztem a gimnáziumi osztályokban, ráadásul két érettségizőt is felkészíthettem, ami hálás feladat és nagy öröm volt számomra.

Ma már a Kispesti Waldorf iskolában tanítok és tanulok, igyekszem abban a szellemben és azzal szeretettel, ahogy engem tanítottak itt ebben az iskolában. Művészi munkát is végzek az Artemisz euritmia színpad csapatában, ami nagyon fontos az életemben.

Úgy gondolom megtaláltam azt a feladatot, ami leginkább megfelel a képességeimnek, és amit hosszú időn át szeretni tudok majd.

Hálás vagyok az Anyukámnak, hogy sok áldozatot vállalva beiratott testvéreimmel együtt ebbe az iskolába és így lehetőséget kaptam arra, hogy erre az útra léphessek

„Csak átfutni is jó ezeket a felismeréseket, »más emberek« leszünk tőle, vagyis közelebb jutunk önmagunkhoz, és ez által a gyerekekhez...”
Vekerdy Tamás

Miközben szülők és nevelők lázasan keresik a választ a nap mint nap felbukkanó nevelési problémákra (ezek nemcsak speciális iskolákban vagy hátrányos helyzetű családokban fordulnak elő), a világban egyfajta nevelői magatehetetlenség árad szét. Ezt igyekeznek ellensúlyozni Henning Köhlernek, a Janusz Korczak intézet alapítójának, a Waldorf pedagógia, továbbá más alternatív pedagógiák kiváló ismerőjének munkái. A szerző, maga is gyógypedagógus, megkérdőjelezve szokásos nevelési és gondolkodási sémáinkat, egy mély és eredményekkel kecsegtető nevelői és szülői magatartást mutat be.

KÜLÖNLEGES VISELKEDÉSŰ GYERMEKEK— EGY ÉLHETŐ VILÁG UTTORÓI Henning Köhler

Számuk állandóan nő, mint halljuk; ott garázdálkodnak a családokban, az óvodákban, iskolákban és a legjobb úton vannak afelé, hogy a pedagógustársadalmat történetének legnagyobb tanácsalanságába taszítsák: ők az úgynevezett viselkedési zavaros gyermekek. De vajon mit is értünk tulajdonképpen viselkedési zavar alatt?

A „feltűnő viselkedés” szigorúan véve egy értéksemleges fogalom, amely a statisztikailag ritka cselekvési és kommunikációs módokat jelöli. Egy gyermeket általában akkor tekintünk feltűnő viselkedésűnek, ha különös, szociális feszültségekkel is együtt járó, a nevelők által alig megközelíthető viselkedést mutat, anélkül, hogy ismernénk betegséget vagy fejlődést befolyásoló tényezőt.

Az egyéni életterv

Kétértelműsével fordulok a ma uralkodó trend felé, miszerint minden, ami nem környezeti jellegű, az a génekkel magyarázható. Ehelyett engem az egyéni életterv alapeszméje vezet, amely bizony összeütközésbe kerülhet a „normál” élet alkalmazkodási követelményeivel. Itt teremtő konfliktusokról kell beszélnünk, amelyek kedvezőtlen körülmények között valóban beteges jelleget ölthetnek. Különösen kedvezőtlenek a feltételek akkor, ha az előítéletekkel terhes emberi környezet az alkalmazkodási konfliktust mint alkalmazkodási zavart értékeli, és egyáltalán nem tartja lehetségesnek azt, hogy ebben valami mélységesen jogos és ésszerű nyilvánul meg. Ezzel szemben én

abból indulok ki, hogy minden egyes ember élete első pillanatától kezdve egy sajátos „vezérlő akaratot” követ. Nemcsak a tanulási képesség és kedv születik velünk, hanem a hajlam is, hogy így vagy úgy tanuljunk: ez az individuális „forgatókönyv” felismerhető már azokon a korai jellegzetességeken, amelyet a világra jöttünk után mutatunk, ahogy beleéljük magunkat a világba. Akkor talán a genetikai tényezők és környezeti behatások mellett létezik még egy harmadik, a fejlődést meghatározó tényező? Nem csupán Rudolf Steiner követői tartják lehetségesnek mindezt. Néhányan egy individuális, életútban gyökerező, irányító impulzust feltételeznek; egy magot, amely a szabad kibontakozás felé tör és amely saját törvényei szerint él. Rudolf Steiner mottója szerint: „Szellemileg tekintve minden ember egy önálló minőség.” S így minden újszülött, ha beszélni tud-

na, így szólna hozzánk: A csillagomat akarom követni, ha rögis is ez az út, de az egész világ azt akarja velem megértetni, hogy nem is ez a helyes út...

Különös viselkedésű gyerekek

A gyermekek, akik eleinte egyáltalán nem betegek, vagy zavartak, hanem különös észlelési-, tanulási-, és kommunikációs formáik miatt kilógnak a képből, az emberi környezet értetlensége miatt, és persze attól, hogy bárhol legyenek is, elutasító, dühödő reakciókat váltanak ki az emberekből, szabályszerűen felőrlődnek. Állandóan értésükre adják, hogy olyanok, amilyenek, vagyis elfogadhatatlanok. Hogyan tudja ezt egy ember elviselni? Kálváriájuk gyakran csak a második, harmadik iskolaévben kezdődik igazán. Egyszer csak a különös gyermekből frusztrált, motiválatlan, mélységesen csalódott gyerek válik. Ezek után nem

ritka, hogy az állandó lelki terhek következtében számos testi panasz is fellép. Ilyen esetekben aggódva tekintünk az ifjúkor éveire felé, hiszen a sérült önbecsülés bizony rossz ómen a kamaszkori konfliktusokra nézve. Elérkeztünk az alapkérdéshez: szép kis világunkban valóban csak úgy hemzsegnek a diszfunkciós gyerekek? Eltekintve attól, hogy a beszakadás már önmagában véve is igen megkérdőjelezhető, nézetem szerint gyakran azzal a problémával állunk szemben, amelyről túl kevés szó esik: nagyon tehetséges és erősen motivált gyerekek olyan súlyos nyomás alá kerülnek, különleges mivoltukat olyannyira félreismerik, hogy egyáltalán nem tehetnek mást, mint hogy „helytelenül” viselkednek. Így persze egyszer valóban elérkezik az idő, amikor bizonytalanságuk eléri azt a szintet, hogy szükségessé válik a terápiás beavatkozás.

A hontalan ember

Kétségtelen, hogy a kapkodó, zajos, médiák uralta és „fantáziagyilkos” mindennapok, amelyek városi és városközeli életkörülmények között telnek, súlyos teherként nehezdednek a gyerekekre. A gyerekek ma egyrészt egy állandó, túl sok inger által okozott stresszhatás alatt állnak, másrészt hiányoznak az életükből a kötetlen, fejlődésüket segítő tapasztalási területek. A természeti birodalmaktól való elidegenedés által az élet pótolhatatlan iskolája marad ki. A szabadban megélt játék nem csupán az testérzék kialakulását segíti, de a gyermekek felé egy egészen ősi, vallásos érzetet is közvetít, amelyet én a teremtető őserők szférájába való visszakapcsolódásnak neveznék.

Arról van szó tehát, hogy a taktilis és szenzomotoros integráció zavara ma már teljesen normálisnak számít.

A legtöbb ember egyrészt bizonyos mértékű érzékelési elsivárosodásban szenved, másrészt szenzoros stresszhatás alatt áll és ez gyakorta együtt jár a kínzó „valótlanság-érzésével”, vagy a cselekvésre való képtelenség, továbbá a nyugtalanság és féltékenység állapotaival. Sok gyerek érzi magát Goethe szavaival élve „hajléktalannak”. A testük számukra nem biztonságos vár, s most sorolhatnánk a megnövekedett civilizációs tényezőket, s távol álljon tőlem, hogy ezeket tagadjam. Azonban ritkán esik szó a teljességgel egészségtelen alkalmazkodási kényszeréről, amely ma a gyerekekre nehezedik. Neurotikus, szabálykövető és funkcionális gondolkodás uralkodik a felnőttek világában, amely már nem kíméli a legkisebbeket sem.

Kitörés a tudat kalitkájából

A gyermekellenesség ma mindenekelőtt strukturális probléma, amely ismét csak egy tudati problémát tükröz. Kultúránk a gyermekek élet- és lelki szükségletei ellen fordul, és ezáltal önmaga ellen is. Néha azt gondolom, legelőször azokat a gyerekeket kellene megfigyelnünk, akik nem várhatnak megértést a konformista gondolkodás ítélőszéke előtt, hogy segíthessünk, másként fogalmazva: hogy kitáljuk, mi hatna „kulturterápiásan”. Mintha csak azért jöttek volna, hogy felrázzanak bennünket. Sok beilleszkedési-zavarosnak ítélt gyermek – ha alaposabban megismerjük őket –, százszor egészségesebb, mint a jól alkalmazkodó

átlagpolgár, aki már egyáltalán nem tudja, mi hiányzik ahhoz, hogy teljes embernek érezze magát. Aki vágyait elnémította, aki a benne lakozó táncost leláncolta, aki elfelejtett csodálkozni és játszani, röviden: a szocializációnak nevezett önmegtartózkodási és el-tompulási folyamatot sikeresen végrehajtotta.

Legyünk hálásak azért, ha egyre több olyan gyermek érkezik, akik megértetik velünk: ki kell törnötök rendezett viszonyaitok tudati kalitkájából, mert ebben a légkörben nem tudunk fejlődni!

Vakon az eredetiségre

A gyerekek sokszor tanácstalanul, rémülten és zavartan reagálnak arra, ha különös adottságaikat nem ismerjük fel, és a meg nem értettség jeleit hiányosságként éljük meg. Gyakran nem látjuk meg az eredetiség segélykérését, és ez a tévedés kiválthat egy dinamikát, amely oda vezet, hogy a tehetség nem tud kibontakozni, és szó szoros értelmében „lelki akadály” keletkezik: a gyermek attól, hogy mi nem vagyunk képesek felismerni a benne rejlő kincseket, nem tudja azokat kiaknázni. A hibátlanul működő ember eszményképének megszállottjai vagyunk. Ezért tekintjük egyenrangúnak a normálist és az egészségest, és ezért alkalmazunk azonnal terápiás intézkedéseket bármilyen másság esetében. Az uniformizálási mánia is ennek a funkcionális mániának az egyik aspektusa: az

egységes vonaltól való akár legcsekélyebb eltéréseket is egyre tűrhetlenebb, hibás fejlődésként értékeljük, és direkt vagy indirekt módon patológizáljuk.

Eltérő tehetségképek

Fejlesztő pedagógusként, terapeutaként évről évre egyre több félénk, hallgató, visszahúzódó, állandóan szomorú, halvány gyermekkel találkozom, mint amilyen pl. a költő Eduard Mörike is lehetett. Ők – úgy tűnik – valóban egy „másik világból” érkeznek, és láthatóan visszariadnak attól, hogy fenntartás nélkül belevegyék magukat ebbe a világba. Mesékben élő szép lelkeknek is nevezhetjük őket – a bennük szunnyadó, halhatatlanul gazdag képi világ miatt. A maguk módján nagyon okosak, de csak akkor tanulnak, ha saját különleges okosságukat szólítjuk meg, és ismerjük a tempójukat. Lassúság, türelem és megfontoltság az életemük, szeretik a csendet. Gyakran szegődnek melléjük barátként a föld-gyermekek: ezek a szeretnivaló kis koboldok, többnyire fiúk; ezek a csökönyös, sötét bőrű és hajú, minden kézzel-

fogható, praktikus dologban ügyes, született szerelők. Imádják a feltalálókra szóló történeteket, hiszen maguk is feltalálói lelkületet hordoznak, kedélyállapotuk és érdeklődésük igazából a XVII.-XVIII. századba illene. Sokan közülük nagyon kötődnek a természethez és fejlett érzéssel rendelkeznek az anyagminőségek iránt. Jól ismerik a kőzeteket, a föld kincseit, a különböző fákat. A hegyekben vannak otthon igazán. Minden, ami a fákról szól, az róluk is szól. Barátaik a földi világ elemi lényei. Szeretik a kémiai és fizikai kísérleteket, ám kevésbé kedvelik a számolást. Füvesemberek, alkimisták, fafaragók, aranyművesek képe jelenik meg előttük, ha rájuk gondolok. A valóság óreinek nevezhetnék őket. Az ő problémájuk: vagy cselekvéssel és minden érzékükkel tanulnak, vagy sehogy. Sokakat közülük rossz tanulóként, gyenge teljesítményűként, közepes képességűként könyvelnek el. Értékeik – ha egyáltalán észreveszi ezeket valaki – manapság nem sokat számítanak. Szeretik a tiszta, egyszerű beszédet.

Minden pedagógus ismeri az érzékeny bőrrű, finoman érzékelő, mély érzésű, rendkívül gondoskodó, csupa szív gyermek típusát, akik gyakran lányok (vagy lányos fiúk). Igen félénkek, azonban zsarnoki módon képesek síkraszállni a maguk biztonságos védelmének megteremtéséért. Bennem néhányuk olyan hatást kelt, mintha egészen ifjú korukig mélységesen meg lennének rémülve attól, hogy egyáltalán e világon vannak. Nevezük ezeket a gyerekeket vigasztaló, vagy ápoló lelkűeknek, hiszen ezzel áruljuk el legnagyobb erősségüket. Meglepően korán éreznek felelősséget embertársaik iránt, és félős lelkületük ellenére

néha meghökkentő kockázatokat vállalnak azért, hogy segíthessenek valakin, pl. egy bajba jutott állaton.

Aki jelenlétükben egy másik gyermeket jogtalanul bánt, az őket is bántja. Páran közülük épp ilyen aggodalmat keltően szorgalmasak és komolyak az iskolában, gyakran félnek is az iskolától, mert állandóan túlhajtják magukat. Közülük sokan nehézségekkel küzdenek a szabályos, absztrakt tanulás terén. Intelligensek – jelszó: érzelmi intelligencia –, ám a lélektelen tények világa félelmet kelt bennük. Csupán 13-14 éves koruk táján csendesül bennük lassanként ez a félelem. A vigasztaló lelkeknek meg kell mutatnunk, hogy a tanulás mekkora jelentőséggel bír az emberek közötti kapcsolatokban ahhoz, hogy valóban érdekeldje őket a dolog. Másként csak unatkoznak szorgalmuk ellenére. Számukra nem létezik erősebb motiváló erő, mint az, hogy másokért tehetnek. Tanulni azért, hogy később segíthessenek másokon – csupán ezzel győzhetjük meg őket. Ha az iskolában sikerül a tudást és a képességeket: „ápolás, gondoskodás, gyógyítás és ajánlkozás” összefüggésében közvetítenünk, akkor nyert ügyünk van az „érzészerekekénél”.

Végezetül jöjjenek a türelmetlen, tolakodó, élményre éhes, „hiperaktív”, vihargyerekek, vagy kereső lelkek. Nekik mindig valami újat, izgalmasat, provokatívat kell kínálnunk. Ők mozogni akarnak, belebeszélni mindenbe, vitatkozni, döntést hozni, vakmerő tervekben tobzódni, kalandokat átélni. És persze benne lenni mindabban, amit a mai kor kínál. Ezért hát pedagógiailag nem tanácsos, hogy ezeket a vihargyerekeket tartósan távol

tartsuk az új technológiáktól. Hiszen ők nemcsak hogy vonzódnak ehhez, hanem még érzékük is van hozzá. A természet mégis felüdülés számukra, benne nyugalomra lelnek.

Szabadságvágyuk ámulatba ejtő, féktelenségük pedig nagy pedagógiai problémákat vet fel.

Másrészt alig találunk náluk segítőkészebb, kreatívabb, eredetibb gyermeket, akikre gyakran igaz, hogy egész gyermekkorukban serdülnek. Integratív (az integrált nevelés a pedagógiában a fogyatékos és nem fogyatékos egyének közös élet- és tanulási térben történő együttnevelését, tanítását és képzését jelenti mindannyiuk fejlődési lehetőségeinek optimalizálása céljából) napköziben, iskolákban dolgozó pedagógusok gyakran tapasztalják, hogy ezek a kereső lelkületű gyermekek magától értetődően, és lelkes szakértői állásfoglalást követően a különösképpen segítségre szoruló, speciális nevelési igényű gyermekek közé kerülnek.

Szívesen vesznek részt nagy ívű művészeti, nagy anyagot felölölő projektekben (zene és színház), szeretnek improvizálni trombitával, ütőkkel stb. A kicsinyes, monoton dolgok megőrjítik a vihargyerekeket. Nem mennék olyan messzire, hogy azt állítsam: gondolatolvasók. De képességük, amellyel megválaszolják azokat a kérdéseket, amelyeket még fel sem tettünk, valóban meghökkentő.

Kétségtelen, hogy az itt leírt lényhajlamok mindig is léteztek, de nem ilyen sok gyermek esetében, ennyire mélyrehatóan, majdhogynem azt mondhatnám könnyörtelenül, világosan látható, kifejlett formában.

A figyelmesség/figyelem erénye

Az alkat- és jellembeli hasonlóságokat nem szabad túlhangsúlyoznunk és hagyunk, hogy az egyéniség eltűnjön a típus mögött. Sokkal fontosabb a kategorizáló besorolásnál (még ha ez negatív előítélettől mentes is!) a mély, osztatlan, nem színlelt, elfogulatlan érdeklődés a „titokzatosságból” hozzánk szóló Te” (Martin Buber) felé. Így szület meg az atmoszféra, amelyben a gyermek megmutathatja önmagát: „Nézz ide, itt vagyok!”.

Ha szükség van is egy alapos diagnózisra, az itt vázolt belső tartalmakból fakadóan ez egészen más jellegű legyen, mint az, amelyik főleg a hiányosságokat hangsúlyozza.

S itt egy titokra lelünk: túl az értékelési kényszeren érzékszervünk nyílik a másik ember szépségére.

Ami ekkor megérint bennünket, annak a legcsekélyebb köze sincs semmiféle érzélgősséghez. Ha folyvást el lennének ragadtatva a gyermektől, az éppen olyan helytelen lenne, mint ha csupán a hiányosságaira koncentrálnánk. Amire én gondolok, az a tisztelet. Túl szimpátián és antipátián.

Korunknak olyan felnőttekre van szüksége, akikben belső nyitottság él, s még ennél is több: a megszokottól eltérő, a váratlan, a sajátos iránti lelkesedés képessége.

Fordította: Kuntz Orsolya

Forrás: <http://www.erziehungskunst.de/artikel/andere-kinder-andere-erziehung/verhaltensoriginelle-kinder-wegbereiter-fuer-eine-lebbare-welt/>

NYÁRI KONYHA

Kandírozott virágszirmok

Hozzávalók: ehető virágszirmok(lehet: rózsza, ibolya, orgona, árvácska, akác), 1 tojásfehérje, 5 dkg apró szemű cukor

Elkészítése: A virágszirmokat folyó víz alatt mossuk le és papírtörletre hagyjuk megszáradni. A tojásfehérjét verjük fel, de csak addig, míg kezd habosodni. Egy vékony ecset segítségével kenjük le a virágszirmok mindkét oldalát és szórjuk meg cukorral, majd helyezzük zsírpapírra és 1-2 napig hagyjuk száradni. Használjuk torták, sütemények díszítésére, de légmentesen lezárt dobozban akár több hónapig is tarthatjuk.

Zöld turmix=green smoothie

Elkészítéséhez csupán egy turmixgépre és sok-sok fantáziára van szükségünk.

Nagyon finom és tápláló ital, igazi klorofill és magnézium koktél, és mivel az összetevők rajtuk állnak, így kísérletezhetünk bátran, nekünk mi ízlik a legjobban. Eleinte, ha több gyümölcsöt teszünk bele és kevesebb zöldet, akkor nem zöld lesz a végeredmény, hanem kicsit lilásabb, világosabb - ez gyümölcstől is függ.

A zöld levelek bátran vegyíthetőek mindenféle gyümölccsel, igazából nem is sorolandók a zöldek közé. Nem kell tartani az emésztési gondoktól sem, vagy attól, hogy erjedést okozna együtt fogyasztásuk. Elkészítésükhöz csupán egy

turmixgépre és sok-sok fantáziára lesz szükségünk.

Az elkészítéshez elegendő egy-két fajta gyümölcs és bármilyen zöld növény.

A gyümölcs lehet: alma, banán, mangó, őszibarack, sárgabarack, bogyós gyümölcsök, mint eper, málna, áfonya, szeder stb...

Zöldek pedig pl. spenót, sóska, petrezselyem zöldje, sárgarépa zöldje, saláta, csalán, zellerszár leveles kel stb.

A rostokban gazdag zöld levél lelassítja a gyümölcscukor felszívódását, biztosítva ezzel, hogy pont annyi energiát használjon fel egyszerre a szervezet és olyan ütemben, amire éppen szüksége van.

Végül pedig két egyszerű recept kedvcsinálónak. A spenót, természetesen helyettesíthető bármivel:

2 banán
1 őszibarack/vagy 1 csésze áfonya
5 eper
1 nagy maroknyi spenót (idővel növelhető a mennyiség)
1 csésze víz
VAGY
1 banán
3/4 csésze ananász
1 csésze mango
1-2-3 maroknyi spenót
1 csésze víz

Mandulás levendulás álmokeksz

Hozzávalók:
200 g finomliszt
100 g őrölt mandula (mandulaliszt is

lehet)
csipet só
70 g porcukor
200 g hideg vaj
1/2 kezeletlen citrom reszelt héja
1/2 citrom leve
1 tojás sárgája
1-2 tk. szárított levendulavirág-a bátrabbak többet is tehetnek bele, de első próbálkozásra elég ennyi is...
A lisztet, a mandulát, a sót, a porcukrot, a levendulát, a citromhéjat, levet és a vajat gyors mozdulatokkal morzsásra dolgozzuk. dolgozzunk!) Hozzáadjuk a tojást és azzal is alaposan eldolgozzuk.
A tésztát egy fóliába csomagoljuk, majd pár órára, vagy akár egy-két napra is, hűtőbe tesszük.

Lisztezett felületen kb. 2-3 mm vastagra

nyújtjuk. Derelyevágóval keksz nagyságúra vágjuk.

Sütőpapíros tepsiben, 160-170 fokban 8-9 perc alatt halvány sárgára sütjük.

"Botkenyér" kinti sütögetéshez

500 g teljes liszt
20 g élesztő
60 g vaj
1/4 liter víz
2 csapott teás kanálnyi só
Gyúrunk egy élesztős tésztát, ezt ki-nyújtjuk, és hosszú csíkokra vágjuk. A tésztacsíkokat egy bot köré csavarjuk és szabad tűz lángjánál megsütjük.

Az összeállítást készítette: Kuntz Orsolya

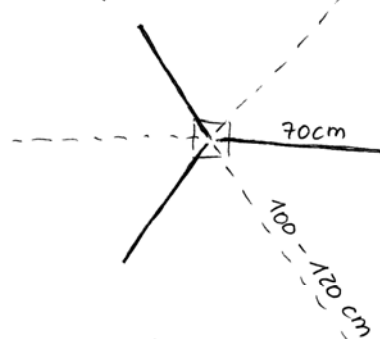

Dobó Dániel, 8. osztály alkotása

2 ÜSTÖKÖS

Anyag: 6x 1,7-2 m színes szalag (min. 1 cm széles)
2 teniszlabda vagy babzsák

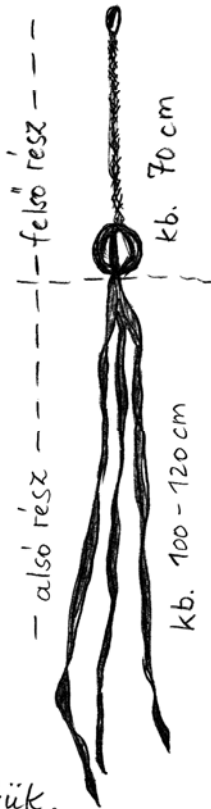
A felső részhez 3 szalagból
lemérünk 70cm-t és a szalagokat
rajz szerint egymásra fektetjük,

a metszőpontban összevarrjuk.

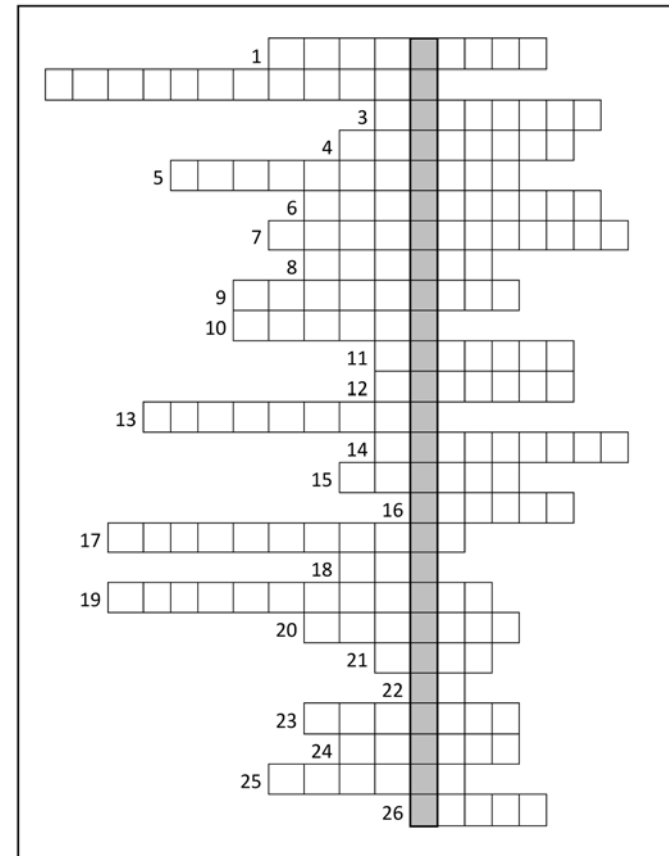
Erre ☐ rátesszük a
labdát ill. a babzsákot
és a 70cm-es szalagvégeket
feléle húzzuk és labdának/bab-
zsáknak felső pontján összevarrjuk.
Biztonság kedvéért óvatosan néhány
öltéssel a labdába/babzsákba rögzítjük.
A három szalagot összefonjuk, a „copf”
végét összevarrjuk és egy 3cm-es fület
alakítunk ki, a szalagokat egymásra öltve.

A két üstökös a mutatóujjakra akasztva,
szépen körözve (akár párhuzamosan, akár külön
mozdítva) igen mutatós látványt nyújt.

KH

REJTVÉNY (NEM) CSAK WALDORFOSOKNAK

Akik Waldorf óvodába
és iskolába járnak vagy
jártak, azok
könnyebben juthatnak
el a megfejtéshez - egy
rég indián
bölcsséghez, mint
akik nem ilyen
szerencsések...
A helyes megfejtést
beküldők közül hármat
sorsolunk ki. A
nyertesek ajándékba
kapják a Dióhéj két
következő számát!

FIGYELEM!
Az igazán ügyesek nem
(nagyon) használnak
elektronikus
segédeszközöket,
viszont bátran kérnek
segítséget
családtagjaiktól,
barátaiktól.

1. Fontos tantárgy a Waldorf iskolák
első négy osztályában, célja, hogy feléb-
ressze a gyerekek forma érzékét, fejlessze
térérzéküket. Előkészíti az írás, olvasás,
geometria és számolás tantárgyakat.
2. Kököjszi és Bobojsza hajójának neve.
3. Szent János napkor ezzel zárjuk a
nyárünnepet.

4. A 4. osztályos állattan epocha kedvelt
alakja, a fejlábúak családjából.
5. Német író, maga is Waldorf iskolába
járt, a Végtelen Történet, és a Momo
szerzője.
6. Ők négyen sokat segítenek a kis
waldorf iskolásoknak a számolásban.

7. A magyarországi Waldorf pedagógia megteremtője, az első magyar Waldorf iskola (Kissvábhegy) alapítója. Az ő nevét viseli a Pesti Regionális Waldorf Középiskola.

8. Kézimunka eszköz, az első osztályosok gyakran maguk készítik el a sajátjukat fából.

9. Német város, itt jött létre az első Waldorf iskola.

10. A „K” betű tanulásánál sokszor ő a betűmese főszereplője...

11. Szent Márton napon szívesen megosztjuk egymással.

12. A karácsonyi játékban így hívják a negyedik pásztort, aki késve érkezik, és már nagyon öreg.

13. A 11. osztályos diákok ilyen gyakorlaton vesznek részt.

14. A Szent Grált kereső lovag, Wagner egyik operája, 12. osztályban gyakran egy epocha szól róla.

15. Weöres Sándor tündérének neve.

16. „Alattad a föld, fölötted az ég,
..... a létra.”

A hetedik osztályosok meglepetése várja **Dobos Balázs** egykori diákunkat, az előző számunkban megjelent quizjáték helyes megfejtőjét! Gratulálunk érte!

17. A Csillagok háborújának rendezője, maga is waldorf papa.

18. Puck, a törpe bölcs, öreg kísérője Jakob Streit meséjében.

19. Német származású biokémikus, 2013-ban ő kapta az orvos-élettani Nobel díjat. 13 éven át volt waldorf diák, a hanoveri waldorf iskolában érettségizett.

20. Fontos konyhai eszköz, 6. osztályban sok diák farag ilyet.

21. A negyedikesek mind tudják: ha ő megforgatja a kalapácsát, akkor dörög az ég.

22. „Ég honában áll egy ház,
Arany ... vezet hozzá.”

23. Hüvelyesekkel töltött. textilből varrott játék, dobóeszköz, Az a jó, ha sok van belőle! Elsőtől tizenharmadik osztályig óriási szerepet játszik az oktatásban...

24. A harmadikosok sokat tanulnak erről az ószövetségi alakról, aki megmentette Egyiptomot a hét éves inségtől.

25. Az Adventi kertben ilyen formát járunk.

26. A szerdai nap, a Merkúr gabonája.

A rejtvényt készítette a Kőhalmi család

MESSZI DÉL VADJAI Kőhalmi Ákos filmajánlója

Sokszor a véletlen adja vissza a hitet a jó filmek keresőinek, hogy érdemes kutatni - vagy tényleg várni a jó szerencsére-, hogy rábukkanjunk egy-egy manapság készített remekműre. Egy efféle filmajánlóban persze lehetőség nyílhatna arra, hogy sok évtized filmtermésére visszatekintsünk- biztos fogunk is, szerencsére sokat láttunk már! Mégis, ha elfog minket a vágy, hogy valami újat ajánljunk, bajba kerülünk. Számomra legalábbis nehéz a mai filmtermésből egy olyat elővarázsolni, amely tényleg komoly katarzist okozott, s amely tényleg méltó arra, hogy ajánljam.

Bevallom, azok közé tartozom, akik rég abbahagyták a mozizást, bár olykor feltűnik egy-egy csemege, de túlnyomó többségében semmitmondó, unalmas a kínálat, a gondolatiságot inkább az óriási költségvetéssel igyekeznek pótolni. A televíziózással már nagyon régen felhagytam, aki szintén, az tudja, hogy miért.

Nos, a filmet a Gödöllői Városi Könyvtár videotékájában leltem meg. (Nagy dicséret a könyvtárunknak, amely számtalan magas színvonalú szolgáltatása mellett a film- és zenetárára is nagy hangsúlyt fektet, és egyre bővülő kínálat várják a film- és zenerajongókat.) Az ötlet, hogy leemeljem a polcra a filmet onnan eredt, hogy hetedik osztá-

lyos lányom (Adél) pont két hete volt lázas, így az „Afrika-epochájának” jelentős részét gyögyulással töltötte. Gondoltam, hogy „A messzi dél vadjai” (Beast of the southern wild) című film jót tehetne az éppen „világmegmentő lelkületű” lányom Afrika-képének. Kicsit nehezen volt ugyan számomra összeegyeztethető a „12 éven felülieknek” való besorolás a fülszövegben olvasható tartalommal, melyben egy félárva kislányról, gyógyíthatatlanul beteg apáról, és százévente előforduló óriási viharról olvashattam. Atyai szívem akkor kezdett igazán aggodni, amikor kiderült számomra, hogy a filmben „régén kihalt ördögi lények” is szerepelnek, „melyek feltámadnak fagyos sírjukból, s rettegésbe taszítják a Földet”. Mindezek mellett a főszereplő életkora volt feltűnő, hiszen az óvodáskorú Quvenzhané Wallis alakítja a kis Hushpuppy szerepét, akit rögtön Oscar-díjra is jelöltek ezért a teljesítményéért. (A filmtörténet legfiatalabb Oscar-jelöltje ő!) Bölcs apaként megtekintettem a külön lemezre rögzített extrákat, nem szerettem volna sem magamat, sem Adélt kitenni egy nyafogós-érzelgős-szirupos műfilmnek, még kevésbé egy vérgőzös, szörnyektől hemzsegő tini-horrorinak. Hamar megnyugodtam – bár rájöttem, hogy a történet Louisianában (egy Teknő nevű helyen) játszódik, a

lápvidék közepén, pont ott, ahol a valóságban is van (így bölcs apaként arra is rájöttem, hogy az nem is Afrika). A filmkészítők nagy része kezdő, vagy lelkes amatőr, ez igaz a szereplőkre is, hiszen többségük környékbeli lakos. Üdítően lelkes (és lelkiismeretes!) csapat készítette a filmet, érezhetően óriási szellemi erőt és kreativitást mozgósítva, hogy láthassák az emberek ezt a fantasztikus történetet.

Semmiképpen sem szeretném a történetet elmesélni, legyen elég az, hogy minden igaz, ami a fülszövegben olvasható, ebben a megrázó erejű alkotásban. Talán éppen azért megrázó, mert nem akar az lenni. A történet egyik szereplőjének

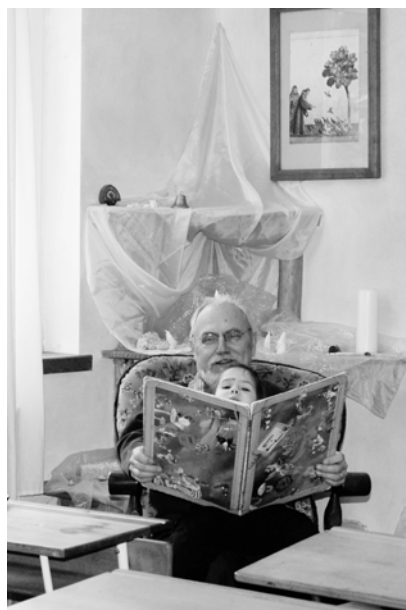
sem lennénk szívesen a helyén, nem élnénk át sorsuk egyetlen pillanatát sem, de ha már láttuk, megsiratjuk őket, drukkolunk nekik és magunkban talán megfogadjuk, hogy mi is így tennénk a helyükben, ha így fordulna a sorsunk.

A film zenéje is csodálatos, hiába kerestem nem találtam számomra ismerős nevet a zenészek között sem. Mindenesetre engem az aláfestő zene stílusában nagyon emlékeztet két nagyszerű fiatal csapat munkásságára. Szeretettel ajánlom hát figyelmetekbe a Sigur Rós(ők egyébként izlandiak) és az Arcade Fire munkásságát. Talán legjobban az utóbbi Rebellion című számát...

NYÁRI OLVASNIVALÓ

1-2. osztályosoknak

Grimm mesék
Benedek Elek meséi
Móra Ferenc meséi
Illyés Gyula: 77 magyar népmese
Jakob Streit: Állatmesék (2. osztály)
Leszkai András: Moha bácsi meséi
Gunhild Sehlin: Mária kis szamara
Török Sándor: Kőköszi és Bobojsza
Török Sándor: Gilikoti
Szentek legendái (2. osztály)
Jakob Streit: Puck a törpe
Jakob Streit: Puck az emberek birodalmában
Jakob Streit: Hadd legyek a testvéred (2. osztály)
Tersánszky Józsi Jenő: Misi mókus kalandjai

3-4. osztályosoknak

Lázár Ervin: Berzsián és Dideki
A hétfejű tündér
A kisfiú meg az oroszlánok
Bab Berci kalandjai
Szegény Dzsoni és Árnika
Fekete István: Bogáncs
(4. osztály) Tüskevár
Kele / Vuk / Csi
Eleanor H. Porter: Az élet játéka
Astrid Lindgren: Harisnyás Pippi
Juharfalli Emil
Bálint Ágnes: A szeleburdi család
Rudyard Kipling: Dzsungel könyve (4. osztály)

J.R.R. Tolkien: A Babó (4. osztály)
Michael Ende: Momo (4. osztály)
P. L. Travers: A csudálatos Mary
Komjáthy István: Mondák könyve (4. osztály)
Selma Lagerlöf: Nils Holgerson
L. Frank Braun: Őz, a nagy varázsló
Carlo Collodi: Pinokkió
Eric Knight: Lassie
Szabó Magda: Tündér Lala
Szigetkék
Móra Ferenc: Kóchuszár
Erich Kastner: Emil és a detektívek
Összeállította: Györgypál Ildikó

5-6. osztályosoknak

Fekete István: Tüskevár
Hegedűs Géza: Az írnok és a fáraó, A milétoszi hajós
Burnett: A titkos kert
Verne regények
Mark Twain regények
Ransome: Fecskék és Fruskák, Galambposta, Téli szünidő, Fecskevölgy
Cooper: Nagy indiánkönyv
Békés Pál: A Félőlény
Darvasi László: Trapiti
Lázár Ervin: Szegény Dzsoni és Árnika
Annie M. G. Schmidt: Macskák társasága
Jacqueline Wilson: A kofféres kislány, Komisz lányok
Csukás István: Keménykalap és krumpliorr

Móra Ferenc: Aranykoporsó
Hegedűs Géza: Az egyetlen út
Gárdonyi Géza: A láthatatlan ember, Isten rabjai, Egri csillagok
Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk
Bálint Ágnes: Szeleburdi család
Nógrádi Gábor: Pete Pite
Bakó Ágnes: Fekete Szivárvány
J.K. Rowling: Harry Potter könyvek
Tolkien: A Babó
G. Szabó Judit: A macskát visszafelé simogatják
Louis Sachar: Bradley, az osztály réme
Michael Ende: Momo
Böszörményi Gyula: Gergő- könyvek
Christine Nöstlinger: A cseregyerek

7-8. osztályosoknak

Bodo Kühn: Gutenberg mester élete
Barabás Tibor: Máglyák Firenzében
Erdődy János: Így élt Magellán, Sasoknál magasabban, Így élt Husz János

Rónaszegi Miklós: Hínáros tenger
Gerald Durrell: Madarak, vadak, rokonok
Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője, A két koldusdiák

Jókai Mór: Az utolsó budai pasa, Török-
világ Magyarországon
Aszlányi Károly: Kalandos vakáció
Mark Twain: Tom Sawyer
Linda Sue Parker: Min mester inasa
Szalay Lenke: Mogyoró és a Fiú
Lois Lowry: Számláld meg a csillagokat
Jókai Mór: A kőszívű ember fiai, És
mégis mozog a Föld, Fekete gyémántok,
Egy magyar nábob
Mikszáth Kálmán: A gavallérok
Dumas: A három testőr, Monte Christo
grófja
Verne: Kétévi vakáció
Dickens: Twist Olivér, Karácsonyi ének
Harriet Beecher-Stowe: Tamás bátya
kunyhója
Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig
Rideg Sándor: Indul a bakterház
Salinger: Zabhegyszó
Brunella Gasperini: Mi és ők
Patrick Ness: Kés a zajban
Jonas Jonasson: A százéves ember, aki
kimászott az ablakon és eltűnt
Tolkien: A Gyűrűk ura

N. H. Kleinbaum: Holt Költők Társasága
Maros Edit: Hűvösvölgyi sulis
Rick Riordan: Percy Jackson könyvek
Jack London: A vadon szava
Jerry Spinelli: Stargirl
Bóc István: A krimináls hetedik bé
Gail Carson Levin: Elátkozott Ella
Jane Austin: Emma, Büszkeség és bal-
ítélet
Emily Bronte: Üvöltő szelek
P.G. Wodehouse könyvei
Gimesi-Jeli-Tasnádi: Időfutár
Sir Arthur Conan Doyle: Sherlock
Holmes történetei
Harry Kemelman: A rabbi hétfőn eluta-
zott
Tolkien: A Hobbit, A Gyűrűk Ura trilógia
Harper Lee: Ne bántsátok a feketerigót!
Rejtő Jenő: Pizkos Fred, a kapitány, A
tizennégy karátos autó
Szabó Magda: Abigél, Mondják meg
Zsófikának, Für Elise

*Az összeállítást készítette:
Ruszkay Andrea*

KÖZÖSSÉGI ÉLET

ARBOFESZTEN A PÜNKÖSDI BAZÁRUNK egy szervező szemszögéből

Egy januári napon megkeresett Kovásznay Szász Gergely, a tavalyi és az idei ArboFeszt egyik megálmodója, hogy szeretnének együttműködni iskolánkkal a megrendezésben. Nagyon örültem a megkeresésének, mert már tavaly – látván színvonalas anyagukat – kacérkod-

tam az ötlettel, hogy milyen jó lenne, ha közösségünk részese lehetne ennek a programnak. Akkoriban azonban későn kezdték a szervezést, májusi bazárunk egy napra esett az I. ArboFesztrel, és az, hogy hirtelen változtassunk sokéves hagyományunkon, szóba sem jöhetett. Idén

viszont időben voltunk.

Gergő óriási lelkesedéssel vezetett végig az Arborétumon, miközben sokat mesélt a tavalyi tapasztalatokról, az ideai tervekről. Pillanatokon belül lenyűgözött első-
rő lendülete, törekvése, hogy egy fesztivál keretében mutassa be azokat az értékeket, amelyeket a Waldorf közösség is magáénak vall: környezet- és természetvédelem, fenntarthatóság, az Arborétum népszerűsítése, mese, gyerekprogramok, aktív civil szervezetek bemutatása stb. Úgy éreztem, itt a helyünk. Az ötletet felvettem egyesületünk vezetőségének, Györgypál Ildikónak, az ideai bazárszervező osztály tanítójának és egyben az osztálynak is, majd a tanári konferenciának. Nagy meglepetésemre valamennyien lelkesen támogatták az ötletet. Többen is kifejezték, ami olyan szépen megfogalmazódott az egyik hírlevélben: ez egy „újabb alkalom arra, hogy a Mihály-impulzust hordozva kilépjünk megszokott kereteink közül és értékein-

ket megmutatva jelenjünk meg egy nagyobb közösség előtt.” A pünkösdi egyik szellemi üzenete a közösségalkotás. Így ez még inkább indokoltá tette, hogy „a megszokottnál kicsit nagyobbbat nyissunk”. Még időben, közösen – szülők, tanárok, fenntartó – döntöttük el, hogy az eredeti időpontot módosítva az ArboFeszt keretein belül rendezzük meg pünkösdi bazárunkat.

Ezzel számomra egy embert próbáló időszak vette kezdetét. Álmatlan éjszakák gyötrelmei következtek... Vajon megmarad-e a bazárjaink bensőséges hangulata? Mi lesz a gyerekekkel az Arborétum hatalmas, széttagolt területén? Hogy fogunk „működni” több, egymástól elkülönülő helyszínen? Nem lesz-e túl sok a kifelé való nyitásból? És még sok ezer gondolat, amely csak a döntés felelősségével született meg...

Kapcsolattartóként az először ritkább, majd heti, az utolsó héten gyakoribb megbeszéléseken, bejárásokon idővel megismertem az ArboFeszt szervezőit, az ún. ArboFeszt Alkotói Kört, egy nagyon fiatalokból álló, sokszínű csapatot. Kezdeti leköppanni, hogy ők nem waldorfosok és bizony majd sok olyasmivel kell számolnunk, ami nem a mi szájunk íze szerint való. Arcfestés, ugrálóvár, másfajta bábműsor, sportversenyek..., és még sok minden, ami csak menet közben derült ki. Az egyik oldalon hihetetlen profizmus jellemezte az elképzeléseiket – koncepció, sajtótájékoztató, reklámfilmforgatás stb. -, a másik oldalon viszont nehezen volt mindez megfogható, aprópénzre váltható. Óriási álmok, annyi színtér, hogy már felfogni sem tudtam, a

város nagymértékű bevonása... Nehezen találtam meg ebben a helyem az utolsó pillanatig.

Ezzel párhuzamosan zajlottak a szervezési munkálatok iskolánkban. Végtelenül hálás vagyok szervezőtársaimnak, mindenekelőtt Fábián Zsuzsának, aki időben, fantasztikus szellemi kapacitásának köszönhetően összeszedte a feladatokat és ezeket táblázatba rendezte, hírlevelet írt, beharangozót a honlapra és még számtalan feladat elvégzésével segítette megjelenésünket egészen a „Játék-tér” gondos felügyeletén át az esőben való sátorbontásig. Nagyon sokat köszönhetek Györgypál Ildikónak is, aki kezdettől fogva oroszlánrészt vállalt a feladatok megszervezésében, a tanárok, osztályok mozgósításában. Személye által a tanári konferencia sokkal inkább magáénak érezhette a feladat súlyát, a szülői kör pedig élvezhette gondoskodó odafigyelését, ösztönzését, nem kevés aggodalmat és felelősséget vállalva magára.

Kuntz Orsolyának köszönhetjük a tízfélé – többször is összeszámoltam! – színvonalas kézműves-tevékenység megálmodását, az anyagbeszerzést, a szervezőkkel való egyeztetéseket a gyerekfoglalkozásokkal kapcsolatban. Mincsik Krisztina pedig most is rendületlen energiával szervezte a közel 30 kézműves árust, fantasztikus praktikussággal, ügyességgel.

Végül pedig mindenképp szeretnék köszönetet mondani a 4. osztály kitartó csapatának, akikre most is, mint mindig lehetett számítani! Akik nem sajnálták az időt és fáradságot a szülői esteken és a levelezőlistán való hosszadalmas, részletekbe menő megtervezésére a végül fenomenálisra sikeredett büfének, a ki- és elpakolás megszervezésének stb.

Hosszadalmas beszámolómból lassan maga a lényeg hiányzik: minden frázis nélkül, várakozáson felül nagyon jól sikerült maga a nap, az ArboFeszt, tiszteltreméltó módon, páratlan minőségben

jelentünk meg a nagyközönség előtt! Bátran mondhatom, hogy nem tudom, létezik-e még olyan közösség Gödöllő városában, akik ekkora erőbefektetéssel, összetartással és szervezethez hasonló színvonalat produkálna, mint a mi közösségünk Újra megélhettük, hogy micsoda erő lakozik bennünk! Az aggodalmaim az ArboFeszt-szervezőkkel kapcsolatban testet öltöttek: óriásit markoltak, a feladatok megszervezettsége, szétosztása (pl. kitáblázás, tájékoztatás stb.) korántsem volt összeszedett, az utolsó napokra nagyon kevesekre hárult rengeteg feladat, végül magukra maradtak... Magán a rendezvényen szembesültem csak azzal, hogy a „Családi Nap” nagy részét mi töltöttük meg tartalommal, és ez nagyon nagy dolog!

Bevallom, az utolsó napok stresszében elcsigázva álmodni sem mertem, hogy másnap közlünk mindenki jókedvűen, vidám hangulatban vesz majd részt és minden olajozottan fog működni részünkről, minden mozzanat, amit elterveztünk, hála a számtalan szorgos szülői-tanári és óvónői kéznek! Nagy kihívást jelentett számomra a három-négy különböző helyszín összehangolása, az ezek közötti folyamatos ingázás. De remekül megoldottuk ezt is, bár nagyon hiányzott mindnyájunknak az egy szintéren való közös együttlét.

És hogy megérte ez? Mi is a hozadéka?

Szerintem ezt most még nagyon nehéz megítélni. Míg a megelőző pénteken ezerszer elmondtam magamban: „Istene, bocsáss meg, soha többet nem fogok ilyet bevállalni...”, egy nap múlva,

jártányi erő híján, nem remélt jó érzésekkel úgy éreztem, hogy érdemes volt.

Nagyon sokan láttak és érzékeltek bennünket. A pontos számot máig sem ismerem, de hallottam 2000 főről is, a polgármestert és az alpolgármestereket vendégül láttuk reformbüféinkben, szemtől-szemben látták, hogy itt vagyunk...

A visszajelzésekből közösségünkben úgy ítélem meg, hogy talán elég évente egy nagy nyitás. A Mihály-napi Csiribiri napot nagyon szeretnénk folytatni, az igazán a miénk, mint ahogy azt a Makám együttes egyik fiatal zenésze mondta rólunk az első Csiribiri napon: „Olyan, mint a tiszta forrás”.

Az a meggyőződésem, hogy fontos a nyitás (természetesen nem minden áron!), nem élhetjük a közösségünkön belül tartva értékeinket, gondolván, hogy majd jön az, akinek ez az útja. Ehhez igenis lépéseket kell tennünk! És hogy ezt érdemes, mi sem jobb bizonyítéka ennek a sok kézzel fogható visszajelzés. A közelmúltban többen is ezeken keresztül találtak ránk, vagy ítélnék meg bennünket hozzánk méltóan. Ez az igazi pozitív hozadék.

Nagyon büszke vagyok azokra az értékekre, arra a magas minőségre, amit a Waldorf pedagógia szellemiségében pedagógusaink, szülői körünk, gyermekeink megteremtettek közösségünkben az elmúlt több, mint 20 évben. Nincs annál szebb érzés, mint megmutatni mindazt, amire büszkék vagyunk, amiben mélyen hiszünk. Ezt a törekvést kívánom szolgálni minden erőmmel márciustól félállású egyesületi munkatársként, tanárként és szülőként egyaránt.

Kecskés Judit

AZ ARBOFESZT EGY KRÓNIKÁS SZEMSZÖGÉBŐL

Már korán reggel lelkesen érkeztek a Waldorf bazár résztvevői, a legtöbben a saját lábukon, a frissen és tisztán ragyogó napfényben vidáman sétáltak a fák között a különböző helyszínekre. Egy „résztvevőt” kellett erővel odarángatni: és ez nem volt más, mint a méretes fagyis pult, amely aztán mégis megadta magát, és békésen szolgált egy helyben állodogálva a nap folyamán. A korán reggel érkezők szépen segítettek „belakni” a tereket, a szabályos kör alakú erdő-nyíládkot, a „Köröndöt”, a kisebb-nagyobb réteket, a színpadok környékét.

A nyolcadikos fiúk és szüleik, tanáraik építették a körhintát, a Körönd jellegzetes szereplőjét – a második szülők pedig egész nap működtették. Voltak árusok, nem volt hiány egyedi és szívvel-

lélekkel készült alkotásokból, amelyekhez remek „kirakati háttérrel” nyújtottak a különleges fák és bokrok. A kézművesek utcájában festeni, barkácsolni, agyagozni, nemezelní lehetett, de szappanbuboréknak drótot hajlítani is tudott, aki akart, szintén szülők, tanárok és diákok jóvoltából. Mindenki felkészülten, derűsen és a körülményekhez maximálisan alkalmazkodva várta az érdeklődőket, akik szép számban érkeztek is.

A sok ismerős arc – iskolánk népe – mellett sok új vendégünk is volt. Egy kisfiú Kisújszállásról érkezett családjával, egy másik gyerek Újpestről jött. A programról barátaitól, a Facebookról és levlistákról tudtak, és kicsit félszegen, de azért jól érezték magukat, „fürödtek” az élményekben, miközben nem pörögtek

túl. Sokan emlegették Dr. Gémesi György polgármester megnyitó beszédében felvázolt hosszú távú terveit: nagy térségi, intézményi összefogás eredményeképpen bicikliút, madár-rezervátum, „mini-állatkert” és egyéb fejlesztéseket terveznek az Arborétumban, valamint épül Gödöllő környékén egy új tó is.

A mégis nagyobb izgalma vágyók számára zajlottak az akadálypályán, a kutyakiképzésen, a kincskeresőben is a kalandok, minden életkorú résztvevőnek lehetett ládát és fát mászni, gólyalábazni, ökörfogattal mókázni is.

A büfé is jól működött a zöldben, főtt a kávé, gyümölcsöktől illatoztak az italok és a szívrágy minden színében ragyogtak az ételek, látszott, hogy nem volt hiába a sok körlevél és felkérés: a sokféleség arra utalt, hogy sok család részt vett a büfé „tartalomszolgáltatásában”. Persze jóval nehezebb lehetett a „civilizációtól távol” dolgozni a büféseknek, de ezt nem mutatták.

Fesztivál és mégsem?

A nagy tér és a sok program azzal a kellemes élménnyel járt együtt, hogy bár mindenütt társaságban, gyerekek és felnőttek közt lehetett lenni, mégsem kellett sorban állni, várakozni.

Érzékelhető volt, hogy egy láthatatlan forgatókönyv pergett, délután háromig látszólag kotta szerint működött minden. Alighogy be tudták fejezni Gingallósaink és Eszterláncosaink nívós bemutatójukat a Völgyszínpadon, esni kezdett, előbb gyengéden, majd egyre erősebben.

Mindenki mentette, ami menthető volt, a kézművesek és a zenészek is a végsőkig kitartottak, de sajnos az eső is. A délután öt óra körül feltisztuló napfény még hozott némi bizakodást, hogy aztán elemi erővel csapjon le az újabb eső, és éjszakáig abba se hagyja. A Waldorf bazár résztvevői munkájuk végeztével hazaszállingóztak, az ArboFeszt zenei programjának résztvevői éjjel egy sátorban muzsikáltak. Június 20-án folytatják, befejezik az elmaradt zenei programokat.

Fülöp Hajnalka

KÖZÖSSÉGI HÍREK

Kiállítás

A Szigetkék Alkotóműhely, amelynek foglalkozásait jelenlegi és volt szülőtársaink tartják és sok-sok diákunk lelkes résztvevője, idén nyár elején is kiállítást tart a tanév során elkészült alkotásokból. A kiállításon a következő csoportok alkotásai lesznek láthatóak:

Sanyi Manók Rajzköre, Nagy Sándor Rajzkör, Cseréptár Kerámia Műhely, Monofaktúra Kézműves Műhely, Barkács Műhely.

A kiállítást 2014. június 13-án, pénteken

15 órakor Kőhalmi Ákos nyitja meg, az alkotások július 5-ig lesznek láthatóak a Művészetek Házában.

Nemezkurzus

2014. június 21-én 9-14 óráig Kovács Gabriella textilművész szülőtársunk nemezkurzust tart az iskolában. 12 éven felüli gyerekeket és felnőtteket vár közös alkotásra. Jelentkezni a következő elérhetőségeken lehet: gobi@masema.hu, 06-70-378-2792.

Beiratkozás, adategyeztetés, vállalások megújítása

2014. 06. 16-17-én, hétfőn és kedden 8-18 óráig a leendő 1. osztályos és az eddig is intézményünkbe járó gyermekekkel kapcsolatban beiratkozást és adategyeztetést tartunk. Bízunk benne, hogy addigra minden osztályban lezajlanak a vállalási estek – ezúton is köszönjük az együttműködéseket ebben! A megállapodások megújítását az elfogadott osztályvállalások vállalási összegével lehet megtenni, valamint a tartozások megfizetésével. Részletfizetési megállapodást továbbra is kezes által aláírva fogadunk el, a nyomtatványt az egyesületi irodában tudjátok beszerezni. A nullás egyenleggel és érvényes vállalással rendelkezőknek „zöld folyosón” biztosítjuk az egyesületi megállapodások aláírását. Kérjük, a honlapon megtalálható és korábban kiküldött adategyeztetési dokumentumokat kitöltve hozzatok, így tovább csökkenthetjük a várakozási időt.

János-nap és nyolcadikos bemutató

Az évzárót és bizonyítványosztást a hagyományoknak megfelelően június 24-én, János-napon tartjuk 17 órától. A Szent János-napi ünnepség és tanévzáró után, 20 órától az euritmia teremben a 8. osztály előadásában láthatjátok a Pizskos Fred, a kapitány című képregényes hangjátékot Rejtő Jenő regénye alapján.

Eredmények

Nagy öröm számunkra, és egyben büszkék vagyunk arra, hogy diákjaink más területeken is megállják a helyüket, gya-

kori és aktív résztvevői különböző sport-, zenei, művészeti, kulturális eseményeknek is.

Néhány eredmény a közelmúltból:

A 29. Telekom Vivicitá Városvédő Futáson Kiss Bertalan Mátyás, 3. osztályos diákunk 10 km-es távot, a hetedik osztályos Kiss Márton Gellért pedig 21 km-es futótávot teljesített. Gratulálunk Farkas Lizettnek is, aki a VIII. Regionális Gítárversenyen I. helyezést ért el.

Jelinek Eszter néptáncosai közül az Eszterlánc csoport a 2014. május 5-én megrendezett III. Nemzetközi Gödöllői Ifjúsági Zenei Fesztiválon néptánc kategóriában 1. helyezést, az összes produkció közül pedig III. díjat kapott!

Táborok

Szeretettel várja a kalandvágyó, kreatív nyári táborozókat a *Sanyi Manók X., jubileumi tábora*, az *Ó, Tihany vár* és a *Waldorf CIRKUSZTÁBOR!*

A cirkusztábor fergeteges bemutatóját pedig már most be lehet jegyezni a naptárba: július 18-án, pénteken 17:00 órakor a gödöllői Főtéren és július 19-én, szombaton 10.00 órakor az iskola tornasátrában várnak mindenkit szeretettel táborzáró bemutatójukra!

Nyári Akadémia

Sokéves hagyományt követően idén is iskolánk ad otthont a Waldorf-tanárok Nyári Akadémiájának a Waldorf Ház szervezésében 2014. június 29-től július 4-ig.

A következő előadások nyitottak minden

érelklődő számára (jelképes összeg hozzájárulásával), szeretettel várunk Benneteket!

Június 29. 17:00-18:15:

A kisgyermekkor és az ifjúkor mint egymás tükröképei - Ivaskó Ilona, G. Ekler Ágnes

18:45-20:15: A Waldorf iskolák magyarországi együttműködése és feladatai

Június 30.-július 4., időpont: minden nap 9:30-10:45-ig:

Június 30.: Markus Osterrieder: A KÖZÉP mint kulturális, történelmi és lelki tér I.

Július 1.: Markus Osterrieder: A KÖZÉP mint kulturális, történelmi és lelki tér II.

Július 2.: Markus Osterrieder: A KÖZÉP mint kulturális, történelmi és lelki tér III.

Július 3.: Tobias Richter: A Waldorf is-

kola tantervének szimptomatológiai vizsgálata (Alapok és intenciók)

Július 4.: Sam Betts: Érzékelni, elképzelni, észlelni.

Híreinkről, eseményeinkről továbbra is honlapunkon lehet bővebben tájékozódni: www.waldorf-godollo.hu

Különösen nagy szeretettel ajánljuk itt mindenki figyelmébe a bal sávban található galériánkat, ahol Skoda Mercinek köszönhetően szebbnél szebb fotók engednek bepillantást közösségünk sokszínű életébe.

Minden ötletet, javaslatot, programot örömmel várunk a Közösségi élet rovatban a továbbiakban is!

Az összeállítást készítették: Kecskés Judit és Fábíán Zsuzsa

KITEKINTŐ

PÁRHUZAMOS ELSŐ OSZTÁLYOK indításának tapasztalatai a magyarországi

Az elmúlt években többször is felmerült már az a gondolat a felvételi időszakban, hogy mi lenne, ha két első osztályt indítanánk.

A tavaszi nagy lendület azonban májusra mindig alábbhagy, félretesszük ezt a témát, majd következő tavasszal kerül

újra elő, a jelentkezők számától vagy a felvételi döntésektől függően. Idén úgy gondoltuk, hogy alaposabban utánajárunk annak, milyen lépéseket kellene ehhez megtenni, mit jelentene ez az iskola számára, hogyan épülhetne fel minél jobban ez a folyamat.

Első lépésként körülnéztünk azokban a Waldorf intézményekben, ahol már indítottak párhuzamos osztályt. Arra voltunk kíváncsiak, hogyan készítették elő, mi motiválta őket ebben, hogy hozták meg a döntést, milyen tapasztalataik vannak eddig.

Magyarországon elsőként 2013 szeptemberében Solymáron indult két első osztály, majd idén tavasszal két iskola, a fői és az óbudai is úgy döntött, hogy párhuzamos első osztályt indítanak. Megkeresésünkre mindhárom intézmény nyitott volt, örömmel megosztották velünk az eddigi tapasztalataikat – fogadjátok szeretettel körképünket!

SOLYMÁR

Naszályi Nóra: Ami a párhuzamos osztályok indításához tartozik

A folyamat, amely 2013 szeptemberében két párhuzamos első osztály indításához vezetett a Fészek Iskolában, 2012 tavaszáig nyúlik vissza. Ekkor az óbudai, hidegkúti és solymári iskola osztálytanítói szorosan együttműködtek osztályaik kialakítása során. Mindhárom iskola évek óta abban a helyzetben volt, hogy lényegesen több gyermek jelentkezett hozzájuk, mint amennyinek helyet tudtak biztosítani. Ezt a nehéz helyzetet igyekezett a három iskola közösen kezelni.

Együttműködésük a 2012-13-as tanévben olyan pedagógiai munkává nőtte ki

magát, amelyhez az említett osztálytanítók mellé a három iskola további pedagógusai és fejlesztőpedagógusai, illetve az iskolák vonzáskörzetéhez tartozó mintegy nyolc Waldorf óvoda pedagógusai csatlakoztak.

A találkozók változó helyszíneken: a solymári, hidegkúti és óbudai iskolában, valamint a Len utcai óvodában zajlottak. Céljuk a kialakult helyzet közös áttekintése volt, mivel az iskolai túljelentkezés az óvodákat is közvetlenül érintette. Az iskolai gyermekfelvételhez kapcsolódó szellemi, szociális és technikai kérdések képezték a találkozók témáját. Gondolatébresztőként szolgált a közös munkához a Goetheanum Pedagógiai Szekciójának „Az iskolaérettség” címmel megjelentetett kutatási anyaga.

Ezzel párhuzamosan a Fészek Iskolában a tanári kollégium kialakított egy tanárokból és kurátorokból álló munkacsoportot, amely egy esetleges párhuzamos osztály indításával kapcsolatos kérdésekkel foglalkozott. Márciusban került sor csaknem a teljes tanári kollégium és kuratórium részvételével egy félnapos konferenciára a Fészek Iskola rövid- és hosszú távú jövőjéről. Ennek részét képezte az a kérdés, hogy hogyan illeszthető e jövőképbe párhuzamos első osztály indítása.

Eközben a regionális együttműködés megvilágította, hogy a Waldorf óvodákból érkező gyerekek létszáma ismét jóval meghaladja a három iskola befogadóképességét.

Mindezek az előzmények vezettek oda, hogy a Fészek Iskola tanári kollégiumának ajánlását elfogadva a fenntartó alapítvány kuratóriuma párhuzamos első osztályok indítása mellett döntött, az

iskola azon küldetésének szellemében, hogy az intézmény lehetőségeihez mérten biztosítja a Waldorf iskoláztatást a hozzá fordulóknak.

A 2013-14-es tanévben ismét született egy csoport, amely az újonnan indult párhuzamos osztályokkal kapcsolatos kérdésekkel, illetve a jövőbeli párhuzamosság kérdésével foglalkozott. A folytonosság érdekében az előző évből tagja maradt egy kuratóriumi és kollégiumi képviselő, akik mellé az elsős osztálytanítók mentorai csatlakoztak. A csoport munkájának szempontjai voltak, hogyan tudja az iskola szociális életébe integrálni a kétértelmű szülőt és diákot, a megfelelő pedagógiai minőség fizikai és szakmai feltételeit biztosítani.

A "párhuzamosság" munkacsoport megállapításai adták az alapot az ebben a tanév-

ben is sorra kerülő tanár-kurátor jövőképi konferencián az újabb párhuzamos osztály indításával kapcsolatos döntéshez. A grémiumban konszenzus alakult ki arról, hogy az iskola küldetését a 2014-15-ös tanévben nem újabb párhuzamos osztály indításával tudja szolgálni, hanem a környezetében tevékenykedő Waldorf iskolai kezdeményezések támogatásával. Ennek szellemében vállalta a pátyi és pomázi kezdeményezés megkeresésére a mentoriskolai státuszt.

Gönczi Róbert, elsős tanár

Visszatérve a jelenlegi osztályokra. A párhuzamos osztály indulása 2013 nyaráig bizonytalan volt. Csak valószínű volt, hogy megkapjuk hozzá a működési engedélyt, amelyre csak augusztusban került rá a pecsét. Kérdéses volt, hogy összejön-e a megfelelő létszámú elkötelezett család, illetve egy olyan osztály, amelynek vezetését én felvállalom. Adigra a már megalakult osztály túl volt az ismerkedésen, közös kiránduláson. Ezt az osztályt már nem nagyon akartuk bolygatni. Kevés változtatás mégis történt, főleg a fiú-lány arány egyenlítése miatt. Nagyon más lett volna ez a folyamat, ha korábban tudjuk, hogy a párhuzamos osztály létrejön, mint ahogy ez most idén Óbudán történt.

Az első évben a két osztály fent az emeleten egymás mellett éldegélt. Nem sokban különbözött az életünk attól, mintha egy másik évfolyam tanult volna mellettünk. Különböző emberekként sok mindent máshogy csinálunk, igyekeztünk is, hogy a saját, hiteles módszereinkkel tanítsunk. Tegnap megnéztük az osztályommal Dináék betűs meséjének főpróbáját. Jól tudtuk használni a saját vissza-

tekintésünkben. A közös kirándulásokkal még vártunk, míg az osztályközösségek megerősödnek. Ezt utólag jónak tartom. Ugyanakkor nagyon inspiráló látni a szomszédomat. Jó látni elsős tanárként, hogyan szól, mozdul, néz egy másik elsős tanár (kiváltképp, ha azt úgy teszi, mint Dina).

A párhuzamos osztály egy nagy lehetőség sok mindenre: hidegre, melegre egyaránt. Mi döntjük el, mit lovagolunk meg belőle. Biztos, hogy újra elkezdéném. Azt gondolom, ez a jövő.

FÓT

Évek óta egyre nagyobb az érdeklődés iskolánk iránt. Az elsős felvételen rendszeres a túljelentkezés, egyre nehezebb nemet mondani a csillogó szemű gyerekeknek és lelkes szüleiknek.

Tavaly már élénk eszmecsere folyt a tanári karon belül a párhuzamos első osztály indításáról. Egyértelmű volt, hogy feladatunk megteremteni a helyet a miniket választók számára, de nagyon sok megválaszolatlan kérdés volt: valóban feladatunk ez, meg akarunk felelni ennek a kihívásnak? Egy növekvő iskola külső és belső élete is jelentősen változik, vállaljuk ezt? Megvan a közös akarat? És mi a jövője ennek a döntésnek? Hol legyen az amúgy is szűkös, teremproblémákkal

küszködő iskolán belül a párhuzamos első osztály? Miként oldjuk meg a szakórákat, hiszen a jelenlegi tanároknak már sok, új tanárt meg ilyen alacsony órászámmal nem érdemes foglalkoztatni.

Akkor nem indult párhuzamos osztály. De idén már nem lehetett szemet hunyni a jelentkezők áradatára. A felvételiztető osztálytanító nagy lelkesedéssel mesélt arról, milyen erős, csodálatos gyerekek jönnek. És csak gyűltek a jelentkezési lapok. A vita újra életre kelt, a kérdések sora bővült, és anyagilag is vállalni kellett a felelősséget egy ilyen döntés meghozatalában.

A felvételik folytak, pezsgett a levegő, a javasolt másik osztálytanító is igent mondott a felkérésre. Rengeteg új erő és félelem, lelkesedés és bizonytalanság kísért a folyamatot. A jövőből érkező kihívás már megállíthatatlan volt. Amikor átléptük a hatvanadik jelentkezési lap leadását, a tanári kar kétharmados többséggel eldöntötte, hogy a vezetőség és az igazgatótanács véleményét is figyelembe véve párhuzamos első osztályt indít a Fóti Waldorf Iskolában. Hatalmas erők szabadultak fel ekkor, sokan eufórikus hangulatban érezték magukat, a nehézségek mellett mégis nagy öröm volt ennek a döntésnek a meghozatala. A törvényi háttér az igazgatótanács kezdte intézni, a pedagógiai háttér pedig a tanári kar. Érdekes módon az sem okozott semmi problémát, hogy melyik gyermek melyik osztálytanítóhoz kerüljön. Maguk a gyerekek jelezték, hogy kihez tartoznak. A segítő tanárok is mindig tudták, hogy kihez javasolják a kis felvételizőt. Két kiegyensúlyozott osztály alakult meg.

Mivel a felvételi folyamat közben hoztuk meg a döntést, természetes, hogy nehéz

volt a szülőknek átéltatni a csatornáikat, mikor kiderült, hogy esetleg nem a megismert tanító nénihez kerül a gyermekük. De az első közös felvételi után, mikor a gyerekek mindkét tereméből csillogó szemmel rohantak feléjük, már minden helyére került.

Azóta nyolcvan gyermeket néztünk meg, akik közül 56 kis elsőst várunk nagy izgalommal a szeptemberi tanévnyitóra.

Tornai Tünde

ÓBUDA

ÓBUDAI WALDORF ISKOLA

Az Óbudai Waldorf Iskola a 2014/2015-ös tanévben két osztályt indít az első évfolyamon. Hogyan és miért alakult ez így, erről szólnak az alábbi gondolatok. Az elmúlt tíz-tizenkét évben iskolánkba mindig 50-70 gyerekkel jelentkeztek az új induló osztályba a családok. Az utolsó négy-öt évben már a Waldorf óvodákból érkező illetve a testvérgyerekek száma tartósan 35-40 körül mozgott, vagyis az induló osztály 30 körüli létszámát már a testvérek és a Waldorf óvodások megtöltötték, így közülük is 5-10 gyermeket el kellett utasítanunk. A tapasztalat az volt, hogy már az iskolát és a Waldorf pedagógiát bemutató első előadáson 100 szülő volt jelen. A „külsős” érdeklődők közül 30-40 szülő a szigorú számok hatására visszavonult, néhány gyerek iskolaéretlennek bizonyult, néhányan több iskolába felvételiztek és máshová

mentek, de még így is másfél-két osztálynyi gyerek maradt a felvételi folyamat végére.

Minden évben megszenvedte az adott osztálytanító azoknak az iskolaérett, rendben lévő gyerekeknek, családoknak az elutasítását, akik Waldorf óvodából érkeztek és szüleik elkötelezett hívei a Waldorf pedagógiának. De nehéz volt a nem Waldorf óvodából érkező gyerekek, családok elutasítása is, hiszen valamilyen módon ők is a Waldorf pedagógia felé fordultak, és a Waldorf óvodákból érkező gyerekek és a testvérek létszáma miatt ők eleve kiszorultak. Azonkívül nem jó a belterjesség a gazdasági és a pedagógiai szempontok szerint sem.

Egy kollégánk jó tíz éve azt mondta erre a helyzetre, hogy minden olyan diákot fel kellene vennünk, aki iskolánkhoz fordul. Ez a gondolat sokunkat elgondolkodtatott. Tehát már több mint tíz éve él a gondolat a párhuzamos osztályok indításáról. Hozzá kell tenni, hogy a speciális nevelési igényű gyermekek kérdése ugyanúgy egyedi elbírálású téma maradt.

Ez a helyzet idén tavasszal több, egyszerre fellépő tényező hatására egy csapásra megváltozott. Jött a szokásos 100 szülő. Jött 68 jelentkező, közülük 29 Waldorf óvoda és további 6 testvér. Iskolánkkal szemben, a volt szovjet katonai laktanya épületét még a rendszerváltozáskor igényesen felújította az új tulajdonos, és több egyetem költözött az épületekbe. Mára az egyetemi világ változásai miatt viszont több épületük kong az ürességtől, nem használják őket. Szeretnék azokat jó feltételekkel bérbe adni. Mi meg évek óta gondolkodtunk a felső tagozat helyzetén, mert pedagógiai és

szociális szempontból a gimnáziumi korosztálynak lenne igazán szüksége a nagy létszáma, a párhuzamos osztályokra. Azonkívül a gazdasági hatékonyság is sokkal jobb a felső tagozaton, ha két-két osztály van évfolyamonként. Aztán itt volt az alsó osztályoknál az évtizede tartó túljelentkezés, ezért hat éve megfogant az Alapítvány kurátorainak a fejében a bővülés kérdése és feladata. Így született akkor a „Waldorfia” ideája, hogy az iskolával szemben lévő telkek közül megvegyünk egyet-kettőt és ott építünk egy új iskolát. Már jó előrehaladott állapotban volt a terv megvalósítása, a tantestület hosszas előkészítés után egyöntetűen igent mondott a bővülésre, egy iskolanapon részletes tájékoztatást kaptak a szülők, de a gazdasági válság miatt mindez lehetetlenné vált.

És akkor idén hirtelen minden másként alakult. A kormány 2013 szeptemberétől az eddigi normatív rendszer helyett olyan új bérfinanszírozási rendszert hozott létre, amely számunkra kedvező. Ha sok gyerekünk van — és van! —, akkor gazdaságos a két osztály indítása, de hol? Hát a szemben lévő üres, jó állapotban lévő, oktatási célra alkalmazott épületekben, amelyeket a tulajdonos szeretne bérbe adni.

Egyszerre átköltözhetne az egész felső tagozat, kapnánk egy 400 négyzetméteres nagy előadót! Minden Waldorf iskola vágya egy nagy színházterem, ahol lehet euritmiazni, hónapünnepeket tartani, színházi előadásokat, konferenciákat tartani, ahol kényelmesen elfér egy iskolai ünnepen négy-öt száz ember... Van sok-sok jelentkező, van jó feltételekkel jó állapotban lévő épület az oktatáshoz és

további bővülési lehetőség is van benne, a plusz osztály bevételeiből van annyi pénz, amiből fedezni tudjuk a bérleti díjat. Mi kell még?

Osztálytanító. Néhány nap keresgélés után három olyan kollégát is találtunk, akinek van Waldorf pedagógiai végzettsége és szívesen dolgozna iskolánkban osztálytanítóként. Meghallgattuk őket, hospitáltak, próbatanításon vettek részt és döntöttünk. Nehéz volt, mert mindhárom kolléga sok jó tapasztalattal, tulajdonsággal bír, de jövőre is két osztályt szeretnénk indítani...

Az elmúlt hetekben a tanári kollégium soraiból létrehozott egy mandátumcsoportot, amely a feladat koordinálását végzi. Már tartottak a felsős kollégák egy fórumot a felsős diákoknak, ahol az információk mellett kis csoportokat alkotva kérték a diákok véleményét, gondolatait. A tervező csoport meghatározta azokat a fő területeket, feladatokat, amelyek a bővülésből, költözésből adódnak. A tanári kollégium csoportmunkában már egy egész konferenciát szánt a bővülésből származó pedagógiai, technikai (órarend, szünetrend, ünnepek, konferenciarend) kérdéseire. Május 27-én iskolnapot tartunk, amelyen értesítjük a szülőket a bővülésről és választ kaphatnak kérdéseikre. Néhány szülő jelezte, hogy őket mint szülői közösséget kihagytuk a döntési folyamatból, amiben részben igazuk van. Azért részben, mert a „Waldorfia” terv létrejöttékor ők is részei voltak a folyamatnak. Tehát már volt egy döntés. Azonkívül a tanári kollégium elsődlegesen tartja, hogy mindazok a családok felvételt nyerjenek az iskolánkba, akik a Waldorf pedagógiát választják gyermeküknek. Nem kívánjuk évente kizárni azt

a 20-30 gyereket, akik nem olyan szerencsések, hogy Waldorf óvodába járhassanak, és nem jár az iskolánkba testvérük. Jelen pillanatban formálisnak tartjuk a szülők beleegyező véleményét, hiszen ez elsődlegesen mégiscsak pedagógiai kérdés, és a tanári kollégium úgy látja, hogy hosszú távon minden személyi, szellemi és technikai feltétel adott a párhuzamos osztályok indításához.

Történetünkhöz tartozik, hogy az ideális az lett volna, hogy ha mindez a gondolatmenet még ősszel végigfut, s minden érdekelt fél bevonásával tudunk dönteni. A miérteket most nem kutatva, de a későbbi elemzésekhez tudni érdemes, hogy a döntést akkor hoztuk meg, mikor már a felvételik futottak. Így a másik tanítónak egy leheletnyivel nehezebb helyzete volt. S természetesen a családok, gyermekek számára is szerencsésebb lett volna, ha a két tanítót egyszerre ismerik meg. E helyzetben gyors, de megalapo-

zott döntéseket hoztunk, amivel az osztályok elosztásához már két felkészült pedagógus — és egy fejlesztő, aki a jelentkező gyerekek többségével találkozott a felvételi folyamatban — ültetett le. A gyermekek két osztályba osztása a maga természetességében zajlott. A Waldorf óvodásokból képzett két mag szinte magától vonzotta be a többi gyermeket maguk mellé. Figyeltünk a nemi arányokra, a waldorfos rutinos családok és az új energiát hozók arányára, a külön pedagógiai figyelmet igénylő gyermekek egyenlő elosztására. Célunk két, egyaránt kerek osztály kialakítása volt. Szép folyamat volt, ahogyan mindkét tanító „Igen”-ek mondásával tudta kialakítani osztályát.

Az osztályok együttműködése valószínűleg évről évre más minőségű lesz, a pedagógusok döntése alapján. A mostani tanítók annyiban egyeztek meg, hogy az első fél-háromnegyed évet saját osztályaik megerősítésére fordítják, s ezután lesz szó további közös aktusokról. Addig is a legfontosabbnak azt tartjuk, hogy a gyermekek lássák, hogy a két tanító jóban van, sokat beszélgetnek, együtt nevetnek, betekintenek egymáshoz... A későbbi időkre sok ötletünk van már most (pl. közös kirándulások, évente 1-1 nap tanító-csere, közös ünnepi rituálék...), de hagyjuk, az élet hadd alakítsa azokat. Nagy lehetőséget jelent a közös napközis kolléga léte, a fejlesztő pedagógusok és pár közös szaktanár, akikkel így értékes fórumokat lehet tartani majd.

Kocziha Miklós, Papp András

Az összeállítást készítették: Kecskés Judit és Fábíán Zsuzsa

I. Tyü - zít meg - ra - ká - juk, négy - szög - re ra - ká - juk.

Egyik szőgin űnek szíp öreg asszonyok,
A másikon űnek szíp öreg emberek,
Harmagyon űnek szíp hajadon lyányok,
Negyediken űnek szíp ifjú legények.

ha - jók, ha - jók sár ha - jók Ma - gyar I - lo -
ná nak ha - ján fő - lyő gyöngy ko - szo - rú gyöngy.

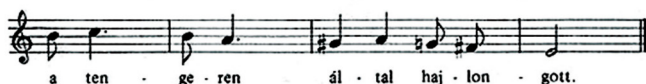
II 1. Meg - gyu - lan - dó Bal - kó Pis - tá - nak kő - há - za,
2. Meg - gyu - lan - dó Csá - szár Bor - csá - nak kő - há - za,

ojt - suk, ojt - suk, jaj ne hagy - juk sze - gf - nye - ket.
ojt - suk, ojt - suk, jaj ne hagy - juk sze - gf - nye - ket.

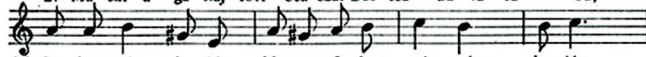
III. Mel ma - gos ru - ta - fa, á - ga el - á - ga - zott,

a ten - ge - ren ál - tal haj - lon - gott.

1. E - gyik á - ga haj - lott Bal - kó Pis - ta ud - va - rá - ba,
2. Má - sik á - ga haj - lott Csá - szár Bor - csa ud - va - rá - ba,

I. 2. Se - lem sár ha - jó Ma - gyar I - lo - ná nak ha - ján

fő - lyő gyöngy ko - szo - rú gyöngy.

IV. Ki lo - va - i van - nak a nagy he - gyek a - latt,
Té - ridd, Il - ka, té - ridd az én lo - va - i - mot,
de ott is ott van - nak a Bai - kó Mi - há - lé
én is meg - té - rí - tem a te lu - da - i - dot.
Se - lem sár ha - jó Ma - gyar I - lo - ná - nak
ha - ján fő - lyó gyöngy ko - szo - rú gyöngy.
V. 1. O - da ve - te - ke - gyik há - rom - fé - le vi - rág.
Vi - rá - gom, vé - led el - me - gye - k,
vi - rá - gom, tő - led el sem ma - ra - dok.

Az 5., 6. és 8. strófa második sorának ez a dallama:

mert bi - zony én - vé - lem szé - les ez vi - lát - lág.
VI. 1. Ha ja gyi - vó meg í - rik, a le - ve - le le - hul - lik,
rop - pan gyi - vó mo - gyo - ró le - vél a - latt.

V. 1. Oda vetekegyik háromféle virág.

Virágom, véled elmegyek,
virágom, tőled el sem maradok.

2. Elsőféle virág a búza szíp virág. Virágom stb.

3. Másikféle virág a szőlő szíp virág. Virágom stb.

4. Harmadikféle virág a rúza szíp virág. Virágom stb.

5. Ne vetekegy vélem te szőlő szíp virág,

mert bizony én vélem széles ez a világ íl. Virágom stb.

6. Ne vetekegy vélem te rúza szíp virág,

mert bizony én vélem szent misét szolgáltnak. Virágom stb.

7. Odavetkegy a rúza szíp virág. Virágom stb.

8. Ne vetekegy vélem, te szőlő szíp virág,

mert bizony én vélem lányok dicsekednek. Virágom stb.

2. Lassan csendíjtek, tik apró gyiákim,
hagy aludjon Mária napfőkötyig.

3. Ahun a nap ényugszik, Máriájában nyugszik,
roppan gyivó mogyoró levél alatt.

4. Hajtsd rúzsám hajtsd a cseresnye jágát,
hagy szakajjak szípiób szeretőmnek.

5. Szeretőmnek szípiób, magamnak jobábó,
roppan gyivó, mogyoró levél alatt.

VII. (A II. sz. melódia).

1. Ha jén vónék a budai nemes asszony,
kisöpreném a budai nagy piacot.

2. Megöntözém hidegkőknak vizivel,
behinteném apró pünkösdi rúzsával.

(Kolon, Nyitra m.; Kodály 1909: 116–118)

Dióhéj
A Weöres Sándor Oktatási Kulturális és Szabadidős
Egyesület kiadványa

Megjelenik 120 példányban

Honlap: www.waldorf-godollo.hu
Facebook: Gödöllői Waldorf Hírek
Nyomda: Fafnir Nyomdaí, Kereskedelmi és
Szolgáltató Kft., Gödöllő

Főszerkesztő: Fábíán Zsuzsa
Szerkesztők: Forgács Erzsébet, Fülöp Hajnalka,
Kecskés Judít, Kuntz Orsolya, Skarka Cecília és
Skoda Mercédesz
Tördelő: Paplogó Erzsébet
Képek: Skoda Mercédesz
Lektor: Petricsák Judít